

KÖNYVTÁRI FIGYELŐ

SZEMLE

Lenin a Petrográdi Közkönyvtár feladatairól	253
SUNKOV, V. I.: SZÁMVETÉS ÉS FELADATOK. A SZOVJET KÖNYV- TÁRÜGY 50 ÉVE	255
Lenin Megjegyzései a szovjet könyvtárügy központosításának ter- vezetéhez (1920 július-november)	267
Mintasabályzat a szovjet közművelődési könyvtárak egységes háló- zatának megszervezéséről	270
A SZOVJET NEMZETI BIBLIOGRÁFIAI KÖZPONT AZ ÖSSZ-SZÖ- VETSÉGI KÖNYVKAMARA 50 ÉVE. BIBLIOGRÁFIAI ÁTTEKINTÉS	275
Katalógusok a szovjet gyermekkönyvtárakban	287
Durzsa Sándor - Kenéz Ernő: Állománygyarapítási, feldolgozási és bibliográfiai-tájékoztató munka néhány nagy szovjet könyvtárban	290
SZOVJET SZAKIRODALOM MAGYAR NYELVEN A KÖNYVTÁRTUDO- MÁNYI SZAKKÖNYVTÁRBAN	300
Az 1967. évi bejelentett könyvtártudományi kutatások	348
Iszlai Zoltán: A közművelődési könyvtárak és a magyar könyvkiadás 1968-ban	358
Megkapja-e a felhasználó a szükséges és fontos szakirodalmi infor- mációt? (A National Science Foundation egy rendszer-elemző vizsgálata) (Bassola Zoltán)	373
A lengyel zenei könyvtárak II. Torun-i konferenciája (Pethes Iván)	378

KIADJA

A KÖNYVTÁRTUDOMÁNYI ÉS MÓDSZERTANI
KÖZPONT

1967

5

Amor, pietas, clementia,
quibusque praeceptis & iudiciis
vix, rarisque virtutibus.

Quibusdam deo & Imperio
quod nonnullis, & ceteris virtutibus
nonnullis virtutibusque
quibusdamque, ut per hoc alios

Imperiumque, & sapientibus
nonnullis virtutibusque, nonnullis
virtutibusque, nonnullis
virtutibusque, nonnullis
virtutibusque, nonnullis
virtutibusque, nonnullis
virtutibusque, nonnullis

KÖNYVTÁRI FIGYELŐ

SZEMLE

KIADJA

AZ ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR
KÖNYVTÁRTUDOMÁNYI ÉS MÓDSZERTANI KÖZPONT

13 évfolyam

1967

5 szám

LENIN A PETROGRÁDI KÖZKÖNYVTÁR FELADATAIRÓL

1917 november

Ahhoz, hogy értelmesen, tudatosan és sikeresen vehessünk részt a forradalomban, tanulni kell.

Petrográdban, a cárizmusnak a népművelésre gyakorolt sokévi züllesztő hatása következtében, a könyvtárügy nagyon rosszul van megszervezve.

Haladéktalanul és feltétlenül szükségesek a következő alapvető átalakítások, amelyek a Nyugat szabad államaiban, különösen Svájcban és az Északamerikai Egyesült Államokban réggen megvalósult elvekből indulnak ki:

1) A Közkönyvtárnak (a volt Császári Könyvtárnak) haladéktalanul át kell térnie a könyvcserére valamilyen petrográdi és vidéki közületi és állami könyvtárral, s ugyanígy a az Érdekes Ujság 1917.dec.6-1 számából külföldi (finn,svéd és így tovább) könyvtárakkal.

2) A könyvek küldését egyik

könyvtárból a másikba törvény útján ingyenesnek kell nyilvánítani.

3) A könyvtár olvasótermének nyit-

va kell lennie, mint a kultúrországokban a magánkönyvtárakban és a gazdag emberek számára fenntartott olvasótermekben, naponta, az ünnepeken és vasárnapokon is reggeli 8 órától este 11 óráig.

4) A szükséges számú alkalmazottat haladéktalanul át kell helyezni a Közkönyvtárba a Közoktatásügyi Minisztérium főosztályairól (a női munkaerők fokozottabb igénybevételével, tekintettel arra, hogy a férfi munkaerőket a háború veszi igénybe), ame-

lyeken az alkalmazottak 9/10 része nemcsak haszontalan, hanem káros munkáival foglalkozik.

Kevéssé ismert Lenin-ábrázolás

az Érdekes Ujság 1917.dec.6-1 számából

Lapunk mostani számában a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulója alkalmából korabeli lenini dokumentumok közlésével emlékezünk -és emlékeztetünk- azokra a napokra, hónapokra, amelyek valóban alapjaiban rengették és változtatták meg az egész világot. Ezek a dokumentumok -ha szövegük már a történelemé is- szellemükben, célkitűzéseikben fél évszázad után is maiak, a ma könyvtárosaihoz is szólnak. Különösen becsesek ezek a lenini dokumentumok számunkra; a magyar szocialista könyvtárügy előtörténetének rövid, de felejtethetetlen időszakára a magyar Tanácsköztársaság napjaira is emlékeztetnek bennünket. Az akkor nálunk megjelent könyvtári cikkek és rendeletek elgondolásai -de gyakran még a szövegük is- a korabeli szovjet dokumentumok gondolataival, szellemével azonosak. Ez az egybehangzás (a mi Tanácsköztársaságunk kitűnő könyvtárosai, Szabó Ervin tanítványai, Dienes László és Kóhalmi Béla Lenin idevágó írásait akkor még nem ismerték) azonban nem véletlen. A szocialista, kommunista társadalom felépítésének országghatárokat áttörő -és áthidaló- nagy gondolatai a szocialista könyvtárügy magyarországi kialakításának is azonos gondolatait hívták életre.

Az ünnepi emlékezés, a mult felidőzésének dokumentumai mellett azonban igyekeztünk a ma és a holnap hétköznapjainak ügyét és teendőit is hangsúlyozni ebben az ünnepinek szánt számunkban. Igyekeztünk -elsősorban a szovjet könyvtárügyi szakirodalom magyarra fordított darabjainak felsorolásával- olvasóinkat közelebb vinni a ma szovjet könyvtárügyéhez. Ezt a könyvtárügyet nekünk alaposan és átfogóan kell tanulmányoznunk, ismernünk ahhoz, hogy tendenciáit és eredményeit a mi szocialista könyvtárügyünk fejlesztésénél felhasználhassuk, ezért lapunk a jövőben is megtisztelő és fontos feladatának tekintti a magyar szakemberek tájékoztatását a szovjet könyvtárügy eredményeiről és irányzatairól.

Ehhez kívánunk hozzájárulni a Könyvtári Figyelő e számával is.

SZÁMVETÉS ÉS FELADATOK

A szovjet könyvtárügy 50 éve

V. I. S u n k o v

cikkének rövidített szövege*

Azokban a napokban, amikor a szovjet nép arra készül, hogy méltóképpen megünnepelje a Szovjet hatalom 50. évfordulóját, a könyvtárosok számára fontos, hogy elképzelésük legyen arról, milyen volt a könyvtárügy helyzete az országban 1917-ben, Október napjainak előestéjén. Ismerjék azt az utat, amelyet a könyvtárak ez alatt az ötven év alatt megtettek, és azokat a perspektivákat, amelyek megnyílnak előttük.

A cári Oroszországban a kultúra és művelődésügy legjobb képviselőinek erőfeszítéseivel jöttek létre a maguk idejében az univerzális könyvgyűjteménnyel rendelkező könyvtárak: A Nyilvános Könyvtár, a Tudományos Akadémia Könyvtára Pétervárott, a Rumjancev Könyvtár Moszkvában, valamint számos nagy könyvtár az ország különböző városaiban. Voltak köztük olyanok, amelyek már abban az időben világhirre tettek szert. A forradalom előtti könyvtárak munkájában bizonyos demokratikus tendenciák már megmutatkoztak. A Pétervári Nyilvános Könyvtárban például a forradalmi demokraták természettudományos elveit hirdették, illetve terjesztették, a Tudományos Akadémia könyvtárában gyűjtötték a cári cenzura által betiltott kiadványokat. De alakultak illegális könyvtárak is, mint pl. az Orosz Munkások Északi Szövetségének Könyvtára.

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom győzelmével a Szovjetunióban egy új társadalom építése meghatározta az egész kulturális terület fejlődésének útját is, s ezzel egyidejűleg a könyvtárügy fejlődését is. Gondosan megőrizve a múlt legjobb hagyományait a szovjet társadalom, V. I. Lenin zsenialis utmutásaira támaszkodva és a Kommunista Párt és a szovjet kormány közvetlen

* V. I. SUNKOV: Biblioteki sztranü k pjalideszjati letiju Velikoj Oktjabr'szkoj szocialiszticeszkoj revoljucii. = Biblioteki SzSzSzR. Opit rabotu. 1966. no. 3-16. p.

irányítása alatt új elvek szerint hatalmas munkát fejtett ki a dolgozók könyvtári kiszolgálásának megszervezése érdekében. A lakosság legszélesebb tömegei kulturális színvonalának hatalmas növekedése, a tudomány felvirágzása, a könyvkiadás gyors fejlődése feltételül szolgált a könyvtárak hatalmas hálózatának létrehozásához. A szovjet könyvtáros aktívan részt vesz az új ember megformálásában, kommunista világnézetének kialakításában, elősegíti a technikai haladást és az élenjáró tudomány fejlődését.

A könyvtáraknak sokszor nehéz körülmények között kellett dolgozniuk. Olyan területeken jöttek létre, ahol még a fehérgárdisták garázdálkodtak, ott, ahol az írástudatlanság felszámolása volt még az elsőrendű feladat, és ahol hosszabb időnek kellett eltenie addig, míg a lakosság a könyvtárakat elkezdte látogatni. Az ötéves terv nagy építkezéseinek helyszínén a könyvtárakat sátrakban vagy barakokban helyezték el.

V. I. Lenin a könyvtárügy alapos ismeretében még a Nagy Októberi Szocialista Forradalom előtt elvileg megfogalmazta a Kommunista Párt követelményeit a könyvtári szolgálat megszervezésével kapcsolatban. Vlagyimir Iljics a könyvtárakban a tömegek kulturális fejlődésének és politikai haladásának hatalmas forrását látván, 1917-ben már az első októberi napokban A. V. Lunacsarszkijjal folytatott közismert beszédében kifejtette eszméit a könyvtárügy átszervezésével kapcsolatosan.

A párt gondoskodása a könyvtárakról számos határozatban és direktívában jut kifejezésre. A könyvtárak rendszeres irányításában a párt olyan kiválóságai vettek részt, mint V. K. Krupszkaja, A. V. Lunacsarszkij, M. N. Pokrovszkij és még sokan mások. A forradalom előtt alapított könyvtárak legnagyobb többsége magukévá tette az Októberi Forradalom eszméit. A szovjet hatalom első éveiben a lelkes emberek ezreit -kommunistákat, komszomolistákat, pártonkivülieket- irányítottak a könyvtárakba. A régi és új könyvtárosok önfeláldozó munkája járult hozzá ahhoz, hogy kialakultak és megerősödtek az elvileg új típusú könyvtárak - a szovjet könyvtárak.

Elemelve a megtett utat, meg kell állapítanunk a könyvtári építés hatalmas eredményeit.

Jelenleg a Szovjetunióban fejlett és nagy könyvtári hálózat működik - 382 ezer könyvtárral. Ebből 120 ezer közművelődési-, 51 ezer szak-, 182 ezer iskolai-, és 5 ezer a gyermekkönyvtár. Sokrétű a szakkönyvtárak hálózata: 13 ezer könyvtár szolgálja ki közvetlenül az ipari vállalatokat és a közlekedést, körülbelül 10 ezer a tudományos intézményeket, a tervező és konstruktőr szervezeteket, majdnem 10 ezer a főiskolai, technikumi és egyéb szakiskolai könyvtár. Több mint 250 ezer könyvtár foglalkozik a gyerekekkel,-

a 182 ezer iskolai és az 5 ezer gyermekkönyvtáron kívül, a serdülőket kiszolgálják a falusi és szakszervezeti könyvtárakban is.

1965-ben a könyvtárak könyvvállománya meghaladta a 2 milliárd 300 millió kötetet. A közművelődési, az iskolai és a gyermekkönyvtárakban 1,3 millió kötet könyv van. A műszaki és egyéb szakkönyvtárakban 1 milliárd a kötetek száma. 1965 elején minden városi közművelődési könyvtárban átlag 16 ezer kötet könyv volt, a falusi könyvtárakban pedig 5,4 ezer. Falun minden 1240 főre, városban pedig minden 3740 főre jut egy könyvtár. A szovjet emberek könyvtári könyvekkel sokkal jobban ellátottak, mint a legfejlettebb kapitalista országok lakossága.

Figyelemre méltó a könyvtárügy fejlődése a nemzetiségi köztársaságokban. Az Orosz Birodalom régi elmaradott részeiben, ahol a lakosság majdnem teljesen írástudatlan volt, ma a könyvtárak különböző típusának egész tömege működik. Ezekben tizezrével lelkes könyvtárosok dolgoznak, akik a szovjet olvasók többnemzetiségű lakosságának népes hadseregét szolgálják ki.

A szövetségi köztársaságok könyvtárügyének sok sajátos vonása van. A forradalom előtti könyvtárügy a legkevésbé volt fejlett Közép-Ázsia és a Kazahsztán népeinél. Ma Kazahsztánban 5807, Üzbegisztánban 3891, Kirgizióban 1116, Tadzsikisztánban 894, Türkmeniában 777 közművelődési könyvtár működik. E köztársaságokban a könyvtárak összszáma a felsoroltaknak két-háromszorosát teszi ki.

Gruzia, Azerbajdzsán és Örményország a könyvtárak számát és a könyvtári munka színvonalát tekintve, a Szovjetunió legjobb köztársaságai közé tartoznak.

A balti köztársaságokban ma a könyvtárak különböző típusának és fajtájának sűrű hálózata működik, amelyek eredményesen teljesítik feladatukat, hogy a könyvtár használatába bevonják a dolgozók legszélesebb rétegeit.

A népek kulturájának fejlesztését segítik elő Ukrajna és Beloruszia könyvtárai is. E köztársaságokban a könyvvállományok óriási károkat szenvedtek a Nagy Honvédő Háború idején, a német fasiszták több millió könyvet pusztítottak el. Jelenleg ezekben a köztársaságokban a könyvtárak hatalmas hálózata működik, a könyvtárosok pedig magasan képzett szakemberek. Moldovai területén a könyvtárak többsége csak az utóbbi időben jött létre. Ma már nagyon fontos szerepet játszanak a köztársaság lakosságának szellemi életében.

A legkiterjedtebb a könyvtárhálózat a legnagyobb köztársaságban az Oroszországi Federatív Szocialista Szovjet Köztársaságban. Oroszország régi városaiban vannak már 100 éves könyvtárak, de sok körzetben csak a Szovjet hatalom évelében létesültek. A Nagy Honvédő Háború idején a könyvtárak jórészt

elpusztították. Az Oroszországi Federatív Szocialista Szovjet Köztársaság keleti és északi körzeteiben minden egyes könyvtár megszervezése komoly erőfeszítést igényel - alkalmazkodni a mostoha időjárási feltételekhez, az óriási távolságok leküzdése stb. Ma a köztársaság területén körülbelül 200 ezer könyvtár működik, gazdag tapasztalataikat valamennyi szövetségi köztársaság könyvtárosai szívesen hasznosítják.

A valamennyi szocialista köztársaságban megszervezett szerteágazó könyvtárhálózat, a hatalmas könyvvállományok, a szakképzett könyvtárosok egész hadserege - mindez tette lehetővé, hogy a lakosság többsége a könyvtárak használóivá vált. 1965-ben a különböző típusú és hatóság irányítása alá tartozó könyvtárakat körülbelül 110 millió olvasó látogatta. Az olvasottság mértékének képe akkor lenne teljes, ha e számhoz még hozzá számítanánk azoknak az olvasóknak millióit, akik szeretik a könyveket és magánkönyvtárakat hoznak létre.

A könyv iránti szeretet felkeltése a szovjet embereknél az ország kultúrradalmának egyik legnagyobb győzelme. A jelenlegi könyvtári életre jellemző az olvasók érdeklődésének sokfélesége, az emberek millióinak törekvése a rendszeres olvasásra és látókörének kiszélesítésére, a szovjet tudomány képviselőinek forró érdeklődése a könyvtárak állományának további gazdagítása és a tájékoztató-bibliográfiai munka fejlesztése iránt. Több komoly hiányosságtól és megoldatlan kérdéstől eltekintve a könyvpropaganda területén, eltekintve a könyvtárak iránt tanusított nihilista szemlélettől, valamint a tudományos-műszaki tájékoztatás "elméleti" szakembereinek a könyvről vallott felfogásától, a könyvtárak kétségkívül a virágzás korszakában vannak. Lenin utmutatásai a könyvtárügy területén eredményesen megvalósulnak.

Áttekintve a könyvtárak ötvenéves útját, hangsúlyozni kell nemcsak az elvégzett munka hatalmas méreteit, hanem a szovjet könyvtárügy új elvi alapjainak megteremtését is. Igazi demokratizmus, magas eszmeiség, aktív segítség a kommunizmus építésében, ezek azok, amik jellemzik a szovjet könyvtárat.

A Szovjet hatalom jubileumának előkészületei során a tervekben figyelembe veszik a könyvtárak általános szerepének fokozását a tudomány és kultúra fejlesztésében, a dolgozók kommunista nevelésében. Meg kell említeni a könyvtári hálózatok rendezése területén végzett munkát a városokban és falun (x). Komoly munka folyik más hatóságokhoz tartozó könyvtárakban - a szakszervezeti, a tudományos akadémiák könyvtárai, a műszaki, az orvosi, a főiskolai és a mezőgazdasági könyvtárakban is. Elkészült az ajánló bibliográfia és a tudományos-és módszertani munka központi terve.

A könyvtárak munkáját a Szovjet hatalom megünneplésével kapcsolatban úgy kell megszervezni, hogy az egyben hozzájáruljon az ország egész könyvtárügyének fejlesztéséhez.

Melyek azok a feladatok, amelyeket a könyvtáraknak meg kell oldaniuk?

A könyvtári hálózatok ésszerűsítése. Bár az olvasók száma évről évre növekszik, még mindig vannak (különösen a serdülők és fiatalok között), akik nem látogatják a könyvtárakat. Ennek oka gyakran az, hogy sok körzetben kevesebb a könyvtár, mint kellene, viszont más körzetekben oktalanul sűrűn telepítették a könyvtárakat.

Az elkövetkező öt évben 15 ezer új közművelődési könyvtár megszervezését tervezik. De elsőrendű feladat a közművelődési könyvtárak hálózatának rendezése, azaz egyik könyvtár másik helyre való áthelyezése, egyes könyvtárak egyesítése stb. Az Oroszországi Federáció tapasztalata ezen a területen nagyon hasznos.

Meg kell állapítani, hogy új olvasók toborozása és a könyv eljuttatása valamennyi családhoz még azokban a köztársaságokban is lassan halad, amelyek vezető helyet foglalnak el a könyvpropaganda területén.

További feladat az olvasókkal megismertetni a könyvállományt, maximálisan kielégíteni a szovjet emberek általános kulturális, szakmai és tanulási igényeit. Tíz évvel ezelőtt gyakran előfordult, hogy az olvasó egy szükséges könyvért 3-5 kilométer távolságra is elgyalogolt. Most azonban általánosan elterjedt a rádió és televízió, fejlett a könyvkereskedelem, ami szükségessé teszi a könyvtári szolgálat "szabványainak" felülvizsgálását.

Fiókkönyvtárak és letéti könyvtárak szervezése az egyik legfontosabb feladat. Az országban 650 ezer lakott helység van, ahol kevesebb a lakosság 500 főnél. Az ilyen lakott pontokon rendszerint nincs állandó könyvtár (de ilyen legtöbb esetben nem is alkalmas létrehozni), bár együttvéve ezeken a területeken 45,5 millió fő lakik. Az 1000 lakosu falvakban sincs állandó könyvtár. De hány és hány kolhozgazdaság van, ahol az emberek nem jutnak könyvhöz; hány és hány terület és negyed van, amelyektől az állandó könyvtár nagyon távol van!

Ezzel összefüggésben az új könyvtárak létesítése és a hálózat általános rendezése mellett komoly jelentősége van a fiókkönyvtáraknak és a letéti könyvtáraknak, amelyeknek tartalmazniuk kell a legfontosabb és legértékesebb könyveket.

épület a Lugan Megyei A. M. Gorkij Megyei Könyvtár épülete. Az új épületek építése és jobb helyiségekbe való áthelyezése azonban nem jár együtt a könyv-állomány és az olvasók létszámának növekedésével. Sok még az olyan könyvtár, amelynek elhelyezése nem megfelelő. A közművelődési könyvtárak tized részében van olvasóterem. a műszaki és szakkönyvtárak 70 százalékában nincs olvasóterem, de hiányzik az olvasóterem 70 főiskolai könyvtárban is.

Mit kell tenni a könyvtárak anyagi bázisának megszilárdítása érdekében?

Először is ésszerűbben kell felhasználni azokat a pénzüsszegeket, amelyek az állam könyvtári épületek építésére, berendezésére kiutal. Sajnos az építkezések évekre elhúzódnak, hiányoznak a tippstervek, minden egyes esetben külön terveket kell készíteni, ami sok időt vesz igénybe. Tehát a könyvtári épületek építésének meggyorsítása a könyvtári irányító szervezetek egyik fontos feladata.

Másodszor: a könyvtárak építésére és berendezésére az eddiginél sokkal inkább igénybe kell venni a szakszervezetek, kolhozok és más társadalmi szervezetek, valamint vállalatok pénzügyi kereteit. A Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottságának 1955. évi szeptemberi határozatának alapján a vállalatok nyereségbefizetésének egy részét felhasználhatják kulturális és jóléti célokra, tehát könyvtári építkezésekre is. Társadalmi kezdeményezésre épülnek könyvtári épületek Üzbegisztánban, Gruziában, az Oroszországi Federatív Szocialista Szovjet Köztársaságban és Ukrajnában. Ezt a mozgalmat valamennyi köztársaságban el kell terjeszteni.

Harmadszor: a könyvtárak jobb elhelyezési feltételeinek megjavítása érdekében az elkövetkező években elsősorban nem új épületek építésére kell törekedni, hanem elősegíteni, hogy a könyvtárakat az eddig más célokra használt épületek földszintjén, klubokban és kulturotthonokban helyezték el. Napjainkban többször olvashatunk arról, hogy tatarozni kell a történelmi-kulturális értékű épületeket, meg kell szüntetni az ilyen épületekben elhelyezett raktárakat, magtárolókat és muzeumi, valamint könyvtári célokra felhasználni. Valamennyi lehetőséget megragadva, az Októberi Forradalom 50. évfordulójára nagyon sok könyvtár elhelyezési körülményein lehetne lényegesen javítani, azokén is, amelyeknek számára nincs lehetőség, hogy az elkövetkező években új épületbe kerüljenek.

Végül, nagyon erős figyelmet kell fordítani a könyvtári munka gépesítésére és automatizálására alkalmas eszközök gyártására és bevezetésére.

A felsorolt feladatok végrehajtásában nem kis jelentősége van az olvasók

Sajnálatos módon az utóbbi években a fiókkönyvtárak és letéti könyvtárak szervezése lassu és jelenleg ezeknek száma csak 300 ezer. A Tadzsi Szocialista Szovjet Köztársaságban a könyvtárak negyed részének van csak letéti könyvtára. Vajon nem ez az oka annak, hogy a köztársaság területén az olvasók száma alacsony? Jellemző, hogy Kirgiziában majdnem minden könyvtár rendelkezik több letéti könyvtárral is és itt az olvasók száma lényegesen magasabb mint Tadzsikisztánban.

A fiókkönyvtárak és letéti könyvtárak szervezésében az olvasók társadalmára, a szovjet értelmiség, munkások és kolhoztagok, akik szeretik a könyveket sok segítséget nyújthatnak. És ha most – a mostani számítások szerint – a letéti könyvtárak könyvállománya a könyvtárak összállományának alig egy százaléka, ezeket a mutatókat az elkövetkező években erősen emelni kell. E mellett különös figyelmet kell fordítani a műszaki, mezőgazdasági és orvosi letéti, illetve fiókkönyvtárak szervezésére. Ezekben a könyvtárakban meg kell lenni a legszükségesebb kézikönyveknek, tudományos monográfiáknak, időszaki kiadványoknak és bibliográfiáknak, amelyek megfelelnek a vállalat, üzem, tudományos osztály, szektor és laboratórium, orvostudományi és mezőgazdasági intézmény profiljának.

Gyermekkönyvtárnak, mint módszertani központnak, minden adminisztratív körzetben működni kell. A gyermekek kiszolgálásának megjavítása területén komoly szerepe van az iskolai könyvtárak megszilárdításának is. Valamennyi falusi könyvtárban gyermek-részleget kell szervezni, megfelelően megválogatott könyvállománnyal.

A könyvtári állományok nagyságáról, az évi gyarapodásról rendelkezésre álló adatok alapján még nem lehet megítélni, hogy az adott terület lakossága, a termelő vagy tudományos kollektíva milyen mértékben van ellátva a számára szükséges irodalommal. A gyakorlatban még mindig előfordul, hogy az olvasók azért maradnak el, mert a könyvtárban nem találják meg a szükséges könyveket. El kell gondolkozni ezen a tényen, hogy időnként a könyvtárosok befolyása alól pont olyan fiatal olvasók maradnak el, akiknek erre a legnagyobb szükségük volna.

Az Októberi Forradalom 50. évfordulójának megünneplésével kapcsolatban széleskörű társadalmi mozgalmat kell indítani a könyvtárak anyagi bázisának megszilárdítása érdekében.

A könyvtárak elhelyezése. Az utóbbi hat év alatt az országban körülbelül 3000 könyvtári épületet és körülbelül 7000 könyvtárat helyeztek át jobb helyiségbe. A felépített könyvtárak között van a Litvánia Köztársasági Könyvtára, Kirgizia, Moldavia, Azerbajdzsán köztársasági könyvtárak, számos megyei, területi és egyéb nagy könyvtárak épülete. A legutóbb üzembe helyezett könyvtár

ségteljes feladatai e képzettséggel szemben magas és sokrétű követelményeket támasztanak. Megfelelő szakképzettséggel rendelkező könyvtárosok hiányoznak a közművelődési, a műszaki és tudományos könyvtárakból. Sajnos a könyvtárosok képzésének színvonala messze elmarad a könyvtárak fejlődésének ütemétől. Kevés a felsőfoku képzettséggel rendelkező könyvtáros. Kevés az ilyen könyvtáros még azokban a köztársaságokban is, ahol különösképpen nagy gondot fordítanak a káderek kiválogatására és kiképzésére (Gruzia, Ukrajna, Belorusz Szovjet Szocialista Köztársaság).

Az Októberi Forradalom 50. évfordulójának megünneplésével kapcsolatosan valamennyi köztársaságban, területen, megyében össze kell állítani a könyvtárosok továbbképzésének tervét és hozzálátni annak rendszeres megvalósításához. Feltétlenül emelni kell a könyvtárosképző főiskolák oktatásának színvonalát, úgy, hogy azok biztosítsák a különböző munkakörben és a különböző jellegű könyvtárakban dolgozók számára a képzést. Feltétlenül újból fel kell vetni az önálló könyvtárosképző főiskolák felállításának kérdését, olyan főiskolákra van szükség, amelyeket annak idején N.K. Krupszkaja közreműködésével hoztak létre.

Könyvtártudomány. A könyvtárügy fejlesztésének egyik nagyon fontos feladata a könyvtártudomány és bibliográfia elméleti problémáinak kidolgozása. Vitathatatlan, hogy ezen a területen a szovjet könyvtárosok szép eredményeket értek el. Tankönyvek jelentek meg az általános könyvtártudomány, a könyvtári állományok és katalógusokról, az olvasókkal végzett munkáról, az általános és szakbibliográfiáról. A monográfiák között meg kell említeni az orosz és külföldi bibliográfia történetéről, az általános külföldi bibliográfiákról, valamint a Lenin-könyvtár, a Szaltükov-Scsedrin Könyvtár és a Szovjetunió Tudományos Akadémiája leningrádi Könyvtárának történetéről megjelent műveket.

Ugyanakkor azonban nem kielégítő az elméleti kérdések kidolgozásának általános színvonala. Az olyan problémák, mint pl.: a könyvtártudomány és bibliológia tárgya és módszere, a könyvtár és a társadalom, a könyvtárügy fejlődésének törvényszerűségei, a könyvtártudomány és bibliográfia definiálása nem eléggé világosan és meggyőzően kidolgozottak a szovjet könyvtártudományi irodalomban. Szükség van "A lenini korszak a könyvtárügy fejlődésében" - ismertetésére. Elméleti kidolgozásra vár számos részlet, de nagyon aktuális probléma. Nincsen például mű, amely foglalkozna a tudományosan megalapozott könyvtári tervezéssel, a könyvtári hálózatok elhelyezkedésével, az általános tudományos és a szakkönyvtárak egymáshoz való viszonyával, a tudományos és közművelődési könyvtárak egymáshoz való viszonyával, a különböző jellegű könyvtárak állománygyarapításának elveivel, az olvasószolgálat formáival és módszereivel,

kezdeményezésének, sokoldalú és aktív közreműködésének. A könyvtárosoknak sokkal jobban kell tájékozódniuk az építőművészeti és építészeti kérdésekben, ismerniük kell a gépesítés és automatizálás eszközeit. Sajnos egyelőre a könyvtárosok túlnyomó többsége – a végzett könyvtárszakos hallgatók is –, nem tájékozottak ezekben a kérdésekben. Még a legöregebb könyvtárosi tanintézetben – a jelenlegi Moszkvai Népművelési Intézetben – sem ismerik a hallgatók ezt a témát.

Szervezési és módszertani tevékenység. A könyvtárak szerepének fokozása a kommunista építkezésben nem képzelhető el a szervezési és módszertani irányítás színvonalának emelése nélkül. Ma már világosan kialakultak az ország könyvtári rendszerébe tartozó könyvtári intézmények csoportjai – a Szovjetunió művelődésügyi minisztériumához tartozó könyvtárak, a szakszervezeti, az akadémiai, a műszaki, az orvosi, a mezőgazdasági, a főiskolai, és még más könyvtárak. Valamennyi csoportnak megvan a saját szervezeti központja, amelynek feladata a munka koordinálása.

Az utóbbi években erősödött a nagyobb könyvtárak módszertani tevékenysége: így a Szovjetunió Tudományos Akadémiája, a Társadalomtudományi Alapkönyvtár, a Szovjetunió Állami Tudományos Műszaki Könyvtára, a Központi Tudományos Mezőgazdasági Könyvtár, az Állami Központi Tudományos Orvosi Könyvtár, a Moszkvai Állami M.V. Lomonoszov Egyetem Tudományos Könyvtár módszertani munkája.

Komoly eredménynek könyvelhető el a különböző rendszerhez tartozó könyvtárak munkájának koordinálása; a módszertani munka központi terveinek összeállítása, bibliográfiai kiadványok, közös megmozdulások szervezése, törekvés a párhuzamos munkák kiküszöbölésére.

Az eredmények mellett még mindig nem sikerült valamennyi tudományos és módszertani központ tevékenységét koordinálni. Az ezt elősegíteni hivatott társadalmi szervek, tárcaközi tanácsok csökkentették tevékenységüket, határozataikat a könyvtárak sokszor nem hajtják végre. A koordinálásnak mindinkább nagyobb a jelentősége, különösképpen az egységes könyvtári kiszolgálási rendszer megteremtésében, amely nem hagyhatja figyelmen kívül a különböző hatóságokhoz tartozó és különböző jellegű könyvtárak sajátos feladatait.

A legtöbb a könyvtárosoktól függ. Nekik kell törekedniük, hogy az állománygyarapítás, a bibliográfiai és módszertani munka, a könyvtárközi kölcsönzés, a központi katalógusok és az olvasók kiszolgálási területén az együttműködés a könyvtárak között a legszorosabb legyen.

A könyvtárosok szakképzettsége. A könyvtárak társadalmi jelentősége és munkájuk eredményessége nagymértékben függ a könyvtárosok szakmai képzettségétől. A könyvtári építkezés méretei és a szovjet könyvtárak felelős-

az olvasók pszichológiájával. Gyenge a szovjet bibliográfia gazdag gyakorlatának általános ismertetése. A Nagy Októberi Forradalom 50. évfordulójának küszöbén fejeződik be a szovjet könyvtári-bibliográfiai osztályozási táblázat összeállítása. Elmaradás van olyan problémák kutatása területén, mint például a könyvtárak helye és szerepe a tudományos és műszaki tájékoztatás fejlesztésében, a könyvtári munkafolyamatok gépesítése és automatizálása, a könyvtárlomány raktározása az állomány hatalmas növekedésének összefüggésében stb.

Kevés a nagyobb könyvtárak történetével, a könyvtári munka kiemelkedő szakembereinek életével foglalkozó mű. Nagyon ritkán jelenik meg tanulmány a nemzetiségi köztársaságok könyvtárügyének fejlődéséről, egy-egy megye, vidék könyvtárügyéről. Kevés a népszerű kiadvány a könyvtárügy történetéről; a szovjet szocialista kultúra fejlődéséről megjelent könyvekben csak futólag emlíkeznek meg a könyvtárakról. A "Bibliotekar" hasábjairól majdnem teljesen kiszorult a történelmi jellegű tematika, de nem szerepelnek a könyvtártudományi témák között olyanok, amelyek foglalkoznának a forradalom előtti könyvtártörténettel. Sem könyv, sem cikk nem jelent meg arról a hősies és romantikus könyvtári munkáról, amely az országban a háború idején és az újjáépítés idején folyt.

A könyvtártudomány és az elméleti bibliográfia elmaradottsága többek között annak a következménye, hogy a tanszékek és a tudományos-módszertani osztályok főként az operatív módszertani kérdések kidolgozásával vannak elfoglalva, a nagyobb elvi jelentőségű problémákat a jövőre halasztják.

Negatívan hat a tudományos munka színvonalára, hogy nincs egy speciális intézmény, amely irányítaná és megállapítaná a könyvtártudományi kutatás legfontosabb kérdéseit. Egy ilyen tudományos-kutató intézetnek egyesíteni kellene valamennyi könyvtári intézmény ezirányú törekvését. A könyvtártudomány és a bibliográfia elmélete fejlődése területén szerzett tapasztalatok világviszonylatban egy ilyen intézmény felállítása mellett szólnak.

A kutató-munkát tervszerűen ösztönözni lehetne pályázatokkal, a disszertációk készítésének megjavításával, és állami megrendelésekkel.

Az ország könyvtárai nagyon nagy és intenzív fejlődésen mentek keresztül és fontos helyet harcoltak ki maguknak a társadalom életében. A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulójának megünneplésére készülődve el kell érnünk, hogy a könyvtárak használatába bevonjuk az új olvasók millióit, közreműködni a szovjet emberek eszmei és általános kulturális színvonalának emelésében, új hatalmas lépést tenni, hogy a könyvtárügyben megvalósuljanak Lenin eszméi.

Проект декрета о коммунальных предприятиях
г. Ленин П. С. С. Р.

И в целях более быстрого разрешения вопроса о коммунальных предприятиях

1) В виду важности вопроса о коммунальных предприятиях и необходимости их быстрого разрешения, Совет Народных Комиссаров постановляет: ~~в целях более быстрого разрешения вопроса о коммунальных предприятиях~~ ^{в целях более быстрого разрешения вопроса о коммунальных предприятиях} рассмотреть вопрос о коммунальных предприятиях, подлежащих передаче в коммунальное управление, в том числе и о передаче в коммунальное управление предприятий, находящихся в ведении различных ведомств, в том числе и о передаче в коммунальное управление предприятий, находящихся в ведении различных ведомств, в том числе и о передаче в коммунальное управление предприятий, находящихся в ведении различных ведомств.

2) Совет Народных Комиссаров постановляет: ~~в целях более быстрого разрешения вопроса о коммунальных предприятиях~~ ^{в целях более быстрого разрешения вопроса о коммунальных предприятиях} рассмотреть вопрос о передаче в коммунальное управление предприятий, находящихся в ведении различных ведомств, в том числе и о передаче в коммунальное управление предприятий, находящихся в ведении различных ведомств, в том числе и о передаче в коммунальное управление предприятий, находящихся в ведении различных ведомств. (См. на обороте)

3) В виду важности вопроса о коммунальных предприятиях и необходимости их быстрого разрешения, Совет Народных Комиссаров постановляет: ~~в целях более быстрого разрешения вопроса о коммунальных предприятиях~~ ^{в целях более быстрого разрешения вопроса о коммунальных предприятиях} рассмотреть вопрос о передаче в коммунальное управление предприятий, находящихся в ведении различных ведомств, в том числе и о передаче в коммунальное управление предприятий, находящихся в ведении различных ведомств, в том числе и о передаче в коммунальное управление предприятий, находящихся в ведении различных ведомств. (См. на обороте)

4) Для ускорения разрешения вопроса о коммунальных предприятиях, подлежащих передаче в коммунальное управление, Совет Народных Комиссаров постановляет: ~~в целях более быстрого разрешения вопроса о коммунальных предприятиях~~ ^{в целях более быстрого разрешения вопроса о коммунальных предприятиях} рассмотреть вопрос о передаче в коммунальное управление предприятий, находящихся в ведении различных ведомств, в том числе и о передаче в коммунальное управление предприятий, находящихся в ведении различных ведомств, в том числе и о передаче в коммунальное управление предприятий, находящихся в ведении различных ведомств.

2.
См.
2.

LENIN MEGJEGYZÉSEI
A SZOVJET KÖNYVTÁRÜGY KÖZPONTOSÍTÁSÁNAK TERVEZETÉHEZ
1920. július - november

1920. július 15-én olvasta el Lenin a Népbiztosok Tanácsának dekrétum-tervezetét a könyvtárügy központosításával kapcsolatban. A tervezetet rossznak tartotta és ezt írta rá:

"Az aláírást megtagadom, mivel a tervezet pongyola és nem világos. Pontosabb átdolgozását javaslom (pl. konkrétan mit jelent az, hogy "hálózatba venni?) és terjesszék be másodszor a végrehajtási utasítással együtt".

A dekrétum-tervezethez Krupszkaja készítette el az alább szószerint közölt kiegészítéseket és javításokat, melyeket Lenin megegyezően átnézett és kommentált. A 266, 268. oldalakon részleteket közlünk Krupszkaja kéziratának szövegéből Lenin megjegyzéseivel.

A számos becses lenini könyvtárügyi dokumentum között ez is azt mutatja, hogy a rendkívül nehéz politikai és gazdasági körülmények között Lenin mindig talált időt rá, hogy a Szovjetunió könyvtárügyének kialakításával nagy türelemmel -de mint a kommentárokból is látszik, néha erős megjegyzések kíséretében- foglalkozzék.

A szövegben aláhuzott, vagy csillaggal jelölt részek utalnak Leninnek a margón közölt megjegyzéseire.

feltétlenül szük-
ségesnek kell
elfogadni

1) Tekintettel arra, hogy az utóbbi években rendkívüli módon növekedett és állandóan növekszik a könyv iránti igény, a Népbiztosok Tanácsa elhatározta: különös figyelmet kell fordítani a könyv társadalmi használatának megszervezésére, mert e nélkül a könyv a lakosság széles tömegei számára sohasem lesz hozzáférhető.

*
de ugyanígy ki-
vétel nélkül va-
lamennyi hatóság,
központi és vidé-
ki intézmény

2) E célból a Közoktatásügyi Népbiztosság* hatáskörébe tartozó valamennyi könyvtárat az Oroszországi Federatív Szocialista Szovjet Köztársaság Egységes hálózatába kell egyesíteni, mely hálózat meghatározott terv szerint működik, létrehozza a könyvtárak alaptípusait, letéti könyvtárak segítségével ezeket a könyvtárakat egyesíti, megszervezi a könyvtárak közötti könyvcserét és ily módon közelebb hozza a munkás és paraszt olvasókhöz a könyvet.

*
központi és vi-
déki,

3) Tekintettel az erős könyvéhségre és arra, hogy a tömegigénynek egyáltalán nem megfelelő könyvmennyiség áll rendelkezésre, a könyvtárügy területén mindennemű párhuzamosság megengedhetetlen. Éppen ezért valamennyi* hatóság, társadalmi szervezet és intézmény könyvtárát be kell vonni az Egységes könyvtári hálózatba és a Közoktatásügyi Népbiztosság ellenőrzése alatt közös terv szerint kell dolgozniuk,

besorolva dol-
goznak

irányítása alatt

ezt a munkát

? lásd a végén!

4) A könyvtári munka koordinálására a Közoktatásügyi Népbiztosság mellett tárcaközi bizottságot hoznak létre a hatóságok és szervezetek képviselőiből.

5) Ez a bizottság dönt az egyes könyvtártípusok újjászervezésének kérdéseiről, a könyvvállományok szétosztásáról, az egyes könyvtártípusok a Közoktatásügyi Népbiztosság hatáskörébe való vonásáról és a hatóságok és szervezetek bejelentése alapján új könyvtárak létesítéséről (természetesen besorolva őket az egységes hálózatba).

11

уменьшилась забитость и уменьшился
мощность действия при содействии
уменьшилась и обильность
ионизирующей радиации, для которой
она предназначена. Уменьшилась
амплитуда действия при содействии
ионизирующей радиации с обильностью
ионизирующей радиации, но не
уменьшилась мощность действия при содействии

9
10
11
12
13
14

15
16
17
18

- 1) Все действия при содействии, включая
в том числе действия при содействии, включая
в том числе действия при содействии, включая
в том числе действия при содействии, включая
- 2) Снабжение действиями, включая
в том числе действия при содействии, включая
в том числе действия при содействии, включая
в том числе действия при содействии, включая
- 3) Снабжение действиями, включая
в том числе действия при содействии, включая
в том числе действия при содействии, включая
в том числе действия при содействии, включая

2
19
20

Каждое действие имеет и свойства
и свойства (в том числе, в том числе)

§ 4.5. Каждое действие имеет: (а) свойства свойства
и свойства (в том числе, в том числе)

1) свойства свойства

(1) свойства свойства (как?)

(2) свойства свойства (в том числе, в том числе)

(3) свойства свойства (в том числе, в том числе)

2) свойства свойства

§ 4.8. Каждое действие имеет: (а) свойства свойства

и свойства (в том числе, в том числе) (в том числе, в том числе)
и свойства (в том числе, в том числе) (в том числе, в том числе)
и свойства (в том числе, в том числе) (в том числе, в том числе)
и свойства (в том числе, в том числе) (в том числе, в том числе)

6) Valamennyi nem nyilvános hatósági és intézményi könyvtárat nyilvános könyvtárakká kell tenni, azaz a társadalom használatára, minden egyes állampolgár számára hozzáférhetővé kell tenni.

7) A tudományos -a tanintézeteknél és szakintézményeknél működő speciális jellegű- könyvtárak, amelyek a rendszeres tudományos munkához szükségesek, megmaradnak a könyvtárakat fenntartó intézmények hatáskörébe, azzal a megkötéssel, hogy ezeknél mindenki számára hozzáférhető olvasótermeket kell szervezni.

8) A pétervári és moszkvai (Rumjancev) országos nyilvános könyvtárakat más alapokon kell megszervezni, de könyvvállományukat meghatározott technikai feltételek mellett az egész hálózat számára hozzáférhetővé kell tenni.

*9) A tanintézetek mellett működő és központi iskolai könyvtárak a megfelelő intézmény mellett maradnak és az olvasóknak csak azt a körét szolgálják ki, melynek kiszolgálására hivatottak. Ezeknek a könyvtáraknak általános használatáról ugyanugy mint a társadalmi könyvtárak használatáról a helyi kormányzósági részleg határozata alapján döntenek.

*10) Az Egységes könyvtári hálózatba tartozó könyvtárakat a Közoktatásügyi Népbiztosság útján látják el.

11) A könyvtáraknak a Közoktatásügyi Népbiztosság útján való könyvellátása szigorúan a népművelési osztályok által benyújtott adatok alapján a Könyvtári hálózatba tartozó könyvtárak mennyisége és típusa szerint.

12) A Népművelési Osztályok rendelkezésére bocsátott könyveket valamennyi könyvtár típus között a könyvtári kollektorok útján osztják szét.

Megjegyzés: az alapkönyvtárakban a gyermekek olvasási-problémáival foglalkozó osztályt és gyermekolvasót kell létesíteni. Külön a gyermekkönyvekből szervezett letéti könyvtárak kiszolgálhatják az iskolákat, gyermek-otthonokat stb.

Át kell dolgozni a tervezet befejező részét és átdolgozni, azaz jobban kidolgozni az egész tervezetet.

A 4. és 5. paragrafusokat (Központi könyvtári bizottság?) át kell dolgozni: a) le kell szögezni, hogy milyen hatóságok delegálnak a bizottságba képviselőket és hányat:

b) tulsulyt biztosítani a Népművelési Kormányzóságnak (hogyan?)

c) pontosabban meghatározni ennek a bizottságnak jogait (több pontban foglalva).

d) nem terjeszteni be a tervezetet mindaddig, amíg nincs a bizottság elnökének személyére aktív és megfelelő jelölt, a 7 és 8 paragrafusokat pedig körülbelül a következőképpen kell átdolgozni:

Egyes speciális helyzetben lévő könyvtárak általános használata (az a 7. és 9. paragrafus) és a két országos (pétervári és moszkvai Rumjancev) könyvtár használata több ok miatt bizonyos korlátozások alá esik. A korlátozásokat a Népművelési Kormánybiztosság mellett működő Központi könyvtári bizottság határozza meg.

MINTASZABÁLYZAT

A SZOVJET KÖZMŰVELŐDÉSI KÖNYVTÁRAK EGYSÉGES HÁLÓZATÁNAK MEGSZERVEZÉSÉRŐL

A szovjet közművelődési könyvtárügy fejlődésének újabb állomását jelzi az alábbi minta-alapszabályzat, amely az egységes közművelődési könyvtári hálózat kialakulását hivatott elősegíteni.

Miután e téren a problémáink lényegében hasonlóak és az új gazdaságrányítási rendszerben az ésszerű hálózat-építés fontossága méginkább előtérbe kerül, úgy véljük, nem hiábavaló a szovjet alapszabályzat teljes szövegének a közlése.

1. A lakosság irodalmi igényeit kielégítő univerzális jellegű állománnyal rendelkező valamennyi közművelődési könyvtár -függetlenül hatósági hovatartozásától- alkotja a közművelődési könyvtárak egységes hálózatát.

2. Az egységes könyvtári hálózat építése a közművelődési könyvtárak elhelyezése, a könyvtárak koordinációs és kooperációs törekvéseinek és anyagi erőfeszítéseinek elve szerint történik.

3. Az egységes könyvtári hálózat megszervezésének alapvető célja a következő: sokkal hatékonyabban felhasználni a könyvtárügyre kiutalt eszközöket, a legjobb feltételeket megteremteni a munkások, tisztviselők, kolhozparasztok, serdülő ifjúság könyvtári kiszolgálására, a lehető legközelebb hozni a könyvet valamennyi ipari és mezőgazdasági termelési körzethez, a munkások lakhelyéhez.

4. A szövetséges köztársaságok művelődésügyi minisztériumai a szak szervezeti tanácsokkal együtt a nemzeti-, természeti-, földrajzi-, gazdasági- és kulturális sajtóságokat figyelembe véve dolgozzák ki a köztársaság közművelődési könyvtári hálózatának megszervezésével kapcsolatos alapszabályokat és azokat a köztársaságban megállapított ütemben hagyják jóvá.

A közművelődési könyvtárak hálózatának megszervezése falun.

5. Minden falusi tanács területén legalább egy, bármilyen hatósághoz tartozó közművelődési könyvtárnak kell működni. A lakosság, a lakott területek száma és nagysága, valamint ezek egymástól való távolsága szerint egy falusi tanács területén több közművelődési könyvtár is működhet, egy könyvtárra

azonban legalább 1000 lakosnak kell jutnia, a könyvtárak közötti távolságnak pedig legalább 1,0 kilométernek kell lennie.

A távol-északi falusi tanácsoknál, a hegyes vidékeken és ott, ahol a lakott területek közötti közlekedés nehézségekbe ütközik, az illető szövetséges köztársaság művelődésügyi minisztériumának és a szakszervezeti tanácsnak hozzájárulásával az egy közművelődési könyvtárra eső lélekszámot csökkenteni lehet, a könyvtárak közötti távolságot pedig az adott feltételek alapján határozhatják meg.

6. Olyan esetekben, amikor a falusi tanács területén több könyvtár működik, az egyik könyvtárat központi könyvtárnak emelik ki, amely megszervezi a felnőtt és gyermek lakosság könyvtári kiszolgálását, koordinálja valamennyi könyvtár munkáját, és módszertani segítséget nyújt a falutanács területén működő könyvtáraknak.

7. Abban az esetben, ha a falutanács egy vagy több lakott területén az 1-8. osztályos tanulók és óvodások száma 500-nál több, ezeknek könyvtári kiszolgálására a falusi könyvtárban gyermek-részleget kell szervezni.

8. A falusi könyvtár állományát úgy állapítják meg, hogy egy felnőtt lakosra 5 könyv jusson, ezen felül minden 14 éven aluli gyermekre jusson 5 gyermekkönyv. A központi falusi könyvtárak állományát úgy állapítják meg, hogy a könyvtár területén lakó minden lakosra 5 könyv, ezen kívül a falutanács egész területén lakó egy-egy lakosra 0,5 könyv jusson.

9. A járás adminisztratív központja felnőtt és gyermek lakosságának könyvellátását a járási könyvtár és a járási gyermekkönyvtár látja el. Ez a könyvtár a járás központi könyvmegőrző helye, a tájékoztató-bibliográfiai munka központja, ellátja a járás közművelődési könyvtárainak módszertani irányítását.

A járási központ lakosságának számától és a terület nagyságától függően a központban működhet különböző hatóságokhoz tartozó több közművelődési könyvtár is.

A járás területén működő valamennyi könyvtár munkájának koordinálását a felnőttek járási könyvtára látja el.

A közművelődési könyvtárak hálózatának megszervezése a városokban és munkástelepeken.

10. Minden városban, minden városi adminisztratív körzetben, munkástelepen legalább egy közművelődési könyvtárnak kell működnie, tartozzék az bármilyen hatósághoz.

Több könyvtár olyan esetben működhet, ha azok közül mindegyik -nem számítva ide az egy vállalat területén működő könyvtárakat- a városnak olyan részét szolgálja ki, ahol a lakosság száma nem kevesebb 10 ezernél, a könyvtárak közötti távolság pedig 1,5 kilométernél nem kisebb.

Megjegyzés: Bizonyos kivételes esetekben a város eiszigetelt területén elhelyezkedő és kisebb városokban működő közművelődési könyvtárak számára az egy könyvtárra eső lakosság létszám-normáját a körzeti művelődési igazgatóság (felügyelőség), az illetékes szakszervezeti tanács csökkentheti. Olyan köztársaságok területén, ahol nincsen megyei felosztás, a könyvtárak létesítését a szövetséges köztársaság művelődésügyi minisztériuma és a köztársasági szakszervezeti tanács engedélyezi.

Önálló szakszervezeti könyvtárakat olyan vállalatoknál és intézményeknél szervezhetnek, amelyeknek kollektívája 500 főnél nem kevesebb.

Megjegyzés: A kisebb vállalatok és intézmények dolgozóit letéti könyvtárak útján, kölcsönző állomások, fiókkönyvtárak útján látják el.

11. Azokban a városokban, ahol több közművelődési könyvtár működik az egyiket (rendszerint/ a legnagyobb állami könyvtárat) központi városi könyvtárnak emelik ki. Ez a könyvtár központja a városi lakosság bibliográfiai kiszolgálásának és a könyvtárközi kölcsönzésnek, szervezeti-módszertani segítséget nyújt a város közművelődési könyvtárainak, egyben koordinációs központ, függetlenül attól, hogy a könyvtár milyen hatósági irányításhoz tartozik.

Ahol járási és városi könyvtár működik, a városi és járási központi könyvtár funkciót rendszerint az egyik könyvtár látja el (leginkább a járási).

12. A város adminisztratív körzetében, ahol különböző típusu több közművelődési könyvtár működik, kijelölhető központi járási (körzeti) könyvtár.

13. Önálló gyermekkönyvtárak az adminisztratív kerületekre osztott városokban szervezhetők, de egy adminisztratív kerületre egy könyvtár juthat. A legnagyobb gyermekkönyvtárat jelölik ki központi városi gyermekkönyvtárnak, függetlenül attól, hogy milyen hatóság felügyelete alá tartozik. Ez a könyvtár központja a könyvtárközi kölcsönzésnek, a bibliográfiai szolgálatnak, a módszertani,- szervező munkának, valamennyi könyvtár munkáját koordinálja, amelyek 1-8. osztályos és óvodás gyerekeket szolgálnak ki.

14. A városi kerületi közművelődési könyvtár könyvállományát a következőképpen határozzák meg: a könyvtár hatósugarába tartozó egy lakosra 4 könyvnek, a kerület minden lakosára 0.5 könyvnek kell jutnia. A központi városi könyvtár állományát ugyanígy határozzák meg: a kiszolgált terület lakosaira 4 könyvnek, a város egész lakosságát figyelembe véve, egy lakosra 0.5 könyvnek kell jutnia.

Megjegyzés:

a/ azokban a városokban, ahol a lakosság száma meghaladja a 200 000-et és a város nem megyei központ, a városi központi könyvtár állományát úgy kell kiszámítani, hogy egy mikrokerület (ellátandó terület) egy-egy lakosára 4 könyv, de a város egész lakosságát figyelembe véve egy lakosra 0,3 könyv jusson;

b/ a megyei (körzeti, köztársasági, autonóm szocialista szovjet köztársasági) központokban a városi könyvtár állományát úgy számítják ki, hogy egy mikrokerület minden egyes lakosára 4 könyv és a város minden egyes lakosára 0,2 könyv jusson;

c/ a szakszervezeti könyvtárakban, amelyek termelési vállalatok kollektíváit látják el könyvekkel, a könyvállományt úgy számítják ki, hogy egy-egy olvasóra 7-11 könyv jusson.

A közművelődési könyvtárak megnyitásának módja.

15. Az állami, járási és városi közművelődési könyvtárak a Munkásküldöttek Szövjetjei megyei (vidéki) végrehajtóbizottságának vagy az autonóm szocialista szovjet köztársaság minisztertanácsának határozata alapján nyithatók meg; a falusi könyvtárak a Munkásküldöttek Szövjetjei járási tanácsa végrehajtó bizottságának határozata alapján; a szakszervezeti könyvtárak a gyár vagy üzem, helyi szakszervezeti bizottság javaslatára az illetékes felsőbb szakszervezeti szerv jóváhagyása alapján; a kolhozkönyvtárak - az artel tagjai általános ülésén elfogadott határozat alapján nyithatók meg.

16. Hivatalok, szervezetek és intézmények közművelődési könyvtárakat csak abban az esetben nyithatnak, ha rendelkezésre áll a könyvállomány minimuma, folyamatos pénzügyi forrással, speciális helyiséggel, megfelelő berendezéssel és főfoglalkozású dolgozókkal rendelkeznek.

17. Állami könyvtár, beleértve a gyermekkönyvtárat is, városban és munkástelepeken akkor létesíthető, ha legalább 3 ezer kötetes leltárbe vett könyvállománnyal rendelkeznek.

Önálló közművelődési könyvtár falun akkor létesíthető, ha a kezdeti, leltárba vett könyvállomány legalább 1,5 ezer kötet.

18. A szakszervezeti könyvtárak létesítésének módját a Szovjetunió Szakszervezeteinek Központi Tanácsa által jóváhagyott "Szabályzat a szakszervezeti könyvtárakról" határozza meg.

A könyvtárak regisztrálásának módja.

19. Könyvtárakkal rendelkező, és ujonnan könyvtárakat létesítő intézmények, vállalatok, szervezetek, kolhozok kötelesek azokat a járási (városi) kulturális osztályon vagy kulturális igazgatóságon bejelenteni (regisztrálni).

A KÖNYV A TUDÁS FORRÁSA POLGÁRTÁRSÁK, ÓVJÁTOK A KÖNYVTÁRAKAT

Szovjet plakát a Forradalom első idejéből

ОТДЕЛ ПО ДЕЛАМ МУЗЕЕВ И ОХРАНЫ ПЯМЯТНИКОВ ИСКУССТВА
И СТАРИНЫ НАРОДНОГО КОМИССАРИАТА ПО ПРОСВЕЩЕНИЮ
МОСКВА МЕТРОВЫЙ П 9

A SZOVJET NEMZETI BIBLIOGRÁFIAI KÖZPONT
AZ ÖSSZ-SZÖVETSÉGI KÖNYVKAMARA
50 ÉVE
Bibliográfiai áttekintés

Az Össz-szövetségi Könyvkamarát (Orosz Könyvkamara néven) 1917 május 17-én (április 27.) alapították. Első székhelye Leningrádban volt, majd 1920 június 30-án Moszkvába költözött. Mai nevét 1936-ban kapta, amikor véglegesen kialakult az egész Szovjetunióra kiterjedő központi bibliográfiai szerepe.

Tankönyvek, tanulmányok, melyek a nemzeti bibliográfia kérdéseivel foglalkoznak (akár "nyugaton", akár "keleten" jelenjenek is meg) az Össz-szövetségi Könyvkamara szerepéről vezető helyen irnak. Sehol sem alakult ki olyan világos és következetes nemzeti bibliográfiai rendszer, mint a Szovjetunióban. (A "nemzeti bibliográfia" kifejezést értelemszerűen használjuk. Az orosz kifejezés "goszudarsztvennaja bibliografija"; ennek szó szerinti magyar fordítása "állami bibliográfia" volna). A publikált sajtótermékek minden típusát rendszeresen -és aránylag gyorsan- regisztrálják, számos bibliográfiai kiadványban tájékoztatják a felhasználókat a legújabb megjelent dokumentumokról.

Ennek a bibliográfiai rendszernek a legfontosabb kiadványait felsoroljuk:

KURRENS BIBLIOGRÁFIÁK

Knizsnaja letopisz' (Szovjet könyvek, brosurák stb. kéthetenként megjelenő bibliográfiája).

Letopisz' zszurnal'nih sztatej. (Szovjet folyóiratok -kéthetenként megjelenő-repertóriuma).

Letopisz' gazetnih sztatej. (Szovjet hírlapok repertóriuma).

Letopisz' recenzij. (Recenziók -negyedévenként megjelenő- bibliográfiája).

Letopisz' muzikal'noj literaturi. (Zeneművek bibliográfiája).

Kartograficseskaja letopisz' (Térképek bibliográfiája).

Letopisz' izobrazitel'nogo iszkussztva. (Képzőművészeti alkotások reprodukciójának bibliográfiája).

ÉVES, TÖBBÉVES BIBLIOGRÁFIAI ÖSSZEFOGLALÁSOK

Ezsegodnik knigi SzSzsZR. (A Knizsnaja letopisz' évi kumulációja).

Pecsat' SzSzsZR v . . . godu. (Évi statisztikai áttekintés a szovjet sajtótermésről).

Letopisz' periodiceszkih izdanij SzSzsZR. (Ötéves bibliográfiai összefoglalások a Szovjetunióban megjelenő periodikus kiadványokról).

Bibliografija szovetszkoj bibliografii. (Szovjet bibliográfiák évenként megjelenő bibliográfiája. Rendkívül értékesek a kötetekben közölt bevezető tanulmányok).

RETROSPEKTIV BIBLIOGRÁFIÁK

Periodiceszskaja pecsat' SzSzsZR. 1917-1949. (Szovjet folyóiratok és nem folyóirat-jellegű periodikumok retrospektív bibliográfiája az 1917-1949-es évekre).

Gazetü SzSzsZR. 1917-1960. (Szovjet hírlapok retrospektív bibliográfiája az 1917-1960-as évekre).

A teljes szovjet retrospektív bibliográfia összeállítása már több mint három évtizede a szakirodalom és a különböző tanácskozások élénken vitatott témája. Az Össz-szövetségi Könyvkamara -együttműködve számos nagykönyvtárral- cédulaformában elkészítette a retrospektív összeállítást 1917-1957-ig.

SZAKFOLYÓIRATOK

Kniga. Iszszedovanija i materialü. (Bibliológiai cikkeket, tanulmányokat közlő gyűjtemény).

Szovetszskaja bibliografija. (A szovjet bibliográfia és könyvtártudomány kérdéseivel foglalkozó, évente 6 számban megjelenő folyóirat).

A szovjet nemzeti bibliográfia gazdag rendszerének gondozása mellett az Össz-szövetségi Könyvkamara mindig intenzív munkát végzett a bibliográfia (sőt a könyvtártudomány) elméleti kérdéseinek kidolgozása terén is. Különösen jelentős volt ez a munka a harmincas évek első felében. Ennek a munkának egyik kiemelkedő művelője volt a nemrég elhunyt E.I. Samurin, akinek -az alább közölt bibliográfiában is- számos elméleti írására hívjuk fel olvasóink figyelmét.

A bibliográfia összeállításáért ezuton is köszönetet mondunk A.P. Csu-
vikov-nak, az Össz-szövetségi Könyvkamara igazgatójának és különösen
V. Sztrunina főbibliográfusnak, aki a bibliográfiát az Össz-szövetségi Könyv-
kamara gazdag referenzs anyagából összeállította.

- 1 Ob organizacii Kniznoj palatü i ee zadacsah. - Podpisz': Direktor Palatü Sz. Vengerov. = "Knizsnaja letopisz". 1917. 27. no. 13-14. p.

A Könyvkamara megszervezéséről és feladatairól.

1922 - 1924

- 2 O roszzsijszkoj central'noj knizsnoj palate. = "Pecsat'i revolucija". 1922. 1. no. Az oroszországi központi könyvkamaráról.

- 3 Hronika Roszzsijszkoj central'noj knizsnoj palatü. Prilozenie k zszurnalu "Knizsnaja letopisz" 1922. 7., 9., 11. no.; 1923. 2., 4., 6., 12., 18., 20-24. no.; 1924. 1-6., 7-14., 16., 18., 20-24. no.; 1925. 1., 2., 4., 6-8., 10., 13., 14., 17. no.; 1926. 25., 49. no.

Az Oroszországi központi könyvkamara krónikája. A "Knizsnaja letopisz" mellékleteként megjelent anyag felsorolása.

- 4 POKROVSZKIJ, A.: Csego hotjat bibliotekari ot bibliografov. = "Knigonosa". 1924. 44-45/75-76/. no. 2-3. p. Mit várnak a könyvtárosok a bibliográfusoktól.

1925 - 1926

- 5 FOMIN, A. G.: Sz. A. Vengerov kak organizator i pervij direktor Roszzszijszkoj Knizsnoj palatü (nüne Insztituta Knigovedenija) (k pjatiletiju szo dnja szmertü). Leningrad, 1925. 48 p. In-t knigovedenija.

Sz. A. Vengerov mint az Oroszországi Könyvkamara (ma Könyvtártudományi Intézet) megszervezője és első igazgatója. Halálának öt éves évfordulójára.

1926

- 6 BONCS-BRUEVICS, V. D.: Csto csital V. I. Lenin v 1919 g. (V sztat'e proizvodiszja analiz pometok V. I. Lenina na poljah "Knizsnoj letopiszü" za 1917 g.) = "Na literaturnom posztu". 1926. 1. no. 4-5. p. 2. no. 16-18. p.

Mit olvasott V. I. Lenin 1919-ben. (A cikkben elemzik V. I. Leninnek a "Knizsnaja letopisz" 1917. évi évfolyama marógira írott megjegyzéseit.

1917

- 7 Gazeta o knige, Odnodnevka Gosz. centr. knizsnoj palatü RSzFSzR, 1927 5-go maja. Moszkva, Gosz. centr. kn. palata. (1927). 13 p. ill. Hírlap a könyvről. Az Oroszországi Fe-

deratív Szocialista Szovjet Köztársaság Állami Központi Könyvkamara 1927. május 5-i napilapja.

1929

- 8 V Goszudarsztvennoj central'noj knizsnoj palate RSzFSzR. = "Bibliografija". Moszkva 1929. 1. no. 98-99. p. Az OFSzSzk Állami központi könyvkamarájában.

- 9 RUBINSTEJN, Sz. L.: Szovremennoe szosztovanie i ocserednie zadacsi naucsnoj bibliografii v SzSzSZR. = "Bibliografija". Moszkva 1929. 4. no. 4-6., 11-13. p. A tudományos bibliográfia jelenlegi helyzete és soronkövetkező feladatai a Szovjetunióban.

- 10 JANICKIJ, N.: Goszudarsztvennaja central'naja knizsnaja palata RSzFSzR v 1927-28 godu. = "Bibliografija". Moszkva 1929. 1. no. 79-80. p. Az OFSzSzk Állami Központi Könyvkamarája 1927-28-ban.

- 11 JANICKIJ, N. F.: Tekuscsie zadacsi goszudarsztvennoj bibliografii RSzFSzR. = Trudü 2-go Vszerosz. bibliograficeszko-go sz"ezda. Moszkva., Gosz. centr. knizsnaja palata RSzFSzR, 1929. 113-117. p. Az állami tudományos bibliográfia feladatai az Oroszországi Federatív Szocialista Szovjet Köztársaságban.

1930

- 12 SAMURIN, E. I.: Goszudarsztvennaja central'naja knizsnaja palata RSzFSzR. Moszkva, Gosz. centr. knizsnaja palata RSzFSzR, 1930. 51 p. Az OFSzSzk Állami központi könyvkamarája.

- 13 JANICKIJ, N.: Osznovnie csertü rabotü Goszudarsztvennoj central'noj knizsnoj palatü RSzFSzR v XIII oktjabr'szskom godu. = "Bibliotekovedenie i bibliografija". Moszkva, 1930. 1-2. no. 202-203. p. Az OFSzSzk Állami központi Könyvkamarájának munkája főbb vonásai 13 évvel Október után.

1932

- 14 SAMURIN, E. I.: Nuzsen li vszeszojuznünj bibliograficeszki centr. = "Za material'nuju bazu pecsati". 1932. 9. no. 53-55. p. Szükség van-e összszövetségi bibliográfiai központra.

15 BONCS-BRUEVICS, V.: Pometki V. I. Lenina na poljah "Knizskoj letopiszi" 1917, 1918 i 1919 gg. = "Literatura i nash- ledstvo". 1933. 7/8. no. 305-306. p.

V. I. Lenin megjegyzései a "Knizsnaja letopisz" 1917, 1918 és 1919 évfolyamainak margóin.

16 Perspektivü razvitija bibliograficeszkoy rabotü na 1933-1937 gg. = "Szovetszkaja bibliografija". 1944. I. no. 5-27. p.

A bibliográfiai munka fejlődésének perspektívái az 1933-1937. években.

17 SAMURIN, E. I.: Vüszsle bibliograficeszkie korszü pri Goszudarsztvennoj knizsnoj palate RSzFSzR. = "Szbornik sztatej po bibliografii i rabote naucsnuh bibliotek". Moszkva, Gosz. centr. knizs. palata, 1933. 187-189. p.

Felsőfoku bibliográfiai tanfolyamok az Oroszországi Federatív Szocialista Szovjet Köztársaság Állami Könyvkamarájában.

18 SAMURIN, E. I.: Goszudarsztvennaja central'naja knizsnaja palata RSzFSzR v 1931-1932 gg. = "Szbornik sztatej po bibliografii i rabote naucsnuh bibliotek". Moszkva, Gosz. centr. knizsnaja palata, 1933. 183-187. p.

Az OFSzSzK Állami központi könyvkamarája 1931-1932-es években.

1935

19 KRASZNOSZTAVSZKI, M.: Kazsdüj den' - tonna knjig. V Central'noj knizsnoj palate. = "Komszomol'szkaja pravda". 1935. 29 szentjabrja.

Naponta egy tonna könyv. A Központi könyvkamarában.

20 NJUSZIN, A.: Publikacii Knizsnoj palatü v 1934 g. = "Knizsnüj front". 1935. 4. no. 45-46. p.

A Könyvkamara publikációi 1934-ben.

21 Objazatel'naja regisztracija prozvedenij pecsati. Posztanovlenie Narodnogo komiszariata po proszvescseniju ot 3 avgusztja 1920 g. = "Szovetszkaja bibliografija". 1935. 4. no. 48-49. p.

A sajtótermékek kötelező regisztrálása. A Népművelési Népbiztosság 1920. évi augusztus 3. határozata.

22 O perodacse bibliograficeszkogo dela v RSzFSzR Narodnomu komiszariatu proszvescsenija. Posztanovlenie Szoveta Narodnuh komiszarov ot 30 ijunja 1920 g. - Podpisz: Predszatel' Szovnarko-

ma V. Ul'janov (N. Lenin). = Szovetszkaja bibliografija". 1935. 4. no. 48. p.

Az Oroszországi Federatív Szocialista Szovjet Köztársaságban a Népművelési Népbiztosság átveszi a bibliográfia ügyét. A Népbiztosok Tanácsának 1920. június 30-án kelt határozata. A határozat V. Ul'janov - (N. Lenin) aláírásával jelent meg.

23 SZURIKOV, I.: Knizsnaja palata. (Ocserk dejatel'noszti GCKP). = "Kniga i proletarszkaja revolucija". 1935. 6. no. 130-134. p.

A Könyvkamara. (Az Állami Központi Könyvkamara tevékenységének ismertetése.)

24 SAMURIN, E. I.: Goszudarsztvennaja central'naja knizsnaja palata za 15 let. = "Szovetszkaja bibliografija". 1935. 4/12/. no. 7-40. p.

Az Állami Központi Könyvkamara 15 éves működéséről.

1936

25 Katalog izdanij Knizsnoj palatü. 1920-1936. Moszkva. Izd. Vseszozjuz. Knizs. palatü, 1936. 38 p.

A Könyvkamara kiadásában 1920-1936-ban megjelent művek katalógusa.

26 Ob edinom Vseszozjuznom centra regisztracionnoj bibliografii. (K organizacii Vseszozjuznoj knizsnoj palatü). = "Szovetszkaja bibliografija". 1936. 1. no. 7-12. p.

A regisztráló bibliográfia egységes összszövetségi központjáról. (Megjegyzések az Össz-szövetségi Könyvkamara megszervezéséhez).

27 Polozsenie o Vseszozjuznoj knizsnoj palate. = "Szovetszkaja bibliografija". 1936. 2. no. 111-113. p.

Rendelet az Össz-szövetségi könyvkamaráról.

28 FILIPPOV, E.: Novüe izdanija Vseszozjuznoj knizsnoj palatü. = "Knizsnüe novoszti". 1936. 18. no. 21 p.

Az Össz-szövetségi Könyvkamara új kiadványairól.

1937

29 Vo Vseszozjuznoj knizsnoj palate. = "Szovetszkaja bibliografija". 1937. 2/26/. no. 211-214. p.

Az Össz-szövetségi Könyvkamarában.

- 30 TÉSZSZ, T.: Knizsnaja palata. (O rabote Vszesz. knizs. palatii.) = "Izvesztija". 1938. 5 maja.
A Könyvkamara. (Az Össz-szövetségi Könyvkamara munkájáról.)
1939
- 31 NJUSZIN, A.: Vszeszojuznaja knizsnaja palata v 1939 godu. (Ob izd. dejatel'nosztii.) = "Szovetszkij knizsnyik". 1939. 1-2. no. 47-48. p.
Az Össz-szövetségi Könyvkamara 1939-ben. (A Kamara kiadói tevékenységéről.)
1940
- 32 BONCS-ERUEVICS, V.: K isztorij organizacii Roszszijszkoj central'noj knizsnoj palatii v Moszkve. = "Szovetszkaja bibliografija". 1940. 1. no. 146 - 152. p.
Az Oroszországi központi Könyvkamara Moszkvában. Megszerzésének története.
- 33 Vszeszojuznoj knizsnoj palate dvadcat' let. = "Izvesztija". 1940. 3 avgusztu.
Husz éve alakult az Össz-szövetségi Könyvkamara.
- 34 Dvadcatiletie Vszeszojuznoj knizsnoj palatii. = "Pravda". 1940. 3 avgusztu.
Az Össz-szövetségi Könyvkamara fennállásának husz éves évfordulója.
- 35 Dvadcat' let leninszkogo dekreta o bibliografii. = "Szovetszkaja bibliografija". 1940. 1. no. 5-13. p.
Husz éve jelent meg a Lenini dekretum a bibliográfiáról.
- 36 IPPOLITOV, Sz.: Na szluzsbu kul'ture. Dvadcat' let Vszeszojuznoj knizsnoj palatii. = "Literaturnaja gazeta". 1940. 28 ijulja.
A kultura szolgálatában. Husz éves az Össz-szövetségi Könyvkamara.
- 37 KOLBANOVSKIJ, A.: Vszeszojuznaja knizsnaja palata. (1920-1940 gg.) = "Szovetszkij knizsnyik". 1940. 14. no. 28-29. p.
Az Össz-szövetségi Könyvkamara. (1920-1940).
- 38 NAGEL' V.: Vszeszojuznaja knizsnaja palata. K 20-letiju ee szuscsestvovanija. = "Kniga i proletarszkaja revoljucija". 1940. 8. no. 73-75. p.
Az Össz-szövetségi Könyvkamara. A Könyvkamara fennállásának 20. évfordu-

- 39 O literaturnoj kritike i bibliografii. (Posztanovlenie CK VKP/b/ o centralizacii. vszel goszudarsztvennoj regisztracionno-

ucsetnoj bibliografii i sztatistiki peccati vo Vszeszojuznoj knizsnoj palate.) = "Partijnoe sztroitel'sztvo". 1940. 22. no. 62-64. p.; "Szovetszkaja bibliografija".

1941. 1/19/. no. III-IV. p.
Az irodalmi kritikáról és bibliográfiáról. (A VKP/b/ Központi Bizottságának határozata a sajtótermékek országos regisztráló-nyilvántartó bibliográfia és statisztika központosításáról az Össz-szövetségi Könyvkamarában).

40 Hronika Vszeszojuznoj knizsnoj palatii. = "Szovetszkaja bibliografija". 1940. 1/18/. no. 162-177. p.
Az Össz-szövetségi Könyvkamara története.

41 SPIGEL'GLJASZ, Sz.: Vszeszojuznaja knizsnaja palata. (K 20-letiju szo drnja osznovanija. Sz ill.) = "Bol'sevisztszkaja peccat". 1940. 20. no. 27-30. p.
Az Össz-szövetségi Könyvkamara. (Alapításának 20 éves évfordulójára. Illusztrációkkal.)

1941

- 42 DENISZ'EV, V.: Goszudarsztvennaja ucsetno-regisztracionnaja bibliografija. = V ego kn.: "Obscsij kursz bibliografii". Moszkva, Gosz. bibliotecsny.-bibliogr. izd., 1941. 37-43. p.
A nemzeti nyilvántartó-regisztráló bibliográfia "Általános bibliográfia" című könyvének 2. fejezete.
- 43 OKUNEV, M.: Vszeszojuznaja knizsnaja palata. = "Truzsenik". (Kaunasz), 1941. 5 maja.
Az Össz-szövetségi Könyvkamara.
- 44 RODIN, I.: Szokrovicscsnica szovetszkoj kul'turii. (Vszesz. knizsnaja palatá.) = "Szovetszkaja Moldavija". 1941. 9 aprelja.
A szovjet kultura kincsháza. (Az Össz-szövetségi Könyvkamara).
- 45 FIRSZOV, G.G.: Centralizovannaja katalogizacija v SzSzsZR. (Szosztovanie i zadacsi.) = "Szovetszkaja bibliografija". 1941. 1/19/. no. 54-65. p.
A központi katalogizálás a Szovjetunióban. (A jelenlegi helyzet és feladatok.)

1945

- 46 Vszeszojuznaja knizsnaja palata. 1920-1945. (Szpravka). Moszkva, 1945. 19 p.
Az Össz-szövetségi Könyvkamara. 1920-1945. Tájékoztató).

- 47 ARALICSEV, I.: Knizsnaja palata. (25-tiletie dejatel'noszti). = "Komszomol'szkaja pravda". 1945, 9 oktjabrja.
A Könyvkamara. (Tevékenységének 25 éve).
- 48 Vseszozujnoj knizsnoj palate 25 let. = "Literaturnaja gazeta". 1945, 21 ijulja.
25 éves a Könyvkamara.
- 49 LITVIN, A.: 10 milliardov szovetszkij knig. (Rabota Vsesz. knizsnoj palati za 25 let.) = "Krasznaja zvezda". 1945, 15 nojabrja.
10 milliárd szovjet könyv. (Az Össz-szövetségi Könyvkamara munkája 25 év alatt.)
- 50 Jubilej Vseszozujnoj knizsnoj palati. (Vecser v moszk. Dome ucseñuh v szvjazi sz 25-letiem. Otcset.) = "Izvestija". 1945, 21 ijulja.
Az Össz-szövetségi Könyvkamara jubileuma. (Fogadás a Tudósok házában Moszkvában a Kamara 25 éves fennállása évfordulójának tiszteletére. Beszámoló).
- 51 V Knizsnoj palate. = "Izvestija". 1946, 30 szeptjabrja.
A Könyvkamarában.
- 52 Vseszozujznaja knizsnaja palata. = "Literaturnaja gazeta". 1946, 14 dekabrja.
Az Össz-szövetségi Könyvkamara.
- 53 GRIGOR'EV, Ju.: 25 let Vseszozujnoj knizsnoj palati. = "Bibliotekar". 1946. 1. no. 30. p.
Huszonöt éves az Össz-szövetségi Könyvkamara.
- 54 ÉJHENGOL'C, A.D.: Bibliografija v period Velikoj Otecsešvennoj vojni. = "Szo-vetszkaja bibliografija". 1946, 1. vü. 3-32.p.
A bibliográfia a Nagy Honvédő Háború időszakában.
- 57 DENISZ'EV, V.N.: Goszudarsztvennaja ucsetno-regisztraciönaja bibliografija. = V ego kn.: "Obscsaja bibliografija. 2-e izd. Moszkva, Goszku'l'tproszvetizdat, 1947. 43-48. p.
A nemzeti regisztráló bibliográfia. A szerző "Általános bibliográfia" című könyvének 3. fejezete.
- 58 LOSZEV, L.: Vseszozujznaja knizsnaja palata. = "Moszkovszkij bol'sevik". 1947, 21 avguszta.
Az Össz-szövetségi Könyvkamara.
- 59 SZEGLIN, E.V.: V Knizsnoj palate. Beszeda sz zam. direktora Vsesz. knizs. palati E.V.Szeplin. = "Sztalinszkij szokol". 1947, 6 ijulja.
A Könyvkamarában. Beszélgetés az Össz-szövetségi Könyvkamara igazgató-helyettesével E.V.Szeplinnel.
- 60 Szorokaletie "Knizsnoj letopiszti". = "Moszkovszkij bol'sevik". 1947, 27 ijulja.
Negyven éves a "Knizsnaja letopisz".
- 61 SAMURIN, E.L.: 30 let szovetszkij goszudarsztvennoj bibliografii. = "Szo-vetszkaja bibliografija". 1947, vü. 4. 3-31. p.
30 éves a szovjet nemzeti bibliográfia.

1948

- 62 BODNARSZKIJ, B.Sz.: Goszudarsztvennaja bibliograficszkaja regisztracija v SzSzsZR. = "Trudü Moszk. gosz. bibliotecsno go in-ta". vü. 4. 85-92. p.
Nemzeti bibliográfiai regisztrálás a Szovjetunióban.
- 63 Vseszozujznaja knizsnaja palata. Otkrutoe zaszedanie Szoveta Vseszozujnoj knizsnoj palati 25 nojabrja 1947 g. = V. kn.: Naucsñie biblioteki SzSzsZR. - Moszkva, Gosz. b-ka SzSzsZR Im. V.I. Lenina, 1948, 82-83. p. Napcsat. na rotaprinte.
Az Össz-szövetségi Könyvkamara. Az Össz-szövetségi Könyvkamara Tanácsának 1947 november 25-én tartott ülése. "A Szovjetunió tudományos könyvtárai" című, rotaprinten sokszorosított könyvből.
- 64 PETRICSENKO, V.: 11 milliardov knig. (O Vseszozujnoj knizsnoj palate). = "Junij leninec" (Kiev), 1948, 13 fevralja.
11 milliárd könyv. (Az Össz-szövetségi Könyvkamaráról).
- 65 SAMURIN, E.L.: 40-letie "Knizsnoj letopiszti". = "Bibliotekar". 1948. 1. no. 43-44. p.
Negyven éves a "Knizsnaja letopisz".

1947

- 55 VAVILOV, Sz.L.: Neszkol'ko zamecsanj o knigah. = "Szo-vetszkaja kniga". 1947. 1. no. 15-20. p.
Megjegyzések a könyvekről.
- 56 Voszsztanovlenie knizsnoj palati. = "Literaturnaja gazeta". 1947, 24 szeptjabrja.
Az Össz-szövetségi Könyvkamara helyreállítása.

- 66 **ĚHENGOL' C, A. D.:** 30 let szovetszkoi bibliografii. = Trudii Moszkovszkogo bibliotecsno go in-ta. Vűp. 4. 1948, 69-70. p.
Harminc éves a szovjet bibliográfia.
- 67 **BELIZSEVA, A. B. - ROGOZSIN, N. G.:** Szosztavlenie obscsej bibliografii szovetszkoi zszurnalov za 1917-1946 gg. (Iz opűta rabotű). = "Szovetszkaja bibliografija". 1949. vűp. 2. 62-70. p.)
1917-1946-ban megjelent szovjet folyóiratok bibliográfiájának összeállítása. (Munkatapasztalatok).
- 68 **BOCSEVER, A. M. - MASZANOV, Ju. I.:** Tridcat' let Vszeszozuznoj knizsnoj palatű. = "Szovetszkaja kniga". 1950. 6. no. 118-120. p.
Harminc éves az Őssz-szövetségi Könyvkamara.
- 69 **Voszsztanovlenie knizsnűh palat. (Po materialam szovescsanija direktorov 19 knizsnűh palat v Moszkve v dekabre 1949 g.) = "Literaturnaja gazeta". 1950. 11 janvarja.**
A könyvkamarák ujjaépitése. (19 könyvkamara igazgatójának 1949 decemberében Moszkvában rendezett tanácskozásának anyagából).
- 70 **MOJZESZ, A.:** Szokrovicsznica peccatnogo szlova. (Vszesz. knizs. palata. Ocserk.) = "Gudok". 1950. 5 maja.
A nyomtatott szó kincsesháza. (Az Őssz-szövetségi Könyvkamara. Ismertetés).
- 71 **SZEGLIN, E.:** Ucset literatűri, vűsedsej za godű szovetszkoi vűszti. (Rabota Vszeszozuz. knizsnoj palatű po szosztavleniju obscsej bibliografii szov. peccati). = "Bibliotekar". 1950. 12. no. 31-35. p.
A szovjet hatalom éveiben megjelent irodalom regisztrálása. (Az Őssz-szövetségi Könyvkamara munkája a szovjet sajtó általános bibliográfiájának összeállítása területén).
- 1951
- 72 **Katalog knig. Izdanija 1946-1951 gg. i ranee vűpuscsennűe knig, imejuscieszja na szklade izdatel'sztva. (Annotir.) Moszkva, Izd-vo Vszeszozuz. kn. palatű, 1951. 20 p. ill.**
Könyvkatalógus. 1946-1951-ben és a kiadók raktárában meglévő korábban kiadott kiadványok. (Annotált.)
- 1952
- 73 **DERUNOVA, M. K.:** Goszudarsztvennaja bibliograficseszskaja regisztracija proizvedenij peccati v SzSzsZR. - Moszkva, Gosz-
- ku' tproszvetizdat, 1952. 36 p. (Moszk. gosz. bibliotecs. in-t. Lekcii dlja sztudentov-zaocsnikov po kurszu "Osznovű szov. bibliografii"). 4000 példányszám.
A sajtótermékek állami bibliográfiai regisztrálása a Szovjetunióban. Előadás-sorozat a levelezű könyvtáros hallgatók számára "A szovjet bibliográfia alapjai" című tárgyhoz.
- 74 **MASZANOV, Ju. I.:** Goszudarsztvennaja regisztracionno-ucsetnaja bibliografija v SzSzsZR. Szpravocsnik. Moszkva Izd-vo Vszeszozuz. kn. palatű, 1952. 80 p. ill.
Nemzeti regisztráló bibliográfia a Szovjetunióban. Kézikönyv.
- 75 **"Letopisz" muzűikal'noj literatűri. (K 20-letiju zszurnal). Podpisz'. B. Jag. = "Szovetszkaja muzűika". 1952. 2. no. 8 p.**
A "Letopisz" muzűikal'noj literatűri" című (A zenei irodalom nemzeti bibliográfiája) bibliográfia megjelenésének 20. évfordulójára.
- 76 **MELENEVSZKAJA, M.:** Knizsnűe bogatszva Rodinű. = "Moszkovszkaja pravda". 1952, 28 fevralja.
Hazánk könyvkincsei.
- 77 **NEMĈSENKO, V. V.:** Centralizovannaja katalogizacija knig v SzSzsZR. K 25-letűju peccatnoj kartocski Vszeszozuz. knizsnoj palatű. = "Szovetszkaja bibliografija". 1952. vűp. 1. 37-57. p.
A könyvek központi katalogizálása a Szovjetunióban. Az Őssz-szövetségi Könyvkamara kiadásában megjelenű nyomtatott katalóguscédulák 25. évfordulójára.
- 1953
- 78 **DERUNOVA, M. K.:** Goszudarsztvennaja bibliograficseszskaja regisztracija proizvedenij peccati v SzSzsZR. Izd. 2-e. Moszkva, Goszku' tproszvetizdat, 1953. 36 p. (Moszk. gosz. bibliotecs. in-t. Lekcii dlja sztudentov-zaocsnikov po kurszu "Osznovű szov. bibliografii".)
A sajtótermékek országos bibliográfiai regisztrálása a Szovjetunióban. 2. kiad. Előadás-sorozat a moszkvai Könyvtártudományi Fűiskola levelezű könyvtárszakkos hallgatói számára.
- 1954
- 79 **SZAPFIROV, N.:** Knizsnaja palata. = "Vecsemaja Moszkva". 1954, 17 avguszta.
A Könyvkamara.

- 80 AMSINSZKIJ, M.: Vseszsojuznaja knizsnaja palata. = "Szovetszkaja kul'tura". 1955. 5. maja.

Az Össz-szövetségi Könyvkamara.

- 81 BABKIN, V.: Knigi o knigah. K 35-letiju szo dnja organizacii Vseszsojuz.knizsnoj palatü. = "Szovetszkij szport". 1955, 2. ijulja.

Könyvek könyvekről. Az Össz-szövetségi Könyvkamara megszervezésének 35 éves évfordulója alkalmára.

- 82 Vseszsojuznaja knizsnaja palata. (K 35-letiju.) = "Pravda". 1955, 30. ijulja.

Az Össz-szövetségi Könyvkamara fennállásának 35 évfordulójára.

- 83 Knizsnaja palata. (K 35-letiju). = "Komszomol'szkaja pravda", 1955, 29. ijulja.

A Könyvkamara fennállásának 35. évfordulójára.

- 84 KUHARKOV, N.: Bibliograficeszkij centr sztraniü. (O Vseszsojuz. knizsnoj palate). = "Neva", 1955. 3. no. 185. p.

Az ország bibliográfiai központjáról. Az Össz-szövetségi Könyvkamaráról.

- 85 MASZANOV, Ju.I.: 35 let rabotü Vseszsojuznoj knizsnoj palatü. = "Szovetszkaja bibliografija". 1955. vüp. 40. 3-10. p.

Az Össz-szövetségi Könyvkamara 35 éves munkája.

- 86 Centr szovetszkaj bibliografii. 35 let Vseszsojuznoj knizsnoj palatü. = "Moszkovszkij komszomolec". 1955, 30. ijunja.

A szovjet bibliográfia központja. Az Össz-szövetségi Könyvkamara fennállásának 35 évfordulójára.

1957

- 87 O dejatel'nosztü Vseszsojuznoj knizsnoj palatü i reszpublikanszkih knizsnüh palat. Moszkva, Izd-vo Vseszsojuz. knizsnoj palatü, 1957. 35 p. (M-vo kul'turü SzSzSzR. Glagizdat. Vseszsojuz. knizsnaja palata).

Az Össz-szövetségi Könyvkamara és a köztársasági Könyvkamarák működéséről.

- 88 Goszudarsztvennaja bibliografija. = "Obscsaja bibliografija". Ucszbnik dnja bibliotecs-nüh in-tov. Moszkva, Szov. Roszszija", 1957. 210-240. p.

Nemzeti bibliográfia. "Általános bibliográfia" című főiskolai tankönyv.

- 89 Katalogi Vseszsojuznoj knizsnoj palatü. (Szpravka.) Szoszt. I.B. Gracseva. Moszkva, Izd-vo Vseszsojuz. knizsnoj palatü, 1958. 25 p./M-vo kul'turü SzSzSzR. Vseszsojuz. knizsnaja palata. Metod. materialü po gosz. bibliogr. regisztracii. Vüp. 15./

Az Össz-szövetségi Könyvkamara katalógusai. (Tájékoztató.) / Módszertani segédanyagok az országos bibliográfiai regisztrálásról 15. no./

- 90 KUHARKOV, N.: Hraniliscse knizsnüh bogatsztv. (Vseszsojuznaja knizsnaja palata.) = "Moszkovszkaja pravda". 1958, 18. ijulja.

Könyvkincsek raktára. (Az Össz-szövetségi Könyvkamara).

- 91 SZERGIENKO, L.: Uma palata. (O Vseszsojuznoj knizsnoj palate.) = "Komszomol'szkaja pravda". 1958, 31. maja.

Az ész palotája. (Az Össz-szövetségi Könyvkamaráról).

1959

- 92 21 million knig, zszurnalov i gazet. (O Vseszsojuznoj knizsnoj palate.) = "Vecsernaja Moszkva". 1959, 18. avgusztá.

21 millió könyv, folyóirat és hírlap. (Az Össz-szövetségi Könyvkamaráról).

- 93 DEEV, A.N.: Izdanija Vseszsojuznoj knizsnoj palatü v 1959 g. (Iz bjulletenja "Novüe knigi" No. 6 i 7 za 1959 g.) = "Szovetszkaja bibliografija". 1959. 1. no. 65-69. p.

Az Össz-szövetségi Könyvkamara kiadásában 1959-ben megjelent kiadványok.

- 94 KUHARKOV, N.N.: Knigi nasej sztraniü. (O rabote Vseszsojuznoj Knizsnoj palatü.) = "Druzszba narodov". 1959. 5. no. 199-201. p.

Az országban megjelenő könyvek. (Az Össz-szövetségi Könyvkamara munkájáról.)

- 95 Vseszsojuznoj knizsnoj palate - 40 let. = "Szovetszkaja bibliografija". 1960. 7. no. 3. p.

Negyvenéves az Össz-szövetségi Könyvkamara.

- 96 DEEV, A.N.: Izdatel'szkaja dejatel'nosztü Vseszsojuznoj knizsnoj palatü. = "Szovetszkaja bibliografija". 1960. 5. no. 88-95. p.

Az Össz-szövetségi Könyvkamara kiadói tevékenységéről.

- 97 /K 40-letiju Vseszsojuznoj knizsnoj palatü/. = "Literatura i zsižn". 1960, 5 ijunja.
Az Össz-szövetségi Könyvkamara 40 éves évfordulójára.
- 98 KRUPNOV, A.: Szokravicscsnica znaniž. "Trud". 1960. 30 ijunja.
Az ismeretek kincsestára. (Az Össz-szövetségi Könyvkamara).
- 99 KUZNECOVA, N.V.: Szorokaletie Vseszsojuznoj knizsnoj palatü. = "Szovetszkaja bibliografija". 1960. 4. no. 109-111. p.
Az Össz-szövetségi Könyvkamara negyven éves évfordulójára.
- 100 KUHARKOV, N.: Szokrovicscsnica cselovicseszkoj müszll. 40-letie Vseszsojuznoj knizsnoj palatü. = "Szovetszkaja kul'tura". 1960. 30 ijunja.
Az emberi gondolkodás kincsestára. Az Össz-szövetségi Könyvkamara 40 éves évfordulójára.
- 101 MASZANOV, Ju.I.: Bibliograficseszskaja i naucsno-metodicseszskaja rabota Vseszsojuznoj knizsnoj palatü. = "Szovetszkaja bibliografija". 1960, 4. no. 3-15. p.
Az Össz-szövetségi Könyvkamara bibliográfiai és tudományos módszertani munkája.
- 102 MASZANOV, Ju.I.: Dejatel'noszt' Vseszsojuznoj knizsnoj palatü v 1945-1960 gg. = "Szorok let szovetszkoi goszudarsztvennoj bibliografii" /1920-1960 gg./ Moszkva, Izd-vo Vseszsojuz ož knizsnoj palatü, 1960. 62-78. p.
Az Össz-szövetségi Könyvkamara tevékenysége 1945-1960-ban. "A szovjet nemzeti bibliográfia negyven éve" című kiadványból.
- 103 SZMIRNOV-SZOKOL'SZKIJ, N.: Locmanü knizsnüh morej. K 40-letiju Vseszsojuz. knizsnoj palatü. = "Pravda". 1960, 29 ijunja.
A könyvtengerek kalauza. Az Össz-szövetségi Könyvkamara 40 éves évfordulójára.
- 104 LAVROVA, N.A.: Vo Vseszsojuznoj knizsnoj palate. /Interv'ju ucsen. szekretarja Vseszsojuz. knizsnoj palatü N.A. Lavrovoj. Zapisz' G.L'vovoj./ = "Voproszü literaturü". 1959, 8. no. 244-246. p.
Az Össz-szövetségi Könyvkamarában. Interjú N.A. Lavrovával, az Össz-szövetségi Könyvkamara tudományos titkárával.
- 105 LAVROVA, N.A.: "Indeksž transzlacionum". /Opit ucsasžti Vseszsojuz. knizsnoj palatü v szosztavlenii mezsdunatrod. bibliografii/. = "Bibliotekovedenie i bibliografija za rubezsom". vüp. 2. 1959. 214-221. p.
"Index translacionum". (Az Össz-szövetségi Könyvkamara részvétele a nemzetközi bibliográfia összeállításában).
- 106 TARABRIN, I.: V mire kniž. (O dejatel'noszti Vseszsojuznoj knizsnoj palatü. = "Literatura i zsižn". 1959. 23 avguszta.
A könyvek világában. (Az Össz-szövetségi Könyvkamara tevékenységéről).
- 107 Centr goszudarsztvennoj bibliografii. = "Moszkovszkaja pravda". 1959, 19 avguszta.
A nemzeti bibliográfia központja. 1960
- 108 Goszudarsztvennaja bibliografija i sztatisztika pecsati v SzSzSzR. /Szpravka: Red. Ju. I. Maszanov./ Moszkva, Izd-vo Vseszsojuz. knizsnoj palatü, 1960, 27 p. (Vseszsojuz. knizsnaja palatü).
A nemzeti bibliográfia és a sajtó statisztikája a Szovjetunióban. (Tájékoztató).
- 109 VEREVKINA, A.N.: Leninszkij dekret ob organizacii bibliograficseszskogo dela v sztrane i razvitie szovetszkoi bibliografii. = "Szovetszkaja bibliografija". 1960. 3/61/. no. 67-77. p.
Lenini dekrétum a bibliográfia ügyének megszervezéséről az országban és a szovjet bibliográfia fejlődése.
- 110 40 let Vseszsojuznoj knizsnoj palatü. = "Moszkovszkaja pravda", 1960. 9 ijunja.
40 éves az Össz-szövetségi Könyvkamara.
- 111 40 let Vseszsojuz ož Knizsnoj palatü. = "Vecsernaja Moszkva", 1960. 21 ijunja.
40 éves az Össz-szövetségi Könyvkamara.
- 112 TARABRIN, I.: Zerkalo szovetszkoi pecsati. = "Literatura i zsižn". 1960, 29 ijunja.
A szovjet sajtó tükre.
- 113 SAMURIN, E.I.: Vseszsojuznaja knizsnaja palata i razvitie szovetszkoi goszudarsztvennoj bibliografii. /1917-1945 gg./ = "Szorok let szovetszkoi goszudarsztvennoj bibliografii". Moszkva, Izd-vo Vsesz. knizsnoj palatü. 1960. 10-61. p.
Az Össz-szövetségi Könyvkamara és a szovjet nemzeti bibliográfia fejlődése /1917-1945/. = "A szovjet nemzeti bibliográfia negyven éve" című gyűjteményből.

- 114 BABAENKO, K.N. - GONCSAROVA, V.V.: Dvadcat' pjat' let "Letopiszi gazetnüh sztatej". = "Szovetszkaja bibliografija". 1961, 1. no. 11-19. p.
Huszonöt éves a "Letopisz" gazetnüh sztatej". (Hírlap-cikkek bibliográfiája).
- 115 KOLODNÜJ, A.: Tirazs - 1 240 000 000 / O dejatel'noszti Vszeszozuz-knizsnoj palatü./ = "Moszkovszkij komszomolec". 1961. 21. marta.
1 240 000 000 példányszám. (Az Össz-szövetségi Könyvkamara tevékenységéről).
- 116 KUZNECOVA, A.F.: Szovet Vszeszozujnoj knizsnoj palatü. / Zaszedanie szoveta, poszvjascs. obszuzsdeniju szbornika "Kniga". Mart. 1961 g./ = "Szovetszkaja bibliografija". 1961. 2. no. 100-103. p.
Az Össz-szövetségi Könyvkamara tanácsa. (A Tanács 1961 márciusában, a "Kniga" című gyűjteményes periodikus kiadvány megvitátását tárgyaló ülése).
- 117 DEEV, A.N.: Izdatel'szkaja dejatel'noszt' Vszeszozujnoj knizsnoj palatü. (Obzor izdanij.) = "Kniga. Iszszladovanija i materialü". 1962, 6. szb. 300-344. p.
Az Össz-szövetségi Könyvkamara kiadói tevékenysége. (A kiadványok ismertetése).
- 118 PAVLOVSKIJ, N.P.: Locii v knizsnom more. / O Vszeszozuz-knizsnoj palate./ = "Literaturnaja gazeta". 1963, 5. szentjambra.
Kalauz a könyvek tengerében. (Az Össz-szövetségi Könyvkamaráról).
- 119 GORJUSKIN, A.: Letopisz' ápoih. (O dejatel'noszti Vszeszozujnoj knizsnoj palatü. = "Szovetszkaja kul'tura". 1964, 5. maja.
Az Össz-szövetségi Könyvkamara tevékenységéről.
- 120 KALENT'eva, A.G.: Sz. A. Vengerov - rukovoditel' Knizsnoj palatü. = V ee kni: Vjublennij v literaturu. Ocserk szsini i dejatel'noszti Sz. A. Vengerova. Gl. 6. Moskva, Kniga, 1964. 61-67. p.
Sz. A. Vengerov - a Könyvkamara vezetője. "Az irodalom szerelmese. Sz. A. Vengerov élete és tevékenysége" című könyv 6. fejezete.
- 121 Letopisz' szovetszkaj pezsati. / O Vszeszozuz. knizsnoj palate./ = "Trud", 1964. 29. fevralja.
A szovjet sajtó bibliográfiája. (Az Össz-szövetségi Könyvkamaráról).
- 122 PAVLOVSKIJ, N.: Szokrovicsznica knig. / O Vszeszozuz-knizsnoj palate./ = "Knizsnaja torgovlja". 1964. 3. no. 21-22. p.
A könyvek kincsesára. (Az Össz-szövetségi Könyvkamaráról).
- 123 PETRJAJEVSKAJA, V.: Pod szvodami vecsnogo hranenija. / O knigohranilisce Vszeszozujnoj knizsnoj palatü./ = "Nedelja". 1964. 44. no. 8-9. p.
Az örök raktár boltivei alatt. (Az Össz-szövetségi Könyvkamara könyvraktáráról).
- 124 SZAMUJLOV, V.Sz.: Vühodit v Szovetszkom Szozuje. / O sztatistike pezsati k 400-letiju ruszszkogo knigo-pezsatanija./ = "Raszproszttranenie pezsati". 1964. 3. no.
Megjelenik a Szovjetunióban. (A sajtó statisztikájáról az orosz könyvnyomtatás 400 éves évfordulója alkalmából).
- 125 SZELEZNEV, V.A. - CSULANOV, Ju.G.: U isztokov knizsnogo dela v pervüe godü Szovetszkaj vlaszti. / O dejatel'noszti Roszszijszkaj knizsnoj palatü v 1917-1920 gg./ = "Szovetszkaja pedagogika". 1964. 4. no. 92-94. p.
A könyvek forrásainál a Szovjet hatalom első éveiben. (Az Oroszországi Könyvkamara tevékenységéről 1917-1920-ban).

1965

- 126 Dvorec knigi. / 45 let szb dnja osznovanija Vszeszozujnoj knizsnoj palatü./ = "Szovetszkaja kul'tura". 1965, 1. ijulja.
Könyvpalota. (45 év az Össz-szövetségi Könyvkamara megalakulásának napjától).
- 127 DRANNIKOV, V.: Palata razuma. / K 45-letiju Vszeszozuz. knizsnoj palatü./ = "Moszkovszkaja pravda", 1965. 30. ijunja.
Az ész palotája. (Az Össz-szövetségi Könyvkamara megalakulásának 45 éves évfordulójára).
- 128 Knizsnij "skaf" sztranü. Centr goszdarsztvennoj bibliografii. / O Vszeszozujnoj knizsnoj palate./ = "Vecsernaja Moskva". 1965, 16. aprelya.
Az ország "könyvkamarája". A nemzeti bibliográfia központja. (Az Össz-szövetségi Könyvkamaráról).
- 129 MLECKU, Ja.: "Uma palata". / O Vszeszozuz. knizsnoj palate. Ocserk./ = "Ogonek". 1965. 18. no. 16. p.
Az ész palotájában. (Az Össz-szövetségi Könyvkamaráról. Ismertetés.)

- 130 Ob Izdaniyah Vseszojuznoj knizsnoj palati. /Sztat' i zametki/. = "Szovetszkaja bibliografija". 1965. 1. no. 53-66. p.
Az Össz-szövetségi Könyvkamara kiadványairól. (Cikkek és vázlatok).
- 131 ROZSDESZTVENSKAJA, M. - KOSZOLACOV, P.: Palata mudrosztii, /K 45-letiju Vseszojuz.knizsnoj palati. = „Bakinszkij rabocsij”. 1965, 30 ijunja; = „Szovetszkaja Latvija”. 1965, 30 ijunja; „Turkmenzskaja iszakra”. 1965, 25 ijunja.
A tudás palotája. (Az Össz-szövetségi Könyvkamara fennállásának 45. évfordulójára).
- 132 CSUVIKOV, P.A.: Vseszojuznaja knizsnaja palata i nekotორიე voproszii naucsnoj rabotii v oblasti knigovedenija. = "Kniga. Isszledovanija i materialu". 1965. szb. 10. 41-47. p.
Az Össz-szövetségi Könyvkamara és a tudományos munka kérdései a bibliológia területén.
- 1966
- 133 KONTOROVSKAJA, T.: Kazsdoe peccatanoe szlove. . . /O Vseszojuznoj knizsnoj palate./ Kratkij reportazs. = "Komszomol'szkaja pravda". 1966, 19 fevralja.
Minden nyomtatott szó . . . Rövid riport az Össz-szövetségi Könyvkamaráról.
- 134 KORCSAGINA, L.M.: Szorok let "Letopiszi zszurnal'nuh sztatej". = "Szovetszkaja bibliografija". 1966. 5. no. 101-104. p.
Negyven éves a "Letopisz" zszurnal'nuh sztatej" (Folyóiratcikkek bibliográfiája) c. bibliográfia.
- 135 KUZNACOVA, A.F.: Szbornik "Szovetszkaja bibliografija". /Obzor materialov za 1933-1966 gg. v szvjazi sz vühodom 100-go nomera./ = "Szovetszkaja bibliografija". 1966. 6. vüp. 46-55. p.
- 136 KUZNECOVA, N.: Vseszojuznaja knizsnaja palata. = "Knizsnoe obozrenie". 1966. 29. no. 8. p.
Az Össz-szövetségi Könyvkamara.
- 137 KUZNECOVA, N.V.: Knizsnaja palata. Csto éto takoe? = "Raszprosztranenie peccati". 1966. 2. no. 12-13. p.
Mi is az a Könyvpalota.
- 138 KUHARSZKIJ, G. - JANGULIN, V.: Biblioteka: dom, ljudi, knigi. /Interv'ju sz direktorom Vseszojuznoj knizsnoj palati. P.A.Csuvikovim/. = "Nedelja". 1966. 33. no. 8-9. p.
Könyvtár: otthon, emberek, könyvek. (Interju P.A.Csuvikovval, az Össz-szövetségi Könyvkamara igazgatójával.)
- 139 SZVETLOV, A.: Szokroviscsa szovetszkaja peccati. = "Trud". 1966, 19 marta.
A szovjet sajtó kincsei.
- 140 HENKINA, L.A.: K 30-letiju "Letopiszi gazetnuh sztatej". = "Szovetszkaja bibliografija". 1966. 3. no. 80-82.p.
A "Letopisz" gazetnuh sztatej" (Hírlap-cikkek bibliográfiája) megjelenésének 30. évfordulója.
- 141 CSUVIKOV, P.A.: Dela i zabotii Knizsnoj palati. = "V Mire knig", 1966. 3. no. 44-45. p.
A Könyvkamara munkája és gondjai.
- 14 Vseszojuznaja knizsnaja palata. Szpravka. Moszkva, Kniga, 1967. 16 p.
Az Össz-szövetségi Könyvkamara. Ismertető.
- 143 Vseszojuznoj knizsnoj palate - 50 let. = "Moszkovszkaja pravda". 1967. 30 maja.
50 éve alakult az Össz-szövetségi Könyvkamara.
- 144 GUSZEVA, A.V.: Peccatnoj kartocske na knigi - 40 let. = "Szovetszkaja bibliografija". 1967. vüp. 1/ 101/. 62-67. p.
40 éve jelennek meg nyomtatott katalóguscédulák könyvekről. A Könyvkamara kiadásában megjelenő nyomtatott katalóguscédulákról.
- 145 ERMOLAEVA, T.A.: Vseszonuznoj knizsnoj palate - 50 let. = "Bibliotekar". 1967. 6. no. 29-30. p.
50 éve alakult meg az Össz-szövetségi Könyvkamara.
- 146 ERMOLAEVA, T.A.: Knizsnoj palate - polveka. = "Knizsnaja torgovlja". 1967. 6. no. 13. p.
Félévszázada tevékenykedik a Könyvkamara.
- 147 LIHTENSTEJN, E.: Vseszojuznoj knizsnoj palate - polveka. = "Knizsnoe obozrenie", 1967. 23. no. 6-7. p.
Félévszázados az Össz-szövetségi Könyvkamara.
- 148 NOVIKOVA, E.A.: Naucsnaia konferencija po katalogizacii v SzSzsZR. = "Bjulleien' JUNESZKO dlja bibliotek". 1967. 1. no. 24-31. p.
Tudományos konferencia a katalógizálásról a Szovjetunióban.

MIT IRNAK A KÖNYVTÁRI LAPOK A SZOVJET KÖNYVTÁR- ÉS TÁJÉKOZTATÁSÜGYRŐL ?

KÖNYVTÁROS

Lenin könyvtárpolitikai elvei és a magyar könyvtárügy. 1967. 10. sz. 571-574. p.

A sajtó alatt lévő 11-es számból:

A szovjet könyvtárak az évforduló mérlegén.

TUDOMÁNYOS ÉS MŰSZAKI TÁJÉKOZTATÁS

A tudományos-műszaki tájékoztatási rendszer továbbfejlesztése a Szovjetunióban. 1967. 2. sz. 97-99. p. (Különlenyomatban is megjelent.)

ARUTJUNOV, N.: A Szovjetunió egységes tájékoztatási rendszere. 1967. 2. sz. 103-113. p. (Különlenyomatban is megjelent.)

PAKU Sándor: Információs évkönyvek kiadása a Szovjetunióban a tudomány és technika fejlődéséről. 1967. 3. sz. 182-200. p.

A sajtó alatt lévő 6. sz. tartalmából:

ARUTJUNOV, N.: A tudományos és műszaki tájékoztatás a Szovjetunióban.

MIHAJLOV, A. I. - CSERNÜJ, A. I. - GYLJAREVSKIJ, R. Sz.: Az informatika fejlődése a Szovjetunióban.

DUZS János: A magyar-szovjet műszaki filmkapcsolatok fejlődése.

POLZOVICS Iván: A szovjet tudományos és műszaki információs rendszer tanulságai és példamutatása.

BENEDEK Jenő: A tudományos-műszaki könyvtárügy 50 éve a Szovjetunióban.

BÓDAY Pál - BALÁZS Sándor: A szovjet műszaki bibliográfiai tájékoztatás.

VINCZE Pálné: Előzetes tájékoztatás a VINITI 1968-ban megjelenő újabb dokumentációs kiadványairól.

AZ ORVOSI KÖNYVTÁROS

Október a könyvtárügy forradalma. 1967. 3. sz. 157-165. p.

KATALÓGUSOK

A SZOVJET GYERMEKKÖNYVTÁRAKBAN

Megkérdeztük N, Medvedevát, a Lenin Könyvtár Módszertani Kabinet Gyermekkönyvtári Csoportjának vezetőjét, hogy jelenleg mivel foglalkoznak, mi a szovjet gyermekkönyvtárak előtt álló soronkövetkező feladat.

Válaszát az alábbiakban közöljük.

A Szovjetunió Művelődésügyi miniszterének 1960 augusztus 4-én kiadott utasítása a közművelődési könyvtárak katalógusairól és a kartotékokról kimondja, hogy az önálló gyermekkönyvtárakban és felnőtt könyvtárakban működő gyermekrészlegekben a következő katalógusok felállítása kötelező:

- a/ szakkatalógus az 5-8 osztályos (11-14 éves) tanulók számára;
- b/ témaköri katalógus a 3-4 osztályos (9-10 éves) tanulók számára;
- c/ témaköri kartoték az 1-2 osztályos (7-8 éves) tanulók számára;
- d/ az egész állományról betűrendes katalógus (az önálló gyermekkönyvtárban);
- e/ szolgálati szakkatalógus, amely tartalmazza az 1-4. osztályos tanulók, valamint a tanítók, a könyvtárosok és más, a gyermekek olvasásának irányításával foglalkozók számára szükséges irodalmat.

Ezen kívül a gyermekkönyvtárakban rendszerint a következő kartotékok vannak: a hirtlap és folyóirat cikkekről, helyismereti anyagról és egyes fontosabb témákról. Ezek kiegészítik a katalógusokat, vagy a könyvállományt más aspektusban tárják fel.

A katalógusok jobb megszervezése érdekében külön a gyermekkönyvtárak használatára osztályozási sémát dolgoztunk ki, amelyben a szakcsoportokat bővítettük és úgy fogalmaztuk meg, hogy azok megfeleljenek a serdülők értelmi képességeinek.

Rendszeresen kiadjuk és előfizetés útján terjesztjük a speciális nyomtatott katalóguscédulókat a gyermek és iskolai könyvtárak számára. A cédulák annotációkat is tartalmaznak, amelyeket a szerint fogalmazunk meg, amilyen koru tanulók számára készült a könyv.

Маршак С. Я.

М 30 Умные вещи. Сказка-комедия. В 3-х д. 5-ти карт. Рис.

М. Митурина. М., «Дет. лит.», 1966.

141 с. с илл. 100 000 экз. 77 к. в перепл.

На большой и шумной ярмарке продавалось много разных товаров. Но все посетители ярмарки, — и бродячие портные, и старый книжник, и Музыкант, и барин с барыней — собрались в лавке с вывеской «Умные вещи». Еще был Здесь продавались скатерть-самобранка, сапоги-скороходы, шапка-невидимка. Понравился хозяину лавки Музыкант. Подарил он ему волшебное зеркальце и дудочку, а на прощание сказал: «Умные вещи умного обращения требуют». Захотели владеть чудесными вещами царь и его придворные. Что из этого получилось, узнаете сами, если прочитаете эту веселую сказку-пьесу. — 4—5 кл.

Гос. б-ка СССР им. В. И. Ленина

Издательство «Книга»

Вып. 11. 67—ДБ—174

P2

Kiadtunk egy pár módszertani anyagot is, amelynek az a célja, hogy segítséget nyujtsunk a könyvtáraknak a katalógusok megszervezésében. Ezzel a kérdéssel foglalkozik a gyermekkönyvtárak számára kiadott osztályozási séma bevezető cikke is, külön fejezet van a "Detszkaja biblioteka" (Gyermekkönyvtárak) című kézikönyvben. Ugyancsak vannak a katalógusok kérdésével kapcsolatban cikkek a "Vpomocs' detszkim és skol'nim bibliotekem" (A gyermek- és iskolai könyvtárak segítségére) című gyűjteményes kiadványban, valamint a "Bibliotekar" és a "Szovjetszkaja bibliografija" című folyóiratokban.

Jelenleg sajtó alatt van a "Detszkaja biblioteka" című kézikönyv új kiadása, amelyben tanulmány van a katalógusokról, egy plakát "Hogyan kell használni a katalógusokat" és végül témaköri illusztrált katalógus a 3-4 osztályos tanulók számára. Ebben a katalógusban csak a legjobb könyvek szerepelnek. A könyvek a következő témacsoportosításban kerülnek besorolásra:

"Vlagyimir Iljics Lenin", "A kiváló kommunisták életéről", "Az Októberi Forradalom és a polgárháború", "A Szovjetunió gyermekei", "A hős-pionérok", "A tudomány és technika", "Utazások", "Kalandok", "Vidám könyvek", "Versek", "Könyvek a könyvekről", "Mindenről ami a világon van", "Légy erős,

bátor, ügyes", "Az országról, ahol laksz", "Más országok életéről", "Az állatok és növények természete, világa", "Mesék, mondák, közmondások, találós kérdések".

Ez évben szemináriumot rendeztünk az Oroszországi Federatív Szocialista Szovjet Köztársaság megyei gyermekkönyvtárak állománygyarapítási osztályvezetői számára. Ezeken a szemináriumokon, az állománygyarapítás kérdéseivel együtt, megvitattuk a katalógusok megszervezésének és propagálásának kérdését is. A megyei gyermekkönyvtárak nálunk egyben ellátják a módszertani központok feladatait is és tapasztaltuk, véleményük ebben a kérdésben rendkívül értékes. A katalógusok megszervezésével és propagálásával kapcsolatos kérdések azonban még egyáltalán nem mondhatók megoldottaknak.

Jelenleg a következő kérdésekkel foglalkozunk: szükség van-e arra, hogy egy katalógus legyen az 5-8. osztályos tanulók számára, vagy jobb volna azt megosztani és külön katalógusokat létesíteni az 5-6. osztályos és 7-8. osztályos tanulók számára. Szükség van-e külön katalógusokra a gyermekek számára a falusi könyvtárakban, ahol mindössze egy dolgozó működik, és -ha igen- milyen legyen ez a katalógus. Hogyan tükrözze a szépirodalmat a témaköri katalógus. Hiszen témaköri aspektus minden esetben tartalmazza a szépirodalmi mű eszmei-esztétikai mondanivalóját.

ÁLLOMÁNYGYARAPÍTÁSI, FELDOLGOZÁSI ÉS BIBLIOGRÁFIAI-TÁJÉKOZTATÓ MUNKA NÉHÁNY NAGY SZOVJET KÖNYVTÁRBAN

D u r z s a Sándor és K e n é z Ernő
tanulmányuti beszámolója

Tanulmányutunk célja az volt, hogy megismerjük a szovjet nagykönyvtárak állománygyarapítási, feldolgozási és bibliográfiai-tájékoztató munkájának irányait, e munkák belső szervezésének módszereit. Tapasztalatainkról elsősorban a Szovjet Tudományos Akadémia Társadalomtudományi Alapkönyvtárában és a Leningrádi Akadémiai Könyvtárban, továbbá az Állami Lenin Könyvtárban és a Szaltükov-Scsedrin Könyvtárban tett látogatásaink alapján számolunk be.

Általános megjegyzésként azt kívánjuk előrebocsátani, hogy a szovjet könyvtárak állományának gazdagsága, kiterjedt olvasóforgalma a szakirodalomból jólismert. Mégis rendkívül szuggesztív benyomást kelt az olvasótermi férőhelyek igen nagy száma, az olvasóforgalom hatalmas arányai, a szakosított olvasótermek széleskörű rendszere, az olvasó és az új irodalom kapcsolatának megteremtése, a nagykönyvtárak hatalmas publikációs tevékenysége. Ugyanigy rendkívül megnyerő az a nagyfoku metodikai érdeklődés is, mely a könyvtári munka minden mozzanatával szemben tapasztalható. Szinte valamennyi osztályon megtalálhatók azok a dokumentumok, melyek több-kevesebb részletességgel összefoglalják az egyes munkafolyamatok problémáit.

AZ ÁLLOMÁNY

Az állománygyarapítás terén elsősorban a külföldi és ezen belül is főleg a nyugati szakirodalom kiválasztásának módszereit, ennek szervezeti megoldását, e munkának -mind központi könyvtári, mind hálózati kérdését- tanulmányoztuk, egyidejűleg az állományfejlesztés könyvtárközi koordinálására tett kísérletekről és azok eredményeiről is tájékoztunk.

Az állományfejlesztés koordinálása A két közelebből tanulmányozott akadémiai könyvtárban az állományfejlesztés és az új szerzemények feldolgozása erősen központosítva van, bár e két könyvtár gyakorlatában e téren is történeti fejlődésük különbözőségéből, hálózatuk összetételéből adódó lényeges különbségek vannak. A Társadalomtudományi Alapkönyvtár a központosított állománygyarapítást mondhatni maximális mértékben megvalósította. Ezt valószínűleg az tette lehetővé, hogy az aránylag új alapítású (1918) központi könyvtár az ugyancsak az utóbbi évtizedekben létesített és a központi könyvtáréval rokon profilu intézeti könyvtárak munkáját fogja egybe. A Leningrádi Akadémiai Könyvtár helyzete egészen más ebből a szempontból. A hálózatához tartozó 29 intézet (19 matematikai-természettudományi és 10 humán profilu) közül 10 még a múlt század folyamán alapított, jónéhányuknak több tizezer kötetes, hatnak pedig több százezer kötetes könyvtára van (a teljes hálózati állomány 3,5 millió!), és így e minőségi és mennyiségi szempontból is heterogénebb hálózatban a gyűjtési koordináció nem lehet olyan szoros, mint Moszkvában.

A Társadalomtudományi Alapkönyvtár vezetője szerint az intézeteknek nincs szükségük nagy kötetszámú könyvtárakra. Az intézetek csak azokat az új szerzeményeket kapják meg tartós kölcsönzés vagy letét formájában, amelyekre ötéves kutatási tervük teljesítéséhez szükségük van, és tervváltoztatás esetén ezeket is visszaszolgáltatják a központnak. A központi könyvtár viszont a távlati tudományos terv szempontjainak megfelelően fejleszti állományát. Így aztán a moszkvai akadémiai könyvtári hálózat csak ritkán szerez be külföldi könyvet másodpéldányban és az erre való igényt, ha lehet, xerox-másolattal elégítik ki. Ez a rendkívül racionális összhálózati állománygyarapítás természetesen csak egy olyannyira összehangolt profilu könyvtári rendszeren belül képzelhető el, mint amilyen a Társadalomtudományi Alapkönyvtár és hálózata.

Sokkal kevésbé rendezett a moszkvai akadémiai könyvtári hálózat állományfejlesztési együttműködése más moszkvai nagykönyvtárakkal, mint például a Lenin Könyvtárral és az Idegennyelvű Irodalom Könyvtárával. E tekintetben egyelőre a folyóiratbeszerzés egyeztetésére folynak kísérletek. Ugyanakkor Leningrádban, ahol az akadémiai hálózaton belüli koordináció a fentebb említett okok miatt kevésbé szoros, sokkal előbbre jutottak a másik nagy leningrádi könyvtárral, a Szaltükov-Scsedrin Könyvtárral való együttműködés terén.

A könyvek kiválasztásának módszerei, forrásai az e munkát végző szakemberek. A beszerzendő könyvek kiválasztása több fokozatban, nagy körültekintéssel és magasképzettségű szakemberek bevonásával történik. A Társadalomtudományi Alapkönyvtárban, mely éppoly mértékben tudományos bibliográfiai intézet, mint könyvtár, e munka személyi feltételei szinte ideális fokon adva

vannak. Az ugynevezett előszerzeményezés részben a központi tudományos ágazati osztályokon, részben a kutatóintézetekben történik, mindkét helyen a szakirodalomban járatos munkatársak bevonásával és a szokásos források felhasználásával. A legfontosabb bibliográfiai folyóiratok átfutási ideje rendkívül rövid, mindössze 6 nap, pedig nem kevesebb, mint 15 munkatárs nézi át őket. Ez a teljesítmény mindenestre csak igen jó munkaszervezés mellett érhető el. A begyűjtött cimanyag, kb. 30 000 tétel, mely közel háromszorosa a megrendelhető mennyiségnek, már a tudományos osztályokon történt előzetes szűrés után jut el az állománygyarapítási osztály vezetőjéhez, aki az osztályon dolgozó szakemberekből és az ágazati osztályok tudományos munkatársaiból alakult bizottsággal együtt válogatja ki végleg azt az évi kb. 12 000 címet (tőkés viszonylatban!), amelynek beszerzése feltétlenül szükséges, ügyelve arra, hogy a fejlesztés szakok közötti aránya megfeleljen az állomány hagyományos összetételének, valamint a jelen és várható kutatási igényeknek. A beszerzés céljára kiemelt címeket nagyobb részben a nemzetközi csere, kisebb részben a könyvimportvállalat útján szerzik be. A rendeléseket figyelemreméltó folyamatossággal havonta háromszor továbbítják.

A Leningrádi Akadémiai Könyvtárban, melynek keretében nem folyik olyan sokrétű bibliográfiai tevékenység, mint a Társadalomtudományi Alapkönyvtárban, az előszerzeményezést nagyobb részben egy aránylag kis létszámú, 7 főből álló, könyvbeszerzési részleg végzi a központi könyvtár számára. Erre az osztályra futnak be az intézetek könyvrendelése is, melyeket a kutatókból alakult bizottságok állítanak össze. A javaslatokat egy külső szakemberekből álló és a könyvtár olvasóival megerősített bizottság bírálja felül. A bizottság, melynek külső tagjai külön díjazás nélkül végzik ezt a munkát, évente kb. hatszor ül össze. A felkért szakértők természetesen az ülések közötti időben is szívesen adnak szaktanácsot telefonon vagy személyesen.

A nemzetközi csere szerepe az állománygyarapításban igen jelentős. Mindkét akadémiai könyvtárban az állománygyarapításnak főforrása éppen a nemzetközi csere, melynek elsőrendű feladata nem annyira a szovjet akadémiai kiadványok külföldi propagálása (erre nincs szükség, hiszen a szovjet tudományos könyveknek igen jó hire van a világban), hanem elsősorban a saját állomány fejlesztésének minél intenzívebb szolgálata. A csere útján beszerzett könyvek aránya nemcsak a szocialista, hanem a kapitalista szektorban is döntő jelentőségű. 1965-ben a Társadalomtudományi Alapkönyvtárban például a nyugati könyveknek több mint 60 %-át ezen az úton szerezték be. A Társadalomtudományi Alapkönyvtárban minden deziderata-cimről, mielőtt beszerzését végleg elhatároznák, először a csereszolgálat vezetője írásban nyilatkozik, hogy

a könyvet cserekapcsolataik révén meg tudják-e szerezni, vagy sem. Csak ezután kerül sor a kereskedelmi úton történő megrendelésre. A csere után történő beszerzések gyorsasága érdekében, fontos és sürgős könyvek esetében, csak már "bejártott" kapcsolatokat használnak fel és nem kísérleteznek új kapcsolatok létesítésével. Nagyon jól tudják gyümölcsöztetni "szabad" kapcsolatokat azokkal a cserepartnerekkel, akik nemcsak saját kiadványokkal, hanem kívánságra más kiadók megvásárolt könyveivel is cserélnek; maga a Társadalomtudományi Alapkönyvtár sem csupán akadémiai kiadványokkal cserél, hanem más orosz kiadók könyveivel is.

Az olvasók és az új szerzemények. Az olvasók kapcsolata a szerzeményezéssel kétoldalú. Egyrészt a könyvtárosok szívesen fogadják, sőt elvárják az olvasók javaslatait az új könyvek beszerzésére, másrészt rendszeresen tájékoztatják őket az új szerzeményekről. Mindazokban a nagykönyvtárakban, melyeket módunk volt meglátogatni, külön reprezentatív terem szolgál az új könyvek, egyes könyvtárakban az új folyóiratszámok bemutatására, ahol az olvasók egy héten át szabadon tanulmányozhatják azokat. Erre a bemutatásra a Társadalomtudományi Alapkönyvtárban a dokumentumok feldolgozása után, a Leningrádi Akadémiai Könyvtárban a feldolgozás előtt kerül sor. Az olvasóknak módjukban áll az új könyveket kölcsönzésre előjegyezni, (a leningrádi könyvtárban az előjegyzett könyveket soron kívül dolgoztatják fel.) Az olvasók tájékoztatásának ez a módja igen hatásos eszköze a könyvpropagandának.

FELDOLGOZÓ MUNKA

A szovjet könyvtárakban nincsenek szervezetileg egységes feldolgozó osztályok. A katalogizálás mellett külön szervezetként működnek az osztályozó részlegek. A katalógusok szerkesztése a cimleirók és az osztályozók feladata. Ugy a moszkvai Társadalomtudományi Alapkönyvtárban, mint a leningrádi Akadémiai Könyvtárban igen nagyarányú cimleiró és osztályozó munka folyik, hiszen a hálózati könyvtárakat is központilag feldolgozott anyaggal látják el. A Társadalomtudományi Alapkönyvtár katalogizáló osztályán például 43, a Leningrádi Akadémiai Könyvtár katalogizáló osztályon 88 munkatárs dolgozik. Az osztályozók száma jóval alacsonyabb: a Társadalomtudományi Alapkönyvtárban például 19 munkatárs foglalkozik osztályozással.

Rendkívül érdekes ezeknek a nagylétszámú katalogizáló osztályoknak a munkaszervezése. Rugalmas a munkaszervezetük, ez a célkitűzés vezeti kialakítását, hogy a munkatársak minél sokoldalubb munka végzésére legyenek képesek. A Társadalomtudományi Alapkönyvtár katalogizáló osztályán például egy 8

tagu csoport képezi az osztály állandó tagját. Az egész feldolgozó munka diszpécserrel egyúttal ez a csoport, a hálózati katalogizálás, a cédulasokszorosítás egyaránt az ő kezükben van, sőt a cédulák szétküldéséről is itt gondoskodnak. A könyvek átfutása a katalogizáláson mindenütt szigorúan szabályozott. Az átlagos átfutás például a Társadalomtudományi Alapkönyvtárban 3 hét. A címleírásokat azonnal sokszorosítás alá gépelik, ugyanis a gépelt címfelvételeket fotózzák és viszik át alumíniumlemezre. A címleírás napi normája a Társadalomtudományi Alapkönyvtárban 19, amit a leírásokkal szemben támasztott nagyobb igényességgel indokolnak. A Leningrádi Akadémiai Könyvtárban ugyanezek a normák magasabbak: napi 32, illetve 40, de ezt maguk is soknak tartják. Ugyancsak Leningrádban a Szaltükov-Scsedrin Könyvtárban napi 16–24 könyv a címleírási norma. A teljesítményekben ez az eltérés arról tanuskodik, hogy a leírások vonatkozásában különböző, némileg eltérő igényeket támasztanak. Címleírási szabályzatuk, mely központi jellegű, nem elégíti ki minden intézményt. Ezért saját használatra külön, nyomtatott formában is rendelkezésre álló házi címleírási szabályzatokkal találkoztunk úgy a Társadalomtudományi Alapkönyvtárban, mint a Leningrádi Akadémiai Könyvtárban.

Néhány szó a **feldolgozó munka eredményéről, a katalógusokról.** Érdemes módon nem táplálnak különösebb illúziókat az egységes katalógusokkal szemben. A latin és cirillbetűs cimanyag kettéválása miatt eleve két betűrendes katalógus felállítása szükséges. A rekatalogizálás és a katalogizálás történeti jellege a katalógusokban is szükségképpen rétegződésekhez, különböző katalógusok kialakulásához vezetett. Ebből a helyzetből természetesen következik, hogy az olvasók számára a katalógusok használatához fokozott segítséget kell a könyvtárosoknak nyújtaniuk. Ezt a katalógusok mellett rendszeresített technikai felvilágosító szolgálattal oldják meg. Az olvasók által a katalógusok használata során kitöltött kéréslapok adatainak helyességét is ellenőrzik. Ez a munkatöbblet nyilván megtérül a raktári szolgáltnál.

TÁJÉKOZTATÁS, BIBLIOGRÁFIAI MUNKA

A helybemi tájékoztatás. A meglátogatott könyvtárak tudományos tájékoztató munkájának széles köréből először a helybemi tájékoztatás formáival kell röviden foglalkoznunk. E témakörben mindenképp ki kell emelnünk azt az általánosan érvényesülő törekvést, hogy az új irodalmat, a monografikus és periodikus irodalmat egyaránt szervezeten közelviszik az olvasókhoz az új szerzemények bemutatásának már ismertetett, jól bevált rendszerével.

A könyv és az olvasó közelebbhozásának másik érdekes módja az, hogy a mi könyvtári gyakorlatunknál sokkal nagyobb tömegű könyv közvetlen használatához jut hozzá az olvasó. Így van ez a szakolvasótermekben, melyeknek mindenütt nagy szabadpolcos kézikönyvtára van. A szakolvasók kézikönyvtárait -ha ez szükséges- az olvasótermeken kívül, alkalmilag elhelyezett polcon is elhelyezik, nem tartva a legkevésbé sem attól, hogy a használat módját a könyvtáros nem tudja ellenőrizni.

A bibliográfiai olvasóterem jellege és tevékenysége szorosan kapcsolódik az elmondottakhoz. A helyszínen történő bibliográfiai tájékoztatás feladatköre és igénye fejlesztette ki ezeket a tekintélyes különgyűjteménnyé bővülő kézikönyvtárakat. Profiljuk tisztán bibliográfiai jellegű. Érdekes, hogy az olyan egyetlen példányban meglévő műveket is, melyek más könyvtári belső munka számára is elengedhetetlen segédeszközök, elsősorban itt, ebben a gyűjteményben helyezik el. E bibliográfiai olvasóterem működése az olvasók igen magasfokú bibliográfiai kulturáltságáról és érdeklődéséről tanuskodnak. Népszerűségüket tudatos propagandamunkával is fejlesztik: a Társadalomtudományi Alapkönyvtárban például bibliográfiai kiállításokat rendeznek, s az egyetemi hallgatók is itt végeznek bibliográfiai gyakorlatokat.

A bibliográfiai olvasóterem mellett helyezkednek el szervezeti egységben az általános tájékoztatási részlegek. Munkájuk a szóbeli és írásbeli általános tájékoztatás, az olvasók eligazítása a bibliográfiai különgyűjtemények használatában. Ez a részleg nyilvántartja mindazokat a bibliográfiai tájékoztatásokat is, melyek a könyvtár más osztályairól kerülnek ki; különböző referenzsegédeszközöket állít össze nem kiadványi rendeltetéssel, csupán kurrens, belső használatra. Szembetűnő még e központi tájékoztató csoportok tevékenységében, hogy összeállításaik, írásos szolgáltatásaik szinte kizárólagosan csak bibliográfiaiak. A dokumentatív ténybeli adatokat, nyersanyagot tartalmazó írásbeli tájékoztatás itt még felsőbb szervek számára sem szokásos könyvtári szolgáltatás. Ilyenfajta összeállításokkal csak a Társadalomtudományi Alapkönyvtárban találkoztunk, de ott is a tudományos szektorok munkakörén belül, kifejezetten új, tájékoztatási feladatként.

A bibliográfiai munka a tudományos tájékoztatás második, hagyományosan könyvtári formája. Erre a feladatkörre a szovjet nagykönyvtárak közismerten igen nagy súlyt fektetnek. Új szerzeményeik jegyzékekben történő közreadásától az egészen kiterjedt tematikájú szakbibliográfiai munkákig egy sor művet tudnak a látogató elé helyezni. Ezzel a széleskörű bibliográfiai tevékenységgel szorosan összefügg a Szovjetunió kulturális köreiből tapasztalható nagy bibliográfiai érdeklődés, de összefügg az az adott

ság is, hogy a nagykönyvtárak kivétel nélkül jelentős házi nyomdai kapacitással rendelkeznek. (Itt jegyezzük meg, hogy ezekben a házi nyomdáknak a katalóguscédula-sokszorosítást is kitűnően megoldják.) A bibliográfiai tematika jellemzésére soroljuk fel illusztrálásul, hogy a Társadalomtudományi Alapkönyvtár "tudomány"-szektora milyen bibliográfiai kiadványokat készített el az utóbbi években, illetve melyeknek elkészítése van folyamatban: 1. rendszeresen közreadják az általunk is jól ismert két tudományszervezési bulletin éves kumulációit; 2. dolgoznak a szovjet tudományszervezés 50 évre visszatekintő retrospektív bibliográfiáján, (ez utóbbi előreláthatólag 6-7000 címet tartalmaz majd, tehát szelektáló jellegű, és jubileumi kiadványként 1968-1969-re készül el); 3. megjelent a "Konferenciák bibliográfiai mutatója" az 1946-1953. évekről; 4. megjelent "A szovjet tudomány 40 éves fejlődésének eredményei" c. bibliográfia és 5. "A világ tudósai a békeharcban" c. bibliográfia; 6. 1966-ben jelentették meg az 1964-es szovjet társadalomtudományi kiadványok recenzióinak jegyzékét.

Mint a Társadalomtudományi Alapkönyvtárban elmondották, a retrospektív bibliográfiai munka terén a címleírások rövidítésével, több egyezményes jel alkalmazásával és szigorubb szelekcióval keresnek új utakat. A nemzetközi bibliográfiai vállalkozásokhoz is jelentős mértékben hozzájárulnak, az UNESCO társadalomtudományi bibliográfiáihoz küldenek anyagot, résztvesznek a Potthast új kiadásának előkészítésében. A Leningrádi Akadémiai Könyvtárban, mely ugyancsak igen kiterjedt bibliográfiai tevékenységet fejt ki (évente 16-17 művet publikálnak, 500 szerzői iv terjedelemben), szép példáját láthattuk annak, hogy miként kell a központi könyvtárnak a bibliográfiai munkát az intézetek, szakemberek közreműködésére alapoznia. Itt egy sor szak- és tematikus bibliográfiát az intézetekkel közösen készítenek el, illetve terveznek elkészíteni. Ugyancsak ebben a könyvtárban példás szervezettséggel folyik a bibliográfiai koordináció, amit a természet- és műszaki tudományok vonatkozásában részben országos hatáskörrel is végeznek. A koordinációs munka harmonikusan járul hozzá a Lenin Könyvtár használó tevékenységéhez; ez utóbbi havonként kétszer ad ki tájékoztató jegyzéket a tervezett és elkészült bibliográfiákról. Módszertani szempontból érdemes külön megemlékezni arról a példás, célszerű szervezésről, amelynek keretében a Társadalomtudományi Alapkönyvtár nagyszámú bibliográfusa egyetlen helyen, meghatározott, viszonylag rövid idő alatt átnézi, kijelöli a nyilvántartásba veendő tételeket, ezeket a gépirók szervezetten kimásolják a forrásokból, és meghatározott időre produkálják, hogy a bibliográfus korigálni, csoportosítani tudja a cédulaanyagot.

A tudományos tájékoztatás sajátos formája –legalábbis szervezeti felépítésében– az, amivel a Társadalomtudományi Alapkönyvtárban találkozunk. A könyvtári tájékoztató munka itt a tudományági szektorokban a legnagyobb elmélyülésre képes, egyesítve a nagykönyvtár és a szakkönyvtár nyújtotta előnyöket. A társadalomtudományok területén ez a könyvtár most új feladatok előtt áll: meg kell szerveznie, illetve tovább kell fejlesztenie a társadalomtudományi dokumentációt, amit eddig végeztek, abban általában tudományos tájékoztatást, szűkebben bibliográfiai tevékenységet láttak. Most újabb tájékoztatási formákkal kísérleteznek. 2–300 lapos dokumentatív összeállításokat készítenek. Tervezik a társadalomtudományi irodalom rendszeres referálását. Ebbe a törekvésbe sorolható az is, hogy bulletinjeiket sorra kiterjesztik saját anyagukon túlmenően más könyvtárak állományára is. Mint ezt a Társadalomtudományi Alapkönyvtár igazgatója, Sunkov akadémikus elmondta, természetesen felmerül a kérdés, hogy a társadalomtudományi dokumentációt valóban könyvtárban, könyvtári szervezetben kell-e végezni, vagy a természettudományi és műszaki dokumentáció mintájára könyvtártól független, külön szervezetben. Hangsúlyozva annak szükségességét, hogy a tudományos tájékoztatás és a dokumentáció kapcsolatának kérdéseit elmélyült elméleti munkával még tisztázni kell, úgy látják mégis, hogy a társadalomtudományi dokumentáció anyaga, elsődleges munkaeszközei a könyvtárban vannak. Gazdaságos és célszerű ezért e dokumentációt a könyvtárakba telepíteni.

MIT KIVÁN ÖN WILLKIE UR JAKUTSZKBAN MEGTEKINTENI ?

A nagyjelentőségű dokumentumok, dekrétumok összefoglaló áttekintések mellett néha az "apróságok" a mozaikok is hozzásegítik az embert a dolgok alapos megismeréséhez.

A szovjet könyvtárügyről az előző oldalakon közölt dokumentumokhoz ezért tettük az alábbi rövid részt Wendell L. Willkie -nek Roosevelt elnök különmegbízottjának naplójából, a második világháború közepén (1942-ben) tett nagy távolkeleti és szovjetunióbeli körutjáról. (A mű címe "One World" - Oszthatatlan világ.)

Willkie jakutai utjáról beszámolva leírja, hogy Jakutszk városában kísérfője a köztársaság nagytekintélyű pártbizottsági első titkára Muratov volt. Rendkívül meleg hangon ír erről a kitűnő funkcionáriusról, "akinek lelkesedését apróságok nem befolyásolták".

A következő részt a naplóból idézzük:

- Mit kíván Ön Willkie ur Jakutszkban megtekinteni - kérdezte tőlem,
- Van az Önök városában könyvtár?
- Az csak természetes, hogy nekünk van könyvtárunk - mondta és máhajtottunk is a nagy fekete állami autóval a könyvtárhoz.

Muratov határozott léptekkel, egyenesen az emeleten lévő "Olvasóterem" feliratu helyiség felé kalauzolt bennünket; még arra sem volt időnk, hogy felsőkabátunkat és kalapunkat letegyük.

Az ajtóban azonban egy szimpatikus, vékonyka művelt arcú asszony állta

el utunkat. Egyáltalán nem zavarta Muratov lendületes és hivatalos fellépése. Udvariásan, de határozottan a következőket mondta:

- Tetszik tudni, mi a könyvtárunk látogatóit nemcsak a könyvek olvasására, hanem a kulturált, jó modorra is igyekszünk megtanítani. Kérem tehát Önöket, fájradjanak le a földszinti ruhatárba és ott helyezték el kabátjukat és kalapjukat.

Muratov kissé megtorpant, meghökkent és elkezdett disputálni a könyvtárosnővel. A vita eredményeképpen annyit elért, hogy nem kellett a holminkat a földszinti ruhatárba vinni, hanem lerakhattuk az olvasóterem melletti szobában.

Majdnem hangosan felnevettem. Első -és utolsó- izben voltam tanuja annak, hogy egy befolyásos orosz funkcionáriust valaki is feltartóztatott.

Egyébként az 50 ezer lakosu Jakutszkkönyvtára egy régi épületben van, tiszta és világos szobákkal, elegendő könyvtári személyzettel. A könyvtárban 550 ezer kötet könyvet őriznek. A polcok fából vannak és az olvasóterembe a régi kerekeskutakra emlékeztető szerkezettel szállítják a könyveket a raktárból.

A nyilvántartás viszont modern és pontos. Ezekből a nyilvántartásokból kiderült, hogy az utolsó 9 hónapban a könyvtárnak több mint 100 ezer látogatója volt, akik közül sokan a környező falvakból jöttek Jakutszkba. A könyvtár falain különleges kiállítási tárgyakat helyeznek el. A szovjet folyóiratok és kézikönyvek szabadon, hozzáférhetően sorakoznak az olvasóterem polcain. Az egész épület intenzív tevékenységre jellemző atmoszférát terjeszt. Olyan ez a könyvtár, amelyre ilyen nagyságrendű város büszke lehet.

**SZOVJET SZAKIRODALOM
MAGYAR NYELVÉN
A KÖNYVTÁRTUDOMÁNYI SZAKKÖNYVTÁRBAN**

Főleg az utolsó 5 év szovjet könyvtártudományi és tájékoztatás-tudományi szakirodalmából készült, a Könyvtártudományi Szakkönyvtárban meglévő, fordítások jegyzékét adjuk olvasóinknak a következő oldalakon.

Az egyes témakörök -és azokon belül az egyes dokumentumok-nagyvonalakban jellemzik csak az időszak szovjet szakirodalmának tendenciáit. Ugyanis a magyarra történő fordítás egyik szempontja az volt, hogy a lefordított cikkek, tanulmányok elsősorban a magyar könyvtárügy problémáihoz hasonló kérdésekkel foglalkozzanak. Ezenkívül a jegyzék -mint ezt néhány témakörnél külön is kiemeltük- hiányos azért is, mert a Könyvtártudományi Szakkönyvtár mellett még néhány más magyarországi könyvtár állományában is vannak a szovjet könyvtárügyről és tájékoztatásügyről fontos fordítások. (Ezek közül elsősorban az Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központot és az Országos Pedagógiai Könyvtárat kell megemlíteni.)

Reméljük azonban, hogy az itt jelzett fordítások is tovább egyengetik a szovjet szakirodalomhoz, illetve a szovjet könyvtárügy és tájékoztatásügy problémáinak jobb megértéséhez vezető utat.

A fordításokat a Múzeum u. 3. alatt lévő Könyvtártudományi Szakkönyvtárban az érdeklődők helyben is használhatják, de ugyanott (személyesen vagy postán) kölcsön is kaphatják.

KÖNYVTÁRTUDOMÁNY, TÁJÉKOZTATÁSTUDOMÁNY,
ELMELETI KÉRDÉSEK

- F 3727 FONOTOV, G.P.: K voproszu o vzaimosvzjazi naucsnoj informacii sz bibliografiej i bibliotecsnum delom. = Szov. Bibliogr. 1965.5/93/.no.28-38.p.
A tudományos tájékoztatás és a könyvtárügy kérdéseinek összefüggései.
- F 3416 MIHAJLOV, A.I.: Vzaimosvzjaz' naucsnoj informacii sz bibliotecsnum delom i bibliografiej. = Szov. Bibliogr. 1965.2/90/.no.6-12.p.
A tudományos tájékoztatás kapcsolata a könyvtári és bibliográfiai munkával.
- F 3355 CSUBAR' JAN, O.Sz.: Biblioteka i informacija. = Szov. Bibliogr. 1964.4/86/.no.3-12.p.
Könyvtár és tájékoztatás.

*

- F 3680 TJULINA, N.: O nekotorüh koncepcijah szovremennogo burzsuznogo bibliotekovedenija. = Bibliotekar' .Moszkva. 43.god.1966.6.no.52-54.p.
A mai kapitalista könyvtártudomány néhány irányzatáról.
- F 3788 VARFOLOMEEVA, M.V.: O naucsnoj rabote bibliotek Akademii nauk szojuznüh reszpublik v oblaszti bibliotekovedenija. = Bibliotecsno-Bibliogr. Inform. Bibl. AN SzSzsZR i AN Szozuz. Reszp. 1966.4/62/.no. 82-118.p.
Tudományos tevékenység a könyvtártudomány területén a Szovjetunió Tudományos Akadémiája könyvtáraiban és a szövetségi köztársaságok tudományos akadémiáinak könyvtáraiban.
- F 3759 GRIGOR'EV, Ju.V.: K izucseniju isztorii szovetszkogo bibliotekovedenija. = Kniga. Iszszledovanija i materialü. 1966. Szbornik. 12. 77-92.p. Bibliogr.

lábjegyzetekben.12 tétel.

A szovjet könyvtártudomány történetének tanulmányozásához.

F 2584 CSAGINA, N.G.: Szovescsanie po teoreticeszkim voproszam bibliotekovedenija i bibliografii. = Szov. Bibliogr.1961.5(69).no.32-38.p.

Értekezéslet a könyvtártudomány és a bibliográfia elméleti kérdéseiről.

F 2734 GRIGOR'EV, Ju.: O putjah razvitija szovetszkogo bibliotekovedenija. = Bibliotekar'.(Moszkva). 1961.4.no.17-21.p.

A szovjet könyvtártudomány fejlődésének utja.

F 2606 CSUBAR'JAN, O(gan) Sz(tepanovics): Obscsee bibliotekovedenie.Ucsebnik dlja bibl.inszt.Moszkva, 1960.Szovetszkaja Roszsziya.202 p.23 cm.

Általános könyvtárta. Tankönyv a könyvtárosképző főiskolák részére. Részfordítás: 3-24.p.

*

F 3805 BLAGININ, V.Sz. - KUDRINA, Z.M.: Szoversensztvovanie formü naucsного dokumenta. = Naucs.Tehn. Inform.Szerija 2.Inform.Proceszszü i Szisztemü.1967.1.no.12.p.

A tudományos dokumentum formájának tökéletesítése.- A szerző cikkében foglalkozik a folyóiratcikkek hagyományosan kialakult logikai strukturájával. 300 hazai és külföldi folyóiratcikk elemzése alapján arra a következtetésre jut, hogy feltétlenül javítani kell az elsődleges dokumentumok szerkesztésének módját.A javítás egyik eszköze a cikkek terjedelmének csökkentése, mivel a cikk terjedelmének 15-20 százaléka általában nem tartalmaz új adatokat.

F 3758 KOLCSINSZKIJ, M.L.: Knigovedenie i naucsnaia informacija. = Kniga. Iszszledovanija i materialü. 1966. Szbornik 12.43-62.p. Bibliogr. lábjegyzetekben. 15 tétel.

Bibliológia és a tudományos tájékoztatás. A könyv szerepe a tudományos tájékoztatás átadásában. A publikációk nyelvezete és logikai strukturája. A tudományos periodikus és sorozati kiadványok.

F 3590 SZARKISZOV, N.G. - BESZKIN, I.A. - KORSZAK, V.K.: O metodike razrabotki mnogootraszlevoj szisztemü informacionnogo obszluzsivanija. = Naucs. Tehn. Inform. 1965. 12. no. 3-9.p. Illusztr. Bibliogr. 9.p. 23 tét. Több szakterületet összefoglaló tájékoztatási rendszer kidolgozásának módszertani problémái. Vitaindító cikk.

F 3589 SZOKOLOV, A.V.: Iszszledovanie poter' informacii i informacionnogo suma v deszkriptornüh informacionno-poiskovüh szisztemah. = Naucs. Tehn. Inform. 1965. 12. no. 23-28.p. Illusztr. Bibliogr. 28.p. 12 tétel. Tájékoztatás veszteségek és a feltett kérdéssel nem kapcsolatos tájékoztatási anyag a deszkriptorokkal működő tájékoztatás visszakereső rendszerekben.

F 3439 CIGANIK, M.: Opredelenie operativnogo poiskovogo fonda. = Naucs. Tehn. Inform. 1964. 4. no. 10-16.p. Illusztr. Bibliogr. 16.p. 11 tétel. Operatív visszakeresési állomány meghatározása.

F 3431 BERNSTEJN, E.Sz. - LAHUPI, D.G. - CSERNJAVSZKIJ, V.Sz.: O kriterijah ocenki poiskovüh szisztem. = Naucs. Tehn. Inform. 1964. 3. no. 22-32.p. Visszakeresési rendszerek értékelésének kriteriumairól.

- F 3054 VLÉDUC, G.É. - LAHUTI, D.G. - CSERNJAVSZKIJ, V.
Sz.: Ob inverzcionnom principe realizacii informacii-
onno-poiskovüh szisztem. = Naucs.Tehn.Inform.1963.
4.no.13-19.p.
A tájékoztatásvisszakereső rendszerek inver-
ziós elvének megvalósítása.
- F 3142 MIHAJLOV, A.J. - POLUSKIN, V.A.: Teorija naucs-
noj informacii - novaja szamosztojatel'naja naucsna
diszciplina. = Naucs.Tehn.Inform.1963.3.no.3-5.p.
A tudományos tájékoztatás elmélete: új önálló
tudományos diszciplina.
- F 2785 HARKEVICS, A.: Informacija i tehnika. = Kom-
muniszt.1962.17.no.93-102.p.
Információelmélet és technika.
- F 2841 KREMENECKAJA, A.V.: Koordinacija perevodov
naucsno-tehniczeszkoj literaturü i dokumentacii. =
Voproszü organizacii i metodiki naucsno-tehniczesz-
koj informacii i propagandü. Moszkva, 1960.70-76.p.
A tudományos és műszaki irodalom fordításá-
nak és dokumentálásának összehangolása.
- F 3801 SZOKOLOV, A.B.: Tezaurusz po bibliotecsnomu
delu i naucsnoj informacii. = Tehn.Bibl.SzSzSzR.1967.
1/53/.no.31-37.p.Bibliogr.37.p.5 tétel.
A könyvtárügy és a tudományos tájékoztatás
tezaurusza.- A leningrádi N.K.Krupszkaja Ál-
lami Népevelési intézetben összeállított
tezaurusz ismertetése.

MÓDSZERTANI KÉRDÉSEK

- F 3620 CSUBAR'JAN, O.Sz.: Voproszü metodiceszko
rukovodstva bibliotecsnum delom. = Trudü Gosz. B-ki
SzSzSzR im.V.I.Lenina.1966.9.tom.27-46.p.
A könyvtárügy módszertani irányításának kér-
dései.

- F 3676 PANOVA, A.A.: O nekotorüh voproszah organiza-
cii naucsno-metodicseszkoj rabotü v oblasztnoj bib-
lioteke. = Biblioteki SzSzSzR. Opüt rabotü. 1965. 30.
vü. 104-111. p. Bibliogr. lábjegyzetekben.
A tudományos-módszertani munka megszervezésé-
nek néhány kérdése a megyei könyvtárban. -
Általános tapasztalatok az odesszai, Leninről
elnevezett megyei könyvtárban.
- F 3478 VANEEV, A.N.: Vnedrenie peredovogo opüta -
vazsnejsaja zadacsja metodicseszkoj rukovodsztva. =
Biblioteki SzSzSzR. Opüt rabotü. 26. vü. 1964. 121-
132. p.
A könyvtárak módszertani irányításának leg-
fontosabb feladata - a jó tapasztalatok beve-
zetése.
- F 2443 MIHAJLOV, K.N.: Puti vnedrenija v praktiku
peredovogo opüta. = Metodicseszkoj rabota oblasztnoj
biblioteki. Moszkva, 1958. Bibl. im. Lenina. 126-136. p.
A jó módszertani tapasztalatok gyakorlati be-
vezetésének módjai.
- F 2444 KUDRAJSKIN, N.I.: Iz opüta organizacii i pla-
nirovanija rabotü. = Metodicseszkoj rabota oblasztnoj
biblioteki. Moszkva, 1958. Bibl. im. Lenina. 137-150. p.
A módszertani munka szervezésének és tervezé-
sének tapasztalatai.

A SZOVJET KÖNYVTÁRÜGY ÉS TÁJÉKOZTATÁSÜGY

- F 3707 Resenija sz'ezda - v zsizn'! = Bibliotekar'
Moszkva. 43. god. 1966. 5. no. 1-3. p.
A szerkesztőségi cikk összefoglalja a Szov-
jetunió Kommunista Pártja 23. kongresszusá-
nak határozatai végrehajtásával kapcsolatos
könyvtári feladatokat.
- F 3709 SZEROV, V.: (Pjat'deszjat')-letiju oktjabrja
dosztojnuju vsztrecsu. = Bibliotekar'. Moszkva. 43.
god. 1966. 1. no. 1-6. p.
Az Októberi Forradalom 50. évfordulójának

méltó megünneplése.- A szovjet könyvtárügy fejlődésének rövid áttekintése a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulója alkalmából.

F 3703 SUNKOV, V.I.: Biblioteki sztranü k [pjatideszjati] 50 letiju Velikoj Oktjabrszkoj szocialiszticeszkoj revoljucii. = Bibl.SzSzSzR.Opüt rabotü.1966. 32.no.3-16.p.

A Szovjetunió könyvtárai a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulóján.

F 3588 Itogi rabotü za 1965 g. i zadacsi informacionnüh organov v 1966 g. = Naucs.Tehn.Inform.1966. 1.no.3-5.p.

A szovjet tájékoztatási szervek 1965. évi eredményei és az 1966. évi feladatok.

F 3343 BURÜJ-SMAR'JAN, O.E.: Szoversensztvovanie szstrukturü bjuro tehniczeszkoj informacii. = Naucs.Tehn.Inform.1966.1.no.9-15.p.

Javaslat a szovjet műszaki tájékoztató irodák szervezeti felépítésének javítására. - Vitaindító cikk. Szerző a vállalat létszámától függően a tájékoztató irodák hat típusát mutatja be.

F 3609 Zadacsi informacionnüh organov. = Naucs.Tehn.Inform.1965.1.no.3-4.p.

A szovjet tájékoztatási intézmények 1965. évi feladatai.

*

F 3695 TUSKEVICS, N.I.: Szpravocsno-informacionnüe fondü vszeszojuznüh i otraszlevüh informacionnüh centrov. = Naucs.Tehn.Inform.1965.9.no.3-5.p.

Az összszövetségi és szakmai tájékoztató központok referenzs-könyvtárának strukturája, feladatai és funkciói.

F 3718 GERSENZON, P.G.: Csitaja materialü szeszszii.
= Tehn.Bibl.SzSzSzR.1965.2/34/.no.3-8.p.

Az ülészak anyagát olvassa. - A Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsának 1964. évi 5. ülészaka a népgazdaság 1965. évi fejlesztéséről tanácskozott. Az ezzel kapcsolatos könyvtári feladatok.

F 3349 ARUTJUNOV, N.B.: O merah po dal'nejsemu szoversensztvovaniju szisztemü naucsno-tehniczeszknoj informacii v sztrane. = Naucs.Tehn.Inform.1964.6.no.6-12.p.

A Szovjetunió Tudományos-műszaki tájékoztatói rendszerének további javítására irányuló rendelkezések.

F 3356 O rezul'tatah proverki vüpolnenija posztanovlenija Szoveta Minisztrov SzSzSzR ot 11 maja 1962. g."O merah po ulucsseniju organizacii-naucsno tehniczeszknoj Informacii v sztrane". = Naucs.Tehn.Inform.1964.2.no.6.p.

A Szovjet tudományos-műszaki tájékoztatás szervezetének javításáról hozott minisztertanácsi határozat végrehajtásának ellenőrzése során tapasztalt eredmények.

F 3078 ARUTJUNOV, N.: Vazsnüj etap v razvitii naucsno-tehniczeszknoj informacii. = Ekonomicseszskaja Gazeta.1962.27.no.5.p.

Fontos szakasz a műszaki tudományos tájékoztatás fejlődésében.

F 2631 SZEMENOVA, G.: Obszesztvennüe nacsala v biblioteke. = Bibliotekar'.Moszkva.1962.7.no.24-28.p.
Illusztr.

Társadalmi alapokon szervezett könyvtárakról.

F 2572 FONOTOV, G.: Razmüslenija o buduscsem bibliotek. = Bibliotekar'.Moszkva.1962.3.no.4-7.p.

Gondolatok a könyvtárak jövőjéről.

F 2607 Propaganda resenij i materialov 20. sz"ezda
Kommuniszticeszkoi Partii Szovetszkogo Szozuza.
Szbornik metodiceszkih i bibliograficeszkih mate-
rialov v pomoscs' bibliotekam. (Red.B.A.Szmirnova,
E.E.Troickaja.) Moszkva 1956.M-vo Kul'turü - Bibl.
im.Lenina.124 p.22 cm.

Az SzKP 20. kongresszusa határozatainak és
anyagának propagandája. Bevezetés. Részfor-
ditás: 3-14.p.

A SZOVJETUNIÓ KÖNYVTÁRI TANÁCSA

F 2707 Polozsenie o szovete biblioteki. = [Szovjet-
unió.Törvények, rendeletek.][Prikazü, posztanovlenija
i insztrukcii po bibliotecsnomu delu SzSzsZR.] Moszk-
va 1959-1962.[2] p. 20 cm.

A könyvtári tanács alapszabályzata.

F 2698 Plan rabotü Glavnoj bibliotecsnoj inszpekcii
na 1962.god. = [Szovjetunió.Törvények rendeletek.]
[Prikazü, posztanovlenija i insztrukcii po biblio-
tecsnomu delu SzSzsZR.] Moszkva. 1959-1962.7.lev.
29 cm.

A Szovjetunió Művelődésügyi Minisztériuma
Könyvtári Főfelügyelőségének 1962. évi mun-
katerve.

F 2582 EFIMOVA, A.N.: Plenum Szoveta po voproszam
bibliotecsnoj rabotü. = Szov.Bibliogr.1961.2(66).no.
94-97.p.

A szovjet Könyvtárügyi Tanács plenáris ülés e.

F 2467 SUNKOV, V.: Mezsdovedomsztvennünj szovet po
bibliotecsnoj rabote. = Bibliotekar'.Moszkva.1960.
10.no.34-35.p.

Tárcaközi Könyvtárügyi Tanács.

F 2449 Polozsenie o szovete bibliotek. = Bibliote-
kar'.Moszkva. 1960.2.no.63.p.

A könyvtárügyi tanácsról. Szabályzat.

ÁLTALÁNOS JELLEGŰ RENDELETEK, TIPUSSZABÁLY-
ZATOK (A könyvtári és tájékoztatási munka
egy részterületére vonatkozó rendeleteket
a megfelelő csakcsoportban közöljük)

- F 3808 Primernüje polozsenija organizacii edinoj
szeti maszszovüh bibliotek. = Bibliotekar'. Moszkva.
44. god. 1967. 1. no. 54-56. p.
Minta-alapszabályzat a közművelődési könyvtá-
rak egységes hálózatának megszervezésére.
- F 3343 Polozsenie o Glavnoj bibliotecsnoj inszpek-
cii Miniszttersztva kul'turü SzSzsZR. Utverzsdeno
Miniszttersztvom kul'turü SzSzsZR 11 fevralja 1961 g.
po porucseniju Szoveta Minisztrov SzSzsZR ot 29 jan-
varja 1960 g. = Szbornik rokuvodjascsih materialov
po bibliotecsnoj rabote. Moszkva. 1963. 131-132. p.
A Szovjetunió Művelődésügyi Minisztériuma
Könyvtári Főfelügyeletéről szóló rendelet.
A Szovjetunió Minisztertanácsa 1960. január
29. utasítása alapján a Szovjetunió Művelő-
désügyi Minisztériuma 1961. február 11-én
jóváhagyta.
- F 2706 Posztanovlenie 6. [sesztogo] Plenuma Szoveta
po voproszam bibliotecsnoj rabotü. = [Szovjetunió.
Törvények, rendeletek.] [Prikazü, posztanovlenija i
insztrukcii po bibliotecsnomu delu SzSzsZR.] Moszk-
va 1959-1962. 10 lev. 29 cm.
A Szovjetunió Művelődésügyi Minisztériuma
mellett működő Könyvtárügyi Tanács 6. plená-
ris ülésének határozata a könyvtári munka
kérdéseiben.

MUNKASZERVEZÉS, MŰKÖDÉSI NORMÁK

- F 3803 Voproszü normirovanija truda v tehnicseszkih
bibliotekah. [Izd.] Goszudarsztvennaja publicsnaja
naucsno-tehnicseszka ja biblioteka SzSzsZR, [Moszkva]

Moszkva, 1967. 42 p. 21 cm.

A munka normázásának kérdései a műszaki könyvtárakban. - A kiadvány magyar nyelvű fordítása a Könyvtártudományi Szakkönyvtárban F 3803 számon található.

F 3802 Organizacija i normirovanie truda v maszszo-
vüh bibliotekah. (Avtorü: L.Kovalenok, A.Kulikova
(i dr.].) [Izd.] Biblioteka SzSzsZR im. V.I.Lenina,
[Moszkva] Moszkva, Kniga, 1967. 101 p. 17. cm.

A munka megszervezése és normázása a köz-
művelődési könyvtárakban. - A kiadvány rövi-
dített fordítása a Könyvtártudományi Szakkönyv-
tárban F 3802 számon található.

F 3809 Naucsnuju organizaciju truda - bibliotekam. =
= Bibliotekar'. Moszkva. 1967. 44. god. 6. no. 1-3. p.

A könyvtári munka tudományos megszervezése.
A Szovjetunióban e téren elért eredmények
az elmúlt években és a jövő feladatok.

F 3340 KOVALENKO, L.V. - SZMIRNOVA, N.A.: O normiro-
vanii truda v maszssovüh bibliotekah SzFSZR. = Bibl.
SzSzsZR. Opüt Rabotü. 1963. Vüp. 23. 65-86. p.

Munkanormák alkalmazása az OFSzsSZK közművelő-
dési könyvtáraiban.

MUNKAVERSENY

F 2697 Posztanovlenie szekretariata VCSzsPSz i kolle-
gii Minisztresztva kul'turü SzSzsZR ... o dvizsenii
szredi bibliotecsnuh rabotnikov i obscsesztvennogo
aktiva za biblioteki otlicsnoj rabotü. - Primernoe
polozsenie ob uszlovijah i porjadke priszuzsdenija
zvanija "Biblioteka otlicsnoj rabotü" i nagrazsdenija
Pocsetnimi gramotami rabotnikov i aktivisztov
maszssovüh bibliotek. = [Szovjetunió. Törvények, ren-
deletek.] [Prikazü, posztanovlenija i insztrukcii po
bibliotecsnomu delu SzSzsZR.] Moszkva, 1959-1962.
6. p. 22 cm.

A Szovjet Szakszervezetek Központi Tanácsá-

nak és a Szovjetunió Művelődésügyi Minisztériuma kollégiumának határozata (az 1961. aug. 22-én felvett 23.sz. jegyzőkönyv 6. pontja) a könyvtári dolgozók és a társadalmi munkások versenymozgalmáról - a "Kiváló Könyvtár" cím elnyeréséért. Melléklete: Mintaszabályzat a "Kiváló könyvtár" cím odaitélésének, valamint a közművelődési könyvtárak dolgozói és társadalmi munkásai diszoklevéllel való kitüntetésének feltételeiről.

F 2699 Uszlovija szmotra obszsesztvennüh bibliotek. = [Szovjetunió. Törvények, rendeletek.] [Prikazü, pozstanovlenija i insztrukcii po bibliotecsnomu delu SzSzsZR.] Moszkva 1959-1962. 2.lev. 29 cm.

A társadalmi könyvtárak 1962. jun. 15-től 1963. márc. 15-ig tartó munkaversenyének feltételei.

STATISZTIKA

F 2540 RABINOVICS, M.: Udivitel'nüe cifrü. = Bibliotekar'. Moszkva. 1961. 9.no.60.p.
Meggyőző számok. - A Szovjetunió könyvtárügye az UNESCO-statisztika tükrében.

KÉPZÉS

F 2567 SEHURIN, D.É.: Informacionnüe znanija - naucs-nüm i inszenernüm rabotnikam. = Naucs.Tehn.Inform. 1965.11.no.5-8.p.

Tudományos ismereteket a tudományos dolgozók és mérnökök számára. - A kutatók és gyakorlati szakemberek tájékoztatási ismereteik fejlesztését szolgáló intézkedések.

F 3427 SZUPKO, I.Ja.: O povüsenii kvalifikacii informacionnüh rabotnikov v szovjuznüh reszpublikah i

ékonomicseszkih rajonah. = Naucs.Tehn.Inform.1964.
3.no.11-14.p.

Tájékoztatásban dolgozók szakmai képzettségének emelése a szövet séges köztársaságokban és a gazdasági körzetekben.

F 2704 Posztanovlenie Szoveta po voproszham bibliotecsnoj rabotü pri Minisztersztve kul'turü SzSzSzR. "O szosztocjanii i merah ulucssenija bibliotecsного obrazovanija v SzSzSzR". = [Szovjetunió.Törvények, rendeletek.][Prikazü, posztanovlenija i insztrukcii po bibliotecsnomu delu SzSzSzR.]Moszkva 1959-1962. 7 lev.29 cm.

A Szovjetunió Művelődésügyi Minisztériuma mellett működő Könyvtárügyi Tanács határozata: "A Szovjetunióban folyó könyvtárosképzés helyzetéről és megjavítására teendő intézkedésekről".

F 2667 CSUBAR'JAN, O.: Szoversensztvovat' podgotovku szpecialisztov. = Bibliotekar? Moszkva.1962.8.no. 54.p.

Javitsuk meg a könyvtárosképzést.

F 2565 NAZAROV, V.: Kazsdomu bibliotekarju - szpecial'noe obrazovanie. = Bibliotekar? Moszkva.1962.5.no. 46-47.p.

Minden könyvtári dolgozónak legyen könyvtárosi szakképzettsége.

F 2567 VÜTJAZSKOV, V. - TAMM, E.: Otraszlevik ili universal? = Bibliotekar'. Moszkva.1962.5.no.48-49.p. Szakirányu, avagy egyetemes könyvtárosképzést?

F 2668 LEVIN, L.: O nekotorüh voproszah vüszsego bibliotecsного obrazovanija. = Bibliotekar? Moszkva. 1962.1.no.47-51.p.

A felsőfoku könyvtárosképzés egyes kérdéseiről.

F 2663 EFIMOVA, V. - SZINCOV, N. - SZKRUPNEV, N.:
Ucsit' i voszpitüvat'. = Bibliotekar'. Moszkva. 1961.
12.no.36-38.p.

Tanítani és nevelni.- A könyvtárosok képzése
a leningrádi Könyvtárosképző Főiskolán.

F 3788 VARFOLOMEeva, M.V.: O naucsnoj rabote biblio-
tek Akademii nauk SzSzsZR i akademij nauk szojuznüh
reszpublik v oblaszti bibliotekovedenija. = Biblio-
tecsno-Bibliogr. Inform.Bibl.An SzSzsZR i AN Szojuz.
Reszp.1966.4/62/.no.82-118.p.

Tudományos tevékenység a könyvtártudomány
területén a Szovjetunió Tudományos Akadémiája
könyvtáraiban és a szövetségi köztársaságok
tudományos akadémiáinak könyvtáraiban.

F 3759 GRIGOR'EV, Ju.V.: K izucseniju isztorii szo-
vetszkogo bibliotekovedenija. =Kniga.Szbornik.12.
77-92.p.Bibliogr.lábjegyzetekben.12.tétel.

A szovjet könyvtártudomány történetének ta-
nulmányozásához.

F 2584 CSAGINA, N.G.: Szovescsanie po teoreticeszkim
voproszam bibliotekovedenija i bibliografii. = Szov.
Bibliogr.1961.5(69).no.32-38.p.

Értekezés a könyvtártudomány és a Bibliog-
ráfia elméleti kérdéseiről.

F 2734 GRIGOR'EV, Ju.: O putjah razvitija szovetszko-
go bibliotekovedenija. = Bibliotekar'. Moszkva .1961.
4.no.17-21.p.

A szovjet könyvtártudomány fejlődésének utja.

F 2606 CSUBAR'JAN, O(gan) Sz(tepanovics): Obscsee
bibliotekovedenie. Ucsebnik dlja bibl.inszt.Moszkva,
1960.Szovetszkaja Roszsziya. 202 p.23.cm.

Általános könyvtártan. Tankönyv a könyvtáros-
képző főiskolák részére.

*

F 3805 BLAGININ, V. Sz. - KUDRINA, Z. M.: Szoversensztvo-
vanie formü naucsno go dokumenta. = Naucs. Tehn. Inform.
Szerija 2. Inform. Proceszszü i Szisztemü. 1967. 1. no.
12. p.

A tudományos dokumentum formájának tökéletesítése.- A szerző cikkében foglalkozik a folyóiratcikkek hagyományosan kialakult logikai strukturájával. 300 hazai és külföldi folyóiratcikk elemzése alapján arra a következtetésre jut, hogy feltétlenül javítani kell az elsődleges dokumentumok szerkesztésének módját. A javítás egyik eszköze a cikkek terjedelmének csökkentése, mivel a cikk terjedelmének 15-20 százaléka általában nem tartalmaz új adatokat.

ÁLLOMÁNY

F 3706 Primernoje polozsenie o komplektovanii rajonnoj biblioteki. = Bibliotekar'. Moszkva. 43. god. 1965. 12. no. 42-45. p.

A járási könyvtár állománygyarapításának mintaalapszabályzata.

F 3705 Primernoje polozsenie o komplektovanii szel'szkoj biblioteki. = Bibliotekar'. Moszkva. 43. god. 1965. 12. no. 45-46. p.

A községi könyvtár állománygyarapításának mintaalapszabályzata.

F 2695 Insztrukcija Miniszttersztva kul'turü SzSzsZR o porjadke iszkljucsenija usztarevsej literaturü iz fondov bibliotek miniszttersztv, vedomsztv, szovnarhozov, organizac. j. = [Szovjetunió. Törvények, rendeletek.] [Prikazü, posztanovlenija i insztrukcii po bibliotecsnomu delu SzSzsZR.] Moszkva 1959-1962. [5] p. 22 cm.

A Szovjetunió Művelődési Minisztériumának utasítása a minisztériumok, hatóságok, népgazdasági tanácsok, szervezetek felügyelete

alá tartozó könyvtárak elavult anyagának ki-
vonásáról.

- F 2696 Insztrukcija o szobrannosztii knizsnüh fondov bibliotek. = [Szovjetunió. Törvények, rendeletek.] [Prikazü, posztanovlenija i insztrukcij po bibliotecsnomu delu SzSzsZR.] Moszkva 1959-1962. 4.p. 22 cm.
Utasítás a könyvtárak állományának megóvásáról.
- F 2694 Insztrukcija Minisztersztva kul'turu SzSzsZR o porjadke bezvodmezdnoj peredacsi literaturü iz neizpol'zuemüh fondov bibliotek minisztersztv, vedomsztv i organizacij. = [Szovjetunió. Törvények, rendeletek.] [Prikazü, posztanovlenija i insztrukcii po bibliotecsnomu delu SzSzsZR.] Moszkva, 1959-1962. [5] p. 22 cm.
A Szovjetunió Művelődésügyi Minisztériumának utasítása a minisztériumok, hatóságok és szervezetek ki nem használt könyvállományának térítésmentes átadásáról.
- F 2657 MIHLINA, I.: Escse o platnom ékzemljare. = Bibliotekar'. Moszkva. 1962. 7. no. 48-50. p.
Még egyszer a térítéses kötelempéldányokról.
- F 2648 VORON'KO, K.: Organizacija knizsnüh fondov v szel'szkih bibliotekah. = Bibliotekar'. Moszkva. 1962. 2. no. 53-54. p.
A falusi könyvtárak állományának kialakítása.
- F 2436 KOVAL'KOVSZKAJA, J.: Organizovat' obmen dubletami. = Bibliotekar'. Moszkva. 1960. 8. no. 28-30. p.
Szervezzük meg a fölöspéldány-cserét.
- F 2644 TOMAHIN, N.: Usztranit' formalizm v komplektovanii bibliotek. = Bibliotekar'. Moszkva. 1961. 12. no. 41-42. p.
Formalizmus nélküli állománygyarapítást!
- F 2656 VIL'CSUR, N.: O platnom objazatel'nom ékzemp-

ljare. = Bibliotekar' .Moszkva.1961.7.no.55-56.p.
A térítéses kötelespéldányokról.

F 2462 KOLOKOLKIN, E. I.: Osznovnaja baza komplekto-
vanija. = Bibliotekar' .Moszkva.1960.8.no.23-25.p.
Az állománygyarapítás fő bázisa.

MŰSZAKI, IPARGAZDASÁGI TÁJÉKOZTATÁS

F 3443 PODSIVALOV, Ju. E.: Szoversensztvovanie sztrukturú upravlenija i informacionaja dejatel'noszt' v szovnarhozah i na predprijatijah. = Naucs.Tehn.Inform. 1964.4.no.3-7.p. Illusztr. Bibliogr. 7.p.6 tétel.

A vezetés strukturájának tökéletesítése és az információs tevékenység a népgazdasági tanácsokban és a vállalatoknál.

F 3429 GANDLEVSZKIJ, M. D.: V Central'nom insztitute naucsno-tehnicseszkoj informacii masinosztroenija. = Naucs.Tehn.Inform. 1964.3.no.5-6.p.

A Gépipari Tudományos-Műszaki Tájékoztató Központi Intézetében.

F 3426 LABZOV, M. A.: Iz opüta rabotü obcsesztvennüh bjuro tehniceszkoj informacii na predprijatijah g. Vitebszka. = Naucs.Tehn.Inform. 1964.3.no.7-8.p.

Vitebszk város üzemeiben társadalmi erők bevonásával működő műszaki tájékoztató irodák (OBTI) munkájáról.

F 3357 Metodika iszszledovanija naucsno-informacionoj dejatel'noszti v NII i KB. = Naucs.Tehn.Inform. 1963.12.no.11-12.p.

A kutató és tervező intézeti tudományos tájékoztatás vizsgálatának módszertana.

F 2681 GLAZACSEVA, L.: Na szluzsbe tehniceszkomu progreszszu. = Bibliotekar' .Moszkva.1962.9.no.43-46.p.

A műszaki haladás szolgálatában. - A Lenin Könyvtár munkája a műszaki irodalom olvasóinak érdekében.

F 2840 PLATONOV, A.D.: Informacija ob otecsesztvennüh izobretenijah i inosztrannüh patentah. = Voproszű organizacii i metodiki naucsno-tehniczeszkoy informacii i propagandü. Moszkva, 1960.66-69.p.

Tájékoztató a belföldi találmányokról és a külföldi szabadalmakról.

F 2842 MALININ, Sz.G.: Central'nűj insztitut naucsno-tehniczeszkoy informacii elektrotehniczeszkoy promü-lennoszti i priborosztroenija. = Voproszű organizacii i metodiki naucsno-tehniczeszkoy informacii i propagandü. Moszkva. 1960.79-90.p.

Villamosipari és Műszeripari Központ Műszaki-Tudományos Tájékoztató Intézet.

F 2844 BARSZKIJ, B.Sz.: Opüt izucszenija i obobscsenija dosztizsenij zarubezsnoj nauki i tehniky v CIIN csernoj metallurgii. = Voproszű organizacii i metodiki naucsno-tehniczeszkoy informacii i propagandü. Moszkva. 1960.105-111.p.

A külföldi tudomány és technika eredményeinek tanulmányozása és általánosítása a Vaskohászati Központi Tájékoztató Intézetben.

F 2845 CSERNENKO, L.D.: Rabota insztituta tehniczeszkoy informacii Ukrainszkoy SzSzR. = Voproszű organizacii i metodiki naucsno-tehniczeszkoy informacii i propagandü. Moszkva, 1960.112-113.p.

Az Ukrán SzSzk Műszaki Tájékoztató Intézetének munkája.

F 2846 TRET'JAKOVA, A.A.: Iszpol'zovanie informacionno-tehniczeszkoyh materialov i opredelenie ékonomiczeszkoy éffektivnoszti ot vnedrenija peredovogo opüta. = Voproszű organizacii i metodiki naucsno-tehniczeszkoy informacii i propagandü. Moszkva. 1960.117-139.p.

A műszaki tájékoztatósi anyag felhasználása és a kipróbált módszerek bevezetéséből folyó gazdasági hatékonyság meghatározása.

- F 2847 ZAV'JALOV, V.P.: Organizacija naucsno-tehnicsezkaj informacii v naucsno-iszzsledovatel'szkom insztitute kabel'noj promüslennoszti. = Voproszü organizacii i metodiki naucsno-tehnicsezkaj informacii i propagandü. Moszkva, 1960. 140-151. p. Bibliogr. 150-151. p. Táblázatokkal.
A tudományos és műszaki tájékoztatás szervezete a Kábelipari Tudományos Kutató Intézetben.
- F 2848 SZOLOVEJCSIK, F.Sz. - GOL'DGAMER, G.I.: Szosztavlenie tematicsezkih obzorov zarubezsnoj literaturü i szpravocsno-bibliograficeszkih materialov. = Voproszü organizacii i metodiki naucsno-tehnicsezkaj informacii i propagandü. Moszkva, 1960. 152-156. p.
Szakirodalmi szemlék készítése a külföldi irodalomról és a tájékoztató kiadványokról.
- F 2849 MATJUHOV, A.K.: C[entral'noe] B[juro] T[ehnicsezkaj] I[nformacii] Rosztovszkogo szovnarhoza. = Voproszü organizacii i metodiki naucsno-tehnicsezkaj informacii i propagandü. Moszkva, 1960. 159-170. p.
A rosztovi Népgazdasági Tanács Központi Tájékoztató Irodája.
- F 2850 ASZTAF'EV, N.G.: C[entral'noe] B[juro] T[ehnicsezkaj] I[nformacii] Brjanszkogo szovnarhoza. = Voproszü organizacii i metodiki naucsno-tehnicsezkaj informacii i propagandü. Moszkva, 1960. 171-179. p.
A brajnszki Népgazdasági Tanács Központi Műszaki Tájékoztató Irodája.
- F 2851 NESZTEROVA, L.N. - BERCSENKO, N.F.: Bjuro tehnicsezkaj informacii na zavode "Elektrotjazsmas". = Voproszü organizacii i metodiki naucsno-tehnicsezkaj informacii i propagandü. Moszkva, 1960. 180-187. p.
Az "Elektrotjazsmas" Gyár Műszaki Tájékoztató Irodája.
- F 2852 GENISZ, B.M.: Bjuro tehnicsezkaj informacii 1-go Goszudarsztvennogo podsipnikovogo zavoda. =

Voproszű organizacii i metodiki naucsno-tehnicsezk-
koj informacii i propagandü. Moszkva, 1960. 188-202. p.
Az első Állami Csapágygyár Műszaki Tájékoztató
Irodája.

F 2854 TISKIN, F.E.: Leningradszkij dom naucsno-teh-
nicsezkoi propagandü. = Voproszű organizacii i meto-
diki naucsno-tehnicsezkoi informacii i propagandü.
Moszkva, 1960. 210-218. p.
A Műszaki-Tudományos Propaganda Háza Lening-
rádban.

F 2855 KULESOV, M.M.: Metodika organizacii i provede-
nija mezsavodszkih skol v CIIN csernoj metallurgii. =
Voproszű organizacii i metodiki naucsno-tehnicsezkoi
informacii i propagandü. Moszkva, 1960. 219-224. p.
Üzemközi tapasztalatcsere tanfolyamok szervezé-
sének és lebonyolításának módszertana a Vas-
kohászati Központi Műszaki Tájékoztató Inté-
zetben.

F 2856 GANKEVICS, V.M.: Kino kak szredsztvo naucsno-
tehnicsezkoi propagandü. = Voproszű organizacii i
metodiki naucsno-tehnicsezkoi informacii i propagan-
dü. Moszkva, 1960. 225-227. p.
A film - a tudományos-műszaki propaganda
egyik eszköze.

F 2860 GORBACSEVSZKIJ, B.Sz.: Izdanie literaturü na
osznove izdatel'szkoi tehnikii. = Voproszű organizacii
i metodiki naucsno-tehnicsezkoi informacii i propa-
gandü. Moszkva, 1960. 348-362. p.
Az irodalom közreadása új kiadási technikával

F 2861 JUDIN, N.E.: Voproszű redaktirovanija proizvod-
sztenno-tehnicsezkoi literaturü. = Voproszű organi-
zacii i metodiki naucsno-tehnicsezkoi informacii i
propagandü. Moszkva, 1960. 365-378. p. Bibliogr. 378. p.
A műszaki termelési szakirodalom szerkeszté-
sének kérdései.

F 2862 BEL'CSIKOV, I.F.: Poligraficeszkoe oformlenie informacionno-tehnicceszkih izdanij. = Voproszű organizacii i metodiki naucsno-tehnicceszkoj informacii i propagandü. Moszkva, 1960. 399-432. p. Bibliogr. 432. p.

A műszaki-tájékoztató kiadványok nyomdaipari kivitelezése.

MŰSZAKI KÖNYVTÁR

F 3717 STEJNGART, F.M. - POLESZOVAJA, K.P.: Szpravocsno-bibliograficeszkij otdel C[entral'noj] N[aucsno] T[ehnicceszkoj] B[iblioteki] v pomocs proizvodstvu. = Tehn. Bibl. SzSzsZR. 1965. 6/38/. no. 22-23. p.

A Központi Tudományos Műszaki Könyvtár tájékoztató-bibliográfiai osztálya segíti a termelést. - A fekete-tengeri népgazdasági Tanács Műszaki Könyvtárának munkája.

F 3715 GOL'DSTEJN, A.Sz.: Objazatel'nüj ucsasztok nasej rabotü. = Tehn. Bibl. SzSzsZR. 1965. 6/38/. no. 24-26. p.

Munkánk kötelező területe. - A műszaki könyvtár feladata a gazdasági irodalom propagálása területén a Szovjetunióban.

F 3716 ALESINA, A.G.: Bibliotecsno-bibliograficeszkoe obszluzsivanie apparata szovnarhoza. = Tehn. Bibl. SzSzsZR. 1965. 3/35/. no. 16-19. p.

A népgazdasági tanács apparátusának könyvtári és bibliográfiai kiszolgálásáról. - A moszkvai népgazdasági tanács Központi tudományos-műszaki könyvtárának munkájáról.

F 3419 VEJCMAN, V.V.: V tehnicceszkih bibliotekah Szevero-Kavkazzskogo ékomicceszkogo rajona. = Tehn. Bibl. SzSzsZR. 1965. 2/34/. no. 9-13. p.

Észak-Kaukázus gazdasági körzetében működő műszaki könyvtárak.

F 3434 VULIH, A.I.: Zametki inzsenera o szosztojanii

i zadacsah tehncseszkih bibliotek. = Tehn.Bibl.SzSzSz.
1964.6/28/.no.3-10.p.

Egy mérnök észrevételei a műszaki könyvtárak
állapotáról és feladatairól.

F 3180 MAKAROV, Sz.: Novoe v organizacii tehncseszkih
bibliotek. = Bibliotekar'. Moszkva. 1964.2.no.45-46.p.

A műszaki könyvtárak új szervezetei.

F 2559 Ob organizacii tehncseszkih bibliotek na
predpriyatijah. Prikaz VSZNH SzSzSzR.No.666. =
SZOLOV'EVA, L.A. - HEJFEC, M.L.: Materialü k isztorii
bibliotecsnoego dela v SzSzSzR./1917-1959.gg./ Lenin-
grad, 1960.95-96.p.

A vállalati műszaki könyvtárak szervezéséről.
A Szovjetunió Népgazdasági Főtanácsának [1929-
évi] 666. sz. utasítása.

F 2838 MOROZOVA, E.N.: Rabota naucsno-tehncseszkih
bibliotek. = Voproszü organizacii i metodiki naucsno-
tehncseszkoj informacii i propagandü. Moszkva. 1960.51-
59.p.

A tudományos-műszaki könyvtárak munkája.

EGYÉB KÖNYVTÁRAK ÉS A TÁJÉKOZTATÁS

F 3795 SAPIRO, É.L.: Informacionnaja szluzsba i bib-
lioteki. = Naucs.Tehn.Inform.Szerija 1.Org.Metod.In-
form.Rabotü. 1967.4.no.3-5.p.

A tájékoztató szolgálat és a könyvtárak. -
Szerző azokkal az okokkal foglalkozik, amelyek
indokolták a könyvtári-bibliográfiai szolgálat
mellett a tájékoztatási szolgálat kialakulását.
Cikke végén a könyvtárak és tájékoztatási szol-
gálat szoros együttműködésének legjobb formáit
ismerteti.

F 3468 BAGROVA, I.Ju.: Koordinacija szpravocsno-bib-
liograficseszkoj rabotü bibliotek sztranü /Itogi de-
jatel'noszti Goszudarsztvennoj biblioteki SzSzSzR

imeni V.I.Lenina za 1961-1964 godü./ = Koordinacija szpravocsno-bibliograficseszkoy rabotü bibliotek. Szbornik sztatej. 1965.12-28.p.

A könyvtárak tájékoztató-bibliográfiai tevékenységének koordinálása a Szovjetunióban.
/A Lenin-Könyvtár tevékenységének tapasztalatai 1961-1964 években./

F 3467 Koordinacija szpravocsno-bibliograficseszkoy rabotü bibliotek.Vvedenie. = Koordinacija szpravocsno-bibliograficseszkoy rabotü bibliotek.Szbornik sztatej. 1965.3-11.p.

A könyvtárak tájékoztató-bibliográfiai tevékenységének koordinálása a Szovjetunióban.
Bevezetés.

F 3320 BOGOMOLOVA, P.Sz.: Szpravocsno-bibliograficseszkoe obszluzsivanie csitatelej v biblioteke imeni M.E. Szaltükova-Scsedrina. = Szov.Bibl.1963.6/82/. no.47-59.p.

A Szaltükov-Scsedrin Könyvtár tájékoztató-bibliográfiai szolgálata.

F 2682 VIL'CSUR, N.: Maszszovaja biblioteka i tehniczeszkij progressz. = Bibliotekar'.Moszkva.1962.2. no.25-28.p.

A közművelődési könyvtár és a műszaki haladás.

F 2688 IVANOVA, L. - MANEZSEVA, M. - KUNINA, A.: Szpravajte - otvecsaem! =Bibliotekar'.Moszkva.1961.12. no.18-21.p.Illusztr.

Kérdezzenek - válaszolunk! -Amur megye könyvtárainak tájékoztató szolgálatáról.

F 2701 Primernoe polozsenie 7o detszkoy biblioteke szisztemü Minisztersztva kul'turü SzSzSzR. = [Szovjetunió. Törvények, rendeletek.][Prikazü, posztanovlenija i insztrukcii po bibliotecsnomu delu SzSzSzR.]

Moszkva 1959-1962. 4 lev. 29 cm.

A Szovjetunió Művelődési Minisztériumának felügyelete alá tartozó gyermekkönyvtárak mintaalapszabályzata.

F 2702 Primernoje polozsenie o rajonnoj biblioteke sziszemtü Minisztersztva kul'turü SzSzsZR. = [Szovjetunió. Törvények, rendeletek.] [Prikazü, posztanovlenija i insztrukcii po bibliotecsnomu delu SzSzsZR.]
Moszkva 1959-1962. 4 lev. 29 cm.

A Szovjetunió Művelődésügyi Minisztériumának felügyelete alá tartozó járási könyvtár mintaalapszabályzata.

FORDITÁS

GÉPI FORDITÁS

F 3335 FRUMKINA, R.M.: Ponimanie tekszta v uszlovijah ograncsennogo znanija szlovarja. = Naucs.Tehn.Inform. 1965.4.no. 44-48.p. Bibliogr. 48.p.6 tétel.

A szakszöveg megértése korlátozott nyelvismeret esetén. - Olyan szakszöveg megértésének lehetőségei, amikor valaki nem megfelelően ismeri az illető szaknyelv mondatát és morfológiáját és nem rendelkezik megfelelő szókészlettel az adott szakterületen.

F 3433 VLADÜCSENO, V.V.: Szisztema koordinacii perevodov v SzSzsZR. = Tehn.Bibl.SzSzsZR.1964.8/30./no. 3-7.p.

A fordítási munka egybehangolt rendszere a Szovjetunióban.

F 3117 EFREMOVA, Sz.I.: O mnimoj i dejsztvitel'noj szpecifike. = Tehn.Bibl.SzSzsZR.1963.4/16/.no.6-11.p.

A látszólagos és a valóságos specifikációról. - A könyvtártudományi és dokumentációs szakszövegek fordításáról.

F 3474 KUSZKOV, A.N.: Bjuro Perevodov Insztituta Naucs-

noj informacii Akademii nauk SzSzsZR. Moszkva. VINITI
1963. aug. 25. 7 p.

A Szovjetunió Tudományos Akadémiájának irányi-
tása alatt működő Tudományos Tájékoztató In-
tézet Fordítóirodája.

*

Felhívjuk olvasóink figyelmét, hogy az Országos
Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központban
sok értékes szovjet fordítás van a gépi for-
ditás és egyéb vonatkozó nyelvészeti kérdé-
sekről.

F 3425 MARCSUK, Ju. N. - MOTORIN, Ju. A. - PAVLOV, V. A.:
Nekotorüe voproszű szintakszicseszkoego analiza pri
masinnom perevode. = Naucs. Tehn. Inform. 1964. 3. no.
44-46. p.

Mondattani elemzés néhány kérdése gépi for-
ditás esetén.

MEZŐGAZDASÁGI KÖNYVTÁRAK

F 3689 ABRAMOVA, V.: Na szluzsbe szel'szkohozjaj-
sztvennoj nauki. = Bibliotekar'. Moszkva. 43. god. 1965.
12. no. 28-30. p. Illusztr.

A mezőgazdasági tudomány szolgálatában. - A
Timirjazevről elnevezett moszkvai mezőgazda-
sági akadémia központi tudományos könyvtára.

KÖZMŰVELŐDÉSI KÖNYVTÁRAK (TIPUSSZABÁLYZATOK)

F 3684 CSUBAR' JAN, O. Sz.: Perszpektivü razvitija ob-
lasztnüh bibliotek. = Biblioteki SzSzsZR. Opüt rabotü.
1966. 31. vüp. 32-49. p. Bibliogr. lábjegyzetekben 11 tétel.
A megyei könyvtárak fejlődésének perspektívái
a Szovjetunióban.

F 3708 Tipovüj usztav oblasztnoj, kreavoj, reszpublikanszkoj (ASzSszR) biblioteki. = Bibliotekar'. Moszkva. 43. god. 1965. 10. no. 60-62. p.

A megyei, területi, köztársasági (autonom szocialista szovjet köztársasági) könyvtár működési mintaszabályzata.

F 3704 GUDKOV, N.: V novüh uszlovijah rabotat' ponovomu. = Bibliotekar'. Moszkva. 43. god. 1965. 9. no. 9-14. p.

Uj feltételek között dolgozzunk korszerűen.
- A járási könyvtárak megváltozott feladatai.

F 2703 Polozsenie o skol'noj biblioteke. = [Szovjetunió. Törvények, rendeletek.] [Prikazü, posztanovlenija i insztrukcii po bibliotecsnomu delu SzSszSszR.] Moszkva. 1959-1962. 3 lev. 29 cm.

Az iskolai könyvtár alapszabályzata (az OSzSszSzk Oktatásügyi Miniszterének 1960. dec. 14-én kelt rendelete).

F 2705 Posztanovlenie 7. [szed'mogo] Plenuma Szoveta po voproszám bibliotecsnoj rabotü Minisztersztva kul'turü SzSszSszR... "O povüsenii roli detszkih i skol'nüh bibliotek v kommuniszticeszskom voszpitanii podraszta-juscsego pokolenija". [Szovjetunió, Törvények, rendeletek.] [Prikazü, posztanovlenija i insztrukcii po bibliotecsnomu delu SzSszSszR.] Moszkva 1959-1962. 9 lev. 29 cm.

A Szovjetunió Művelődésügyi Minisztériuma mellett működő Könyvtárügyi Tanács 7. plenáris ülésének határozata: "A gyermek- és iskolai könyvtárak szerepének emelése a felnövekvő nemzedék kommunista nevelésében".

F 2700 Primernoe polozsenie o reszpublikanszkoj (szozuznoj) i avtonomnoj reszpubliki, oblasztnoj (kraevoj) detszkoj biblioteke. = [Szovjetunió. Törvények, rendeletek.] [Prikazü, posztanovlenija i insztrukcii po bibliotecsnom delu SzSszSszR.] Moszkva. 1959-1962. 8 lev. 29 cm.

A köztársasági (Szövetségi, illetve autonóm

köztársasági), megyei (határterületi) gyermekkönyvtár mintaalapszabályzata.

F 2857 PANOV, D. Ju.: Masinnüj perevod naucsno-tehnicsezskogo tekszta. = Voproszü organizacii i metodiki naucsno-tehnicsezskoj informacii i propagandü. Moszkva. 1960. 252-262. p.

Tudományos és műszaki szöveg gépi fordítása.

ÉSSZERÜSÍTÉS

GÉPESÍTÉS

F 3772 Primenenie universal'nyh vücsiszlital'nyh masin v rabote organov informacii. [Izd. Akademija nauk SzSzsZR]. V[szeszojuznüj] i[insztitut] n[aucsnoj] i t[ehnicsezskoj] i[nformacii]. Moszkva, [1967]. 6 p. 1 mell. 22 cm.

Univerzális számítógépek használata a tájékoztatási szerveknél. - A KGST államok képviselői számára 1967-ben Moszkvában megrendezett nemzetközi szimpózium programja.

F 3430 VTJURIN, V. I.: Szokrascsenie szrokov podgotovki i izdanija informacionnüh materialov - odna iz vazsnejsh zadacs central'nyh otraszlevüh informacionnüh organov. = Naucs. Tehn. Inform. 1964. 3. no. 3-4. p.

A tájékoztató anyag összeállítása és kiadási idejének megrövidítése a szakmai tájékoztató központok egyik legfontosabb feladata.

F 2992 TŰSKEVICS, N. I.: Osznovnüe zadacsi v oblaszti mehanizacii podgotovki i poiszka informacii. = Naucs. Tehn. Inform. 1963. 5. no. 3-8. p. Táblázatokkal.

A tájékoztatási anyag feldolgozásának és visszkeresésének gépesítése - fontos feladat.

F 3163 KANCLERISZ, A.: Nekotorüe voproszü mehanizacii bibliotecsno-bibliograficseszkaj rabotü. = Tehn. Bibl.

SzSzsZR.1963.1/13/.no.6-12.p.

A könyvtári és bibliográfiai munka gépesítésének kérdései.

F 2922 PILLAU,É.: Racionalizacija nekotorüh procesz-szov bibliotecsnoj rabotü. = Bibliotecsno-Bibliograficseszskaja Informacija B-k AN SzSzsZR i AN Szozuz.

Reszp. 1962.42.no.134-139.p.

A könyvtári munka egyes folyamatainak ésszerűsítése.

F 2477 ALEKSZEEV,M.: Opüt racionalizacii i mehanciacii bibliotecsnuh proceszszov. = Bibliotekar'.

Moszkva. 1960.10.no.45-48.p.

A könyvtári munkafolyamatok ésszerűsítésével és gépesítésével kapcsolatos tapasztalatok.

*

F 3613 Mesdunarodnűj szimpozium sztran-cslenov SZÉV na temu teorija i praktika primenenija perforirovannüh kart v rabote organov informacii. Varsava, 5-9. dekabrja 1966. Organizuet Central'nűj insztitut naucsno-tehniczeszskoj informacii.Varsava,1966.11.p.

Ismertető a lyukkártyák dokumentációs és tájékoztatási célokra való felhasználásáról Varsóban 1966. dec. 5-9-ig tartandó nemzetközi szimpozium programjáról. Rendezi: a Centralny Instytut Informacij Naukowo-tehnicznej i Ekonomicznej (ZIINTE) a KGST országok képviselőinek részvételével.

F 3143 KIRKLISZ,A.: Primenenie perforirovannüh po krajam kartocsek dlja kartoteki perevodov. = Naucs. Tehn.Inform.1963.2.no.34-35.p.

A peremlyukkártyák alkalmazása a fordítások nyilván tartására.

*

F 3592 STURMAN, Ja.P. - CIBROV, M.A. - KUZNECOV, B.A.: Naborno-programmirujuscsee usztrojsztvo. = Naucs. Tehn. Inform. 1965. 12. no. 55-60. p. Illusztr. Bibliogr. 59. p. 7 tétel.

Programozott szedő-berendezés.

F 3729 DUBROVSZKAJA, N.A.: Raszcset optimal'noj polożü nabora pri izdanii informacionnüh materialov ofszetnüm szposzobom. = Naucs. Tehn. Inform. 1965. 11. no. 49-55. p. Illusztr. Bibliogr. 50. p. 6 tétel.

Az optimális szedéstükör kiszámítása a tájékoztatási anyagok ofszetnyomással való kiadása esetén. - A szedéstükör kicsinyítésének módja, kicsinyítési méretek ismertetése.

F 3424 NAJMARK, A.M.: Iszpol'zovanie apparatov "ÉRA", v praktike informacionnoj rabotü. = Naucs. Tehn. Inform. 1964. 3. no. 47-51. p.

"ÉRA" elektrografikus készülékek felhasználása az információs munka gyakorlatában.

F 3137 HANINA, Sz.D.: Kopiroval'nüj szloj na osznove diazoszoedinenii. = Poligraficseszkoje Proizvodszstvo. 1963. 3. no. 26. p.

Diazo-másolórétegek.

BIBLIOGRÁFIAI MUNKA

F 3685 CSUBAR'JAN, O.Sz.: Rekomendatel'naja bibliografija i rukovodszstvo csteniem. = Szov. Bibliogr. 1966. 2/96/. no. 21-51. p. Bibliogr. lábjegyzetekben. 21 tétel.

Az ajánló bibliográfia és az olvasás irányítása. - 1965. okt. 26-28-án, az "Ajánló bibliográfia és az olvasás irányítása" címmel rendezett tudományos konferencián elhangzott előadás.

- F 2585 DENISZ'EV, V.N.: Za edinsztvo bibliograficseszkoj terminologii. = Szov.Bibliogr.1961.4/68/.no.30-36.p.Bibliogr.passim.
A bibliográfiai terminológia egységességéért.
- F 2583 LIROV, V.P.: Nacional'naja bibliografija i bibliografija "patriotiki". =Szov.Bibliogr.1961.3/67/.no.41-50.p.
A nemzeti bibliográfia és a "patriotika"-bibliográfia.
- F 2579 BUHSTAB, B.Ja.: Ob opredelenii bibliografii. = Szov.Bibliogr.1961.1/65/.no.26-41.p.
A bibliográfia meghatározásáról.
- F 2488 Za dal'nejsee razvitie bibliograficseszkoj rabotü v sztrane. = Szov.Bibliogr.1961.1/65/.no.32-100.p.
A szovjet bibliográfiai munka továbbfejlesztéséért. - Az ajánló bibliográfia problémáiról 1961. jan. 19-21-én tartott tanácskozás és a tájékoztató bibliográfiai munkáról, 1961.jan.23-25-én tartott tanácskozás ismeretése.
- F 2490 SZMIRNOVA, B.A.: O teorii rekomendatel'noj bibliografii. =Szov.Bibliogr.1960.5/63/.no.17-29.p.
Az ajánló bibliográfia elméletéről.
- F 2489 TARAMANOV, D.D.: Ob osznovnüh vidah bibliografii. = Szov.Bibliogr.1960.5/63/.no.30-36.p.
A bibliográfia alapvető típusairól.
- F 2439 MASZANOV, Ju.I.: Bibliograficseszskaja i naucno-methodicseszskaja rabota Vszeszojuznoj knizsnoj palatü. = Szov.Bibliogr.1960.4/62/.no.3-15.p.
Az Összszövetségi Könyvkamara bibliográfiai és tudományos-módszertani munkája.

F 3040 BRISZKMAN, M.A.: Szpornüe voproszü teorii bibliografii i posztreenija ucsebnika "Obscsaja bibliografija". = Szov. Bibliogr. 1960. 3/61/.no. 78-95.p.

A bibliográfia elméletének és az Általános bibliográfia c. tankönyv szerkezeti felépítésének vitás kérdései.

*

F 3683 ZIL'BERMAN, A.O.: Voproszü informacionnoj i bibliograficeszkaj rabotü v vuzovszkih bibliotekah. = Biblioteki SzSzsZR. Opüt rabotü. 1966. 31.vüp. 100-111.p.

A főiskolai könyvtárak tájékoztató és bibliográfiai munkájának kérdései a Szovjetunióban.

F 3417 GOSZINA, V.V.: Bibliograficeszkie rabotü bibliotek sektora i ih meszto v informacionnoj i szpravocsnoj rabote. = Bibl. Bibliogr. Inform. B-k AN SzSzsZR. i AN Szozuz. Reszp. 1965. 1/54/.no. 1-24.p.

A Szovjetunió Tudományos Akadémiája könyvtári hálózatába tartozó könyvtárak bibliográfiai tevékenysége és helyük a dokumentációs és referenz szolgálatban.

F 3524 KIRPICSEVA, I.K.: Aktual'nüe voproszü bibliograficeszkaj rabotü oblasztnüh bibliotek. = Szov. Bibliogr. 1965. 5/93/.no. 3-17.p.

A szovjet megyei könyvtárak időszerű kérdései a bibliográfiai munka területén.

F 3655 GURKO, Z.V. - LJUBINA, G.I.: Ucszet recenzij i informacija o nih. (Iz opüta rabotü otdela nauki Fundamental'noj biblioteki obszesztvennüh nauk im. V.P. Volgina AN SzSzsZR.) = Bibliotecsno-Bibliogr. Inform. Bibliotek AN SzSzsZR i AN Szozuz. Reszp. 1965. 3/56/.no. 103-119.p.

A recenziók nyilvántartása és az azokról nyújtott tájékoztatás. (A Szovjetunió Tudományos Akadémiája V.P. Volgin Társadalomtudomá-

nyi Alapkönyvtára tudományos osztályának munkatapasztalataiból).

- F 3435 KACSINSZKIJ, A.I. - PETROVSZKIJ, V.B.: O Dal'nejsem razvitii szisztemü tekuscsej bibliograficeszkoj informacii po tehnikе. = Tehn. Bibl. SzSzSzR. 1964. 7/29/.no. 22-26.p.

A kurrens szovjet műszaki bibliográfiai tájékoztatás rendszerének fejlesztése.

- F 3318 KIRPICSEVA, I.K.: Organizacija rabotü po podgotovke bibliograficeszkih poszobij v biblioteke imeni M.E. Szaltükova-Scsedrina. = Szov. Bibl. 1963. 6/82/.no. 21-33.p.

A munka megszervezése a Szaltükov-Scsedrin Könyvtár bibliográfiai kiadványainak összeállításának során.

- F 3147 BRISZKMAN, M.A. - MAMONTOV, A.V.: Informatcionüе tekuscse ukazateli kraevedcsezkoj literaturü. = Szov. Bibliogr. 1963. 3/79/.no. 24-32.p. Bibliogr. passim. Kurrens szovjet helyismereti tájékoztató bibliográfiák.

- F 3333 KANDEL', B.L.: Biblioteka imeni M.E. Szaltükova-Scsedrina - naucsno-metodicsezskij centr po bibliografii bibliografii. = Szov. Bibl. 1963. 6/82/.no. 34-40.p.

A Szaltükov-Scsedrin Könyvtár a másodfokú bibliográfia módszertani központja.

- F 2586 BELEN'KIJ, I.Sz. - MIHAJLOVA, G.M.: O nedosztatka aktual'nogo poszobija. = Szov. Bibliogr. 1961. 5/69/.no. 57-59.p.

Egy időszerű bibliográfia hiányosságairól. - Biráló megjegyzések Guterman, E.A.: Mark - szisztszko-leninszkaja programma kommu - nisztov vszego mira. (Moszkva, 1961.) A világ kommunistáinak marxi-lenini program - ja c. bibliográfiáról.

- F 2552 BERKOV, Pavel Naumovics: Bibliograficeszka-
 já évrisztika. /K teorii i metodike bibliograficesz-
 kih razüszkanij./ Moszkva, Knizsnaja Palata, 1960.
 175 p. 23 cm.
 Az irodalomkutatás és a bibliográfiák hasz-
 nálata.
- F 2839 KUHARKOV, N.N.: Goszudarsztvennaja regisztra-
 cija proizvedenij pecsati. = Voproszú organizacii
 i metodiki naucsno-tehnicceszkoj informacii i pro-
 pagandü. Moszkva, 1960. 60-65.p.
 A sajtótermékek állami nyilvántartása. - A
 Szovjetunió "nemzeti" (állami) bibliográfiája
- F 2843 GAUHMANN, L.A.: Organizacija otraszlevoj szpra-
 vocsnoj informacii. = Voproszú organizacii i metodi-
 ki naucsno-tehnicceszkoj informacii i propagandü.
 Moszkva, 1960. 91-104.p. Táblázatokkal.
 A szakbibliográfiai tájékoztatás szervezete.
- F 2859 GASZTFER, M.P.: Bibliografija tehnicceszkoj
 literaturü. = Voproszú organizacii i metodiki naucs-
 no-tehnicceszkoj informacii i propagandü. Moszkva,
 1960 280-298. p.
 A műszaki irodalom bibliográfiája.
- F 2440 LEBEDEV, D.V.: Enciklopediceszkie izdanija
 kak isztocsnik bibliograficeszkoj informacii. =
 Szov. Bibliogr. 1960. 4/62/.no. 40-53.p.
 Az enciklopedikus jellegű kiadványok, mint
 a bibliográfiai tájékoztatás forrásai.
- F 3067 TIMOSENKO, G.G. - TROICKAJA, E.E. - SZMIRNOVA,
 B.A.: Rekomendatel'naja bibliografija v szovremennüh
 uszlovijah. = Szov. Bibliogr. 1960. 1/59/ no. 3-13.p.
 Az ajánló bibliográfiai munka időszerű fel-
 adatai.

F 3606 Bibliografija.- Biblioteka. = Bol'saja szovetszkaja énciklopedija. 2.izd. 5.tom. Moszkva, 1950. 137-157.p.

A Szovjetunió könyvtárügye és az orosz és szovjet bibliográfia.- A Nagy szovjet enciklopédia "Bibliográfia-könyvtár" címszavának fordítása.

KATALÓGUSOKRÓL ÖSSZEFOGLALÓ JELLEGŰ IRÁSOK

F 3728 FIRSZOV, Georgij Gavrilovics: Razvitie teorii i praktiki katalogizacii v SzSzsZR v 1959-1965 gg. Učsebno-metodicseszkoe poszobie dlja szlusatelej kurszov povüsenija kvalifikacii. [Izd.] Leningradskij goszudarsztvennűj insztitut kul'turű im. N.K.Krupszkoj. Leningrad, 1966. 24 p. 21 cm.

A katalógizálás elméletének és gyakorlatának fejlődése az 1959-1965 években a Szovjetunióban. Tantervi vázlat a leningradi Állami N.K.Krupszkaja népművelési Főiskola könyvtárszakos hallgatói számára.

F 3465 VASZILEVSZKAJA, V.A. - SZMIRNOVA, E.V.: Naucsnaja konferencija po katalogizacii. = Szov. Bibliogr. 1965. 4/92/.no. 3-18.p. Bibliogr. passim. 8 tétel.

Tudományos katalógizálási konferencia. A Lenin-könyvtár és a Könyvtárközi katalógizálási bizottság szervezésében 1965.márc.30-ápr.3. Moszkvában bonyolították le az első tudományos konferenciát a cimleírás tárgyköréből.

F 3464 Rekomendacii naucsnoj konferencii po katalogizacii 30 marta - 3 aprelja 1965 g. = Szov. Bibliogr. 1965. 4/92/ no. 19-22.p.

Az 1965. márc. 30-ápr. 3-ig Moszkvában tartott tudományos katalógizálási konferencia ajánlásai. (V.ö.:6:3254 tételszámmal.)

- F 3405 NIKIFOROVSKAJA, N.A.: 0 szblizsenii katalogizacionnogo i bibliograficseszko opiszaniij. = Szov. Bibliogr. 1965. 1/89/.no. 3-13.p.
A könyvtári és bibliográfiai cimleírás egyeztetéséről.

CIMLEIRÁSI KÉRDÉSEK

- F 2625 V redakciju zszurnala "Bibliotekar'". = Bibliotekar'. Moszkva. 1962. 5.no. 57-58.p.
Levél a Bibliotekar' szerkesztőségéhez.- Reflexiók Grigor'ev, Ju.V. "A könyvtártudomány soronlévő feladatai" c., a cimleírás bonyolultságával foglalkozó cikkére.
(Bibliotekar'. Moszkva. 1962. 1.no. 3-7.p.)
- F 2626 PLESZKIJ, G.: Uprosztit' pravila opiszaniija. = Bibliotekar'. Moszkva. 1962. 5.no. 58-60.p.
Egyszerűsítsük a cimleírási szabályokat.- Reflexiók Grigor'ev, Ju.V. "A könyvtártudomány soronlévő feladatai" c., a cimleírás bonyolultságával foglalkozó cikkére.
(Bibliotekar'. Moszkva. 1962. 1.no. 3-7.p.)
- F 2587 DANCSENKO, T.N.: Obszuzsdenie proekta pravil bibliograficseszko opiszaniija. = Szov. Bibliogr. 1961. 6/70/.no. 88-91.p.
A bibliográfiai cimleírás szabályzat-tervezetének megvitatása.

SZISZTEMATIKUS SZAKKATALÓGUS

- F 3324 BIRZOVICS, V.L. - LESZOHINA, É.I.: K probleme rekomendatel'noszti szisztematicseszkih katalogov naucsnuh bibliotek. = Opüt rabotü naucs.bibl. MGU. 1963. 12.no. 69-80.p.
A tudományos könyvtárak szakkatalógusai ajánló jellegéről.

F 3325 ANISZIMOVA, E.A.: Opüt szosztavlenija alfavitno-predmetnogo ukazatelja k szisztematicseszkomu katalogu. = Bibl.Bibliogr.Inform.B-k AN SzSzSzR i AN Szojuz.Reszp. 1963.45.no.91-99.p.

Betűrendes tárgymutató összeállítása a szak-katalógushoz.

F 2569 FILIPPOVA, L.: Gde nuzsen edinüj katalog? = Bibliotekar'.Moszkva.1962.5.no.44-45.p.

Hol van szükség a könyvek és folyóiratcikkek egységes katalógusára?

F 2738 AMBARCUMJAN, Z.: O rabote sz szisztematicseszkim katalogom. = Bibliotekar'.Moszkva.1960.3.no.46-49.p.

A szakkatalógussal folytatott munkáról. Az új könyvtári osztályozási táblázatok kiadása alkalmából.

TÁRGYSZÓKATALÓGUS

F 3760 KRUGLIKOVA, V.P. - PRIZMENT, E.L.: K obszuzsdeniju nekotorüh szpornüh voproszov predmetnogo kataloga. = Szov.Bibliogr.1966.5/99/.no.50-65.p.

A tárgyszó-katalógusok néhány vitás kérdésének megvitatásához. - Hozzászólás Ambarcumjan cikkéhez. (Szov.Bibliogr.1965.5.szám.)

F 37000 TARASZJUK, D.A.: Predmetnomu katalogu - dosztojnoe meszto v naucsnoj biblioteke. = Szov. Bibliogr.1966.3/97/.no.42-48.p.Bibliogr.lábjegyzetekben 12 tétel.

Tegyük méltó helyére a tárgyszó-katalógust a tudományos könyvtárban. - A moszkvai Állami Egyetem A.M.Gorkij Tudományos Könyvtár tárgyszó-katalógusának szerkesztésével kapcsolatos tapasztalatok.

F 3523 AMBARCUMJAN, Z.N.: Nekotorie szpornie voproszii predmetnogo kataloga. = Szov.Bibliogr.1965.5/93/.no. 39-54.p.

A tárgyszókatálogos vitás kérdéseiről.

F 3421 BIRZOVICS, V.L. - VILENSZKAJA, Sz.K. - LESZOHINA, E.I.: Szisztematicseszkij i predmetnij katalogi v szisz teme katalogov naucsnoj biblioteki. = Szov.Bibliogr. 1965.2/90/.no.27-40.p.

A szak- és tárgyszókatálogosok a tudományos könyvtárak katalógusrendszerében.

*

F 3582 FRUMIN, I.: Katalogam - vüszokuju kul'turu. = Bibliotekar'.Moszkva.43.god.1965.10.no.32-36.p.

Biztosítsunk magasabb kulturát a katalógusoknak. - A katalógusszerkesztés és használat modernizálásáról.

F 3580 AMBARCUMJAN, Z.: Neszosztogatel'nüe predlozsenija. = Bibliotekar'.Moszkva.43.god.1966.1.no. 51-55.p.

Nem megfelelő javaslatok. - Szerző hozzászólása I. Frumin, a Bibliotekar' 1965. 10. számában megjelent cikkéhez.

F 3581 PETROVSZKIJ, V.: Sztat'ja razocsarovala nasz. = Bibliotekar'.Moszkva.43.god.1966.1.no.54-56.p.

A cikk elkeserített bennünket. - Hozzászólás I.Frumin, a Bibliotekar' 1965.10.számában megjelent cikkéhez.

F 3579 Katalogi ... kakimi oni dolzsnü büt'? Sztoki iz otklikov na sztat'ju I.FRUMINA "Katalogam - vüszokuju kul'turu". = Bibliotekar'.Moszkva.43.god. 1966.3.no.54-55.p.

Milyenek legyenek a katalógusok? I.Frumin "Magasszinvonalu katalógusokat" c. cikkével kapcsolatban (Bibliotekar'.1965.10.no.; 6:3440 tételszám) a szerkesztőséghez érke-

zett újabb hozzászólások kivonata. Hozzászól-
tak: P.Tolok, T.Danilina, P.Ridel', É.Daskova,
B.Szprinszon.

A szerkesztőség -figyelembevételével az előző hoz-
zászólásokat is- (vö. 56:5421, 66:5422 tétel-
számok) összefoglalja a vita tanulságait.

A vitában -a többi között- a cédula- és kö-
tetkatalógusok kérdése, továbbá a szisztema-
tikus és a betűrendes tárgyszókatalógus szem-
beállítása szerepelt.

A vita teljes közölt anyaga az alábbi fordítá-
si számokon található magyar nyelven: F 3579,
F 3580, F 358L, F 3582.

*

F 3268 VILENSZKAJA, Sz.K.: Nekotorüe voproszü teorii
i metodiki predmetnogo kataloga. = Szov.Bibliogr.1964.
2/84/no.53-71.p.

A tárgyszókatalógus elméletének és módszeré-
nek kérdései.

F 3103 Teoreticeszkaja konferencija po osznovnüm
problemam predmetnogo kataloga. = Szov.Bibliogr.1963.
4/80/.no.106-111.p.

Elméleti konferencia a tárgyszó-katalógus
alapvető kérdéseiről.

F 3085 MARCSENKO, É.V.: O centralizovannoj predmeti-
zácii. = Szov.Bibliogr. 1963.2/78/.no.53-57.p.

A központilag történő tárgyszó-képzésről. -
Az Össz-szövetségi Könyvkamara központilag
szerkesztett tárgyszavai szakbibliográfiák
és az egyetemes jellegű nagykönyvtárak tárgy-
szó-katalógusai részére.

*

F 3089 BOLOTOVA, M.E.: Nekotorüe voproszû organizacii predmetnogo kataloga. = Tehn.Bibl.SzSzSzR.1962.2/8/.no.21-29.p.

A tárgyszó katalógus szerkesztésének kérdéseiről.

F 3073 POSZVOL'SZKAJA, M.D.: Intereszno no szporno. = Tehn.Bibl.SzSzSzR.1962.6/12/.no.27-30.p.

Érdekes, de vitatható. - Hozzászólás Bolotova, M.E.: Nekotorüe voproszû organizacii predmetnogo kataloga. (A tárgyszókatalógus szerkesztésének egyes kérdései) című cikkéhez. Tehn. Biblioteki SzSzSzR. 1962.2/8/.no.21-29.p.

F 3074 VLASZOV, V.V.: K diszkuszszii o predmetizacii tehniczeszkoj literaturü. = Tehn.Bibl.SzSzSzR.1963.4/16/.no.21-25.p.

A műszaki irodalom tárgyszóképzésének vitájához.

*

F 3267 ANDRIEVSZKAJA, T.A.: Metodika redaktirovanija predmetnogo kataloga. = Szov.Bibliogr.1960.5/63/.no.74-78.p.

A tárgyszókatalógus szerkesztésének módszerei.

KÖZPONTI KATALOGIZÁLÁS. NYOMTATOTT KATALÓGUSCÉDULA

F 3698 IVANOVA, Sz.P. - CSIZSKOVA, G.I.: O centralizovannoj katalogizacii dlja maszszovüh bibliotek. = Szov.Bibliogr.1966.3/97/.no.17-23.p. Bibliogr.lábjegyzetekben 12 tétel.

Központi katalogizálás a közművelődési könyvtárak számára a Szovjetunióban. - A központi katalogizálás megszervezése, jelenlegi helyzete és a fejlesztés lehetőségei. Nyomtatott annotált cédulák kiadása.

- F 3463 KROPOTKINA, N.M.: Metodika opiszanja knjig na pečsatnüh kartocskah centralizovannoj katalogizaciji. = Szov. Bibliogr. 1965. 4/92/. no. 23-30. p.
A címleírás módszerei a központi katalogizálás keretében készült nyomtatott katalóguscédulákon a Szovjetunióban.
- F 2560 CSIZSKOVA, G.: Priznanie rasztet. = Bibliotekar'. Moszkva. 1962. 3. no. 55-56. p.
A könyvek központi katalogizálásának és osztályozásának térhódításáról.

*

- F 2689 RABIN, A.: Sz pomoscsju pečsatnüh kartocsek. = Bibliotekar'. Moszkva. 1962. 2. no. 58-59. p.
A nyomtatott katalóguscédulák segítségével. - Olvasók, intézmények értesítése a könyv-ujdonságokról.
- F 2581 NEMCSENKO, V.V.: Izdanie knjig sz pečsatnühii annotirovannühii kartocskami. = Szov. Bibliogr. 1961. 2/66/. no. 32-34. p.
Könyvek kiadása nyomtatott annotált katalóguscédulákkal.

OSZTÁLYOZÁS, MUTATÓKÉSZÍTÉS

- F 3697 SZUKIASZJAN, E.R.: Szosztojanie i perszpektivü razvitija centralizovannoj klaszszifikaciji v SzSzSzR. = Szov. Bibliogr. 1966. 3/97/. no. 3-16. p. Bibliogr. lábjegyzetekben. 20 tétel.
A központi osztályozás helyzete és fejlődésének lehetőségei a Szovjetunióban.
- F 3406 VLASZOV, V.V.: Ocserki po teorii bibliotecsno-bibliograficseszknoj klaszszifikaciji. = Szov. Bibliogr. 1965. 1/89/. no. 14-33. p.
A könyvtári és bibliográfiai osztályozás elméletének alapelemei.

F 3526 ROZOVA, Sz. Sz.: Naucsnaja klaszszifikacija.
= Voproszű Filozsofii. 1964. 8. no.

A tudományos osztályozás és fajtái.

F 3442 CSERNÜJ, A. I. - MACAK, N. M. - KUZNECOVA, É. K.:
Podgotovka permutacionnogo ukazatelja sz pomoscs'ju
alfavitnüh szcsetno-perforacionnüh masin. /Pervüe
rezul'tatü ékszperimenta./ = Naucs. Tehn. Inform. 1964.
4. no. 20-29. p. Illusztr. Bibliogr. 28. p. 17 tétel.

Permutációs tárgymutató készítése betürendes
rendszerü számító-lyukasztó gépek segítségé-
vel. /Első kísérleti eredmények./

F 3441 ARAPOV, M. V.: Nekotorüe principü posztroenija
szlovarja tipa "Tezaurusz". = Naucs. Tehn. Inform.
1964. 4. no. 40-46. p. Bibliogr. 46. p. 24 tétel.

"Tezaurusz" típusu szótár néhány összeállítá-
si elve.

F 3428 SUBSZKAJA, L. Sz.: V mezsduedomsztvennoj
komiszszii po klaszszifikacii. = Naucs. Tehn. Inform.
1964. 3. no. 19-20. p.

A tárcaközi osztályozó bizottság.

F 3316 TESZLENKO, O. P.: Szovetszkaja szhema biblio-
tecsno-bibliograficseszkoj klaszszifikacii. = Szov.
Bibliogr. 1963. 2/78/. no. 3-15. p.

Szovjet könyvtári és bibliográfiai osztályo-
zási séma.

F 3026 BUCSINSZKIJ, A. Sz.: Predlozsenija po uproscse-
niju szstrukturü predmetnogo ukazatelja k referativnomu
zsurnalu. = Naucs. Tehn. Inform. 1963. 8. no. 17-19. p.

A referáló folyóirat tárgymutatójának egysze-
rüsítése. - Univerzális alrovatok rendszeré-
nek kialakítása. Tárgyi jelölések megszünte-
tése. A tárgyi katalóguscédulákon a rovatok
és alrovatok kódolása számjelzetekkel. Vita-
indító cikk.

- F 3114 VLEDUC, G.E. - OSZIPENKO, C.D. - PAPPE, I.J.:
 Avtomatizacija szosztavlenija femül'nüh ukazatelej
 himicseszkih szoedinenij. = Naucs.Tehn.Inform.1963.
 6.no.13-17.p.
 Vegyi képletek szerinti tárgymutatók össze-
 állításának automatizálása.
- F 3053 SZAGALOVICS, N.M.: Opüt podgotovki ukazatelej
 k referativnüm zszurnalam sz iszpol'zovaniem masinnoj
 tehnikij. = Naucs.Tehn.Inform.1963.6.no.18-20.p.
 A referáló folyóiratok névmutatóinak gépi
 előállításával kapcsolatban szerzett tapaszt-
 alatok.
- F 3051 VEGER, M.G. - KJURI, N.P.: Iszpol'zovanie masin
 pri podgotovke avtorszkih ukazatelej uproszcennogo
 vida. = Naucs.Tehn.Inform.1963.6.no.21.p.
 Gépek alkalmazása egyszerű típusu szerzői
 névmutatók készítésénél.
- F 3141 GLOBACSEV, O.I.: Znacsenie naucsno-tehnicse-
 szkoj terminologii v razvitii naucsno informacionnoj
 dejatel'noszti. = Naucs.Tehn.Inform.1963.4.no.8-11.p.
 A tudományos-műszaki terminológia jelentősége
 a tudományos-tájékoztató tevékenység fejlesztésében.
- F 3113 GOR'KOVA, V.I.: Szvodnűj rubrikator referativ-
 nüh zszurnalov Szovetszkogo Szozuza. = Naucs.Tehn.
 Inform.1963.2.no.7-11.p.
 A szovjet referáló folyóiratok összesítő
 tárgyszó mutatója.
- F 3112 DORFMAN, Ja.C.: Razvitie rubrikacii informa-
 cionnüh izdanij na primere szvodnogo toma R[ef[erativ-
 nogo] Zs[urnala] "Fizika". = Naucs.Tehn.Inform.1963.
 2.no.12-13.p.
 A tájékoztató kiadványok tárgyszavainak kial-
 lakítása a Referativnűj Zszurnal "Fizika" ösz-
 zesítő mutatójának mintája szerint.

- F 3111 VLÉDUC, G.É. - SZTOKOLOVA, N.A.: Proizvol'naja blocsnaja szisztéma kodirovanija himicseszkih szoedinenij. = Naucs.Tehn.Inform.1963.2.no.23-28.p.
A kémiai vegyületek kódolására alkalmas, tet-
szés szerint megválasztott blokkrendszer.
- F 2858 SAMURIN, E.I.: Klaszszifikacija naucsno-teh-
nicseszkoj literaturü. = Voproszü organizacii i
metodiki naucsno-tehnicseszkoj informacii i propa-
gandü. Moszkva. 1960. 265-279.p.
A tudományos és műszaki irodalom osztályozása.

OLVASÓSZOLGÁLAT

- F 3682 KARTASOV, N.Sz.: Problemü rukovodsztva csteniem
= Bibl. SzSzsZR. Opüt rabotü. 1966. 31.vü. 16-31.p.
Bibliogr.lábjegyzetekben 15 tétel.
Az olvasás irányításának problémái a Szovjet-
unióban.
- F 3458 TROICKAJA, E.E.: Osznovntie problemü individu-
al'noj rabotü sz csitateljami na abonemente gorodszkoj
biblioteki. = Trudü Gosz.Bibl.V.I.Lenina. 8.tom. 1965.
44-58.p.
Az olvasókkal való egyéni foglalkozás problé-
mái a városi könyvtár kölcsönzőjében.
- F 3730 GERSENZON, P.G.: O nekotorüh voproszah rabotü
sz csitateljami. = Tehn.Bibl.SzSzsZR. 1965. 8/40/.no.
31-36.p.
Az olvasószolgálat kérdéseiről. - Az olvasók
és könyvkölcsönzés nyilvántartásának észsze-
rüsítése. Vitazikk.
- F 3012 SZMIRNOVA, B.: Biblioteka i szamoobrazovanie.
= Bibliotekar'. Moszkva. 1959. 10.no. 22-26.p. Illusztr.
A könyvtár és az önképzés.

SZABADPOLC

A szabadpolccal kapcsolatban az ötvenes évek második felében igen sok szovjet publikáció jelent meg. Akkor az elvi kérdésekről vitatkoztak. (Ezekről a publikációkról sok fordítás van a Könyvtártudományi Szakkönyvtárban. A most közölt néhány fordítás cimleírása arról tanuskodik, hogy a szovjet szakirodalom inkább g y a k o r l a t i megoldásokon (pl. a raktározások) vitatkozik a szabadpolccal kapcsolatban.

F 2651 AMBARCUMJAN, Z.: Glubzse produmat' voproszű raszsztanovki fonda. = Bibliotekar', Moszkva. 1962.3. no.41-45.p.

Alaposabban gondoljuk át az állományraktározás kérdéseit.

F 2473 CSUBAR' JAN, O.: Nuzsen resitel' nüj perelom. Otkrütűj dosztup v naucsnuh i special' nüh bibliotekah. = Bibliotekar'. Moszkva. 1960.4.no.35-39.p.

Döntő fordulatra van szükség. Szabadpolc-rendszer a tudományos és szakkönyvtárakban.

*

F 2650 ZSAK, D. - PETROVSZKIJ, V.: Kak zse raszsztavljat' knigi? = Bibliotekar'. Moszkva. 1961.8.no.55-57.p.
Hogyan állítsuk fel a könyveket a szabadpolc-rendszer esetén?

F 2652 K diszkuszszii. [Avtorü]: I. Dikovszkaja, Z. Karpova i dr. = Bibliotekar'. Moszkva. 1962.3.no.46-48.p.

Hozzászólás a vitához. A moszkvai Könyvtárosképző Főiskola előadójának hozzászólása a könyvraktározás kérdéséhez szabadpolc alkalmazása esetén.

- F 2653 FATELEVICS, D.: Nado szporit' i iszkat'. =
Bibliotekar'. Moszkva. 1962.3.no.49-50.p.
Vitatkozzunk és kutassunk. - A könyvraktározás kérdése szabadpolcrendszer alkalmazása esetén.
- F 2654 TARANOV, V.: Nasi predlozsenija. = Bibliotekar'.
Moszkva. 1962.3.no.451-52.p.
Javaslataink. - A könyvraktározás kérdése szabadpolcrendszer alkalmazása esetén.
- F 2655 GRIGOR'EV, Ju.: O raszsztanovke fondov. =
Bibliotekar'. Moszkva. 1962.7.no.42-46.p.
A könyvek felállításáról. - A szabadpolcrendszer esetén alkalmazott raktározásról szóló vita lezárása.

*

- F 3418 VORONOVA, T.V.: Nekotorüe voproszü metodiki primenenija vüborocsnogo ucseta. = Tehn.Bibl.SzSzSzR. 1965.3/35/.no.32-36.p.
A reprezentatív statisztika módszertani kérdéseiről. - A reprezentatív statisztika lényege, jelentősége, módszere a kölcsönzés nyilvántartására szabadpolcos kölcsönzési rendszernél.
- F 3444 KARZSENEVICS, A.I.: Provereno na praktike. = Tehn.Bibl.SzSzSzR. 1965. 3/35/.no.37-40.p.
A gyakorlatban kipróbálva. - Reprezentatív statisztika alkalmazása a kölcsönzés nyilvántartására a Szovjetunió Tudományos Akadémiája szabadlapos rendszerű tudományos-kutató intézeteinek könyvtáraiban.
- F 3477 HRENKOVA, A.A.: Otkrütüj dosztup kak szisztema obszluzsivanija csitatelej v szovetszkih naucsnuh bibliotekah. = Trudü.Gosz.Bibl.V.I.Lenina.8.tom.1965.24-43.p.
Szabadpolcos olvasószolgálat a szovjet tudományos könyvtárakban.

F 3130 SZEREBRJAKOV, L.A.: Otkrütüj dosztup k fondam
i szisztematicseszkij katalog. = Tehn.Bibl.SzSzSzR.
1963.1/13/.no.17-19.p.

A szabadpolcrendszer és a szakkatalógus. -

A szabadpolcrendszer előnyei és hátrányai; a
szakkatalógus és a szabadpolc viszonya.

OLVASÓTOBORZÁS

F 2676 GORBUNOV, P.: Szemejnüj abonement. = Bibliote-
kar'. Moszkva. 1962.2.no.51-52.p.

A család, mint könyvkölcsönző. Az odesszai Me-
gyei Könyvtár tapasztalatai a családoknak a
könyvtár munkájába való bevonásával kapcsolat-
ban.

F 2677 ESZIKOV, A.: Kogo szcsitat' csitatelem. = Bib-
liotekar'. Moszkva. 1962.1.no.54.p.

Kit tekintsünk olvasónak? - Vitacikk arról,
milyen módszerekkel lehet eljuttatni a könyve-
ket az egyes családokhoz.

GYERMEK ÉS IFJUSÁGI OLVASÓK

Itt hívjuk fel olvasóink figyelmét arra, hogy
az Országos Pedagógiai Könyvtár (Bp.V. Honvéd
u 19.) fordításgyűjteményében sok hasznos for-
ditást találhatnak a szovjet ifjúság olvasási
problémáival kapcsolatban.

F 3787 GANICKAJA, I.: Obszluzsivaniju junosesztva -
sztrojnuju szisztemu. = Bibliotekar'. Moszkva. 44.god.
1967.1.no.14-16.p.

Logikus rendszert kell kialakítani az ifjúság
könyvtári kiszolgálására. - Az Oroszországi
Állami Ifjusági Könyvtár tapasztalatai a fia-
tal olvasókkal való foglalkozás terén.

F 3786 MEDVEDEVA, N.: Rol' detszkih i skol'nuh biblio-
tek v edinoj sziszteme obszluzsivanija detej. = Bibl.

SzSzsZR. Opüt rabotü. 1966.33.vüp.142-147.p.Bibliogr.
lábjegyzetekben. 7 tétel.

A gyermek és iskolai könyvtárak szerepe a
gyermekek egységes könyvtári kiszolgálásának
rendszerében a Szovjetunióban.

- F 3011 SILOVSZKIJ, M.: Cselovek buduscsego voszpitu-
vaetszja szegodnja. = Bibliotekar'. Moszkva. 1962.7.no.
35-36.p. Illusztr.
A holnap emberét már ma neveljük. - A könyv-
tár nevelő szerepéről.
- F 2708 DOBRÜNINA, N.: O teh, kto derzaet. = Bibliote-
kar'. Moszkva. 1962.4.no.35-38.p.
A bátrakról. - Szemle az utóbbi években kia-
dott szovjet ifjusági irodalmi művekről.
- F 2712 ALEKSZIN, Anatolij: "... A voszpitanie -
velikoe delo!" = Biliotekar'. Moszkva. 1962.4.no.40-42.p.
A nevelés - nagy dolog. - A gyermeki irodalomról
és az ifju olvasókkal való foglalkozásról.
- F 2711 GRIBACSEVA, A.: Nuzsnü detszkie otdelenija. =
Bibliotekar'. Moszkva. 1962.4.no.42.p.
Szükség van könyvtári gyermekosztályra.
- F 2710 LEPNINOVA, N.: Trevozsñue cifrü. = Bibliotekar'.
Moszkva. 1962.4.no.43.p.
Nyugtalanító számok. - Egy leningrádi kerület
diákjainak rossz könyvtári ellátottságáról.
- F 2570 VANEeva, L.: Ob ob'edinenii detszkih i skol'-
nüh bibliotek. = Bibliotekar'. Moszkva. 1962.3.no.30.p.
A gyermek- és iskolai könyvtárak egyesítéséről
- F 3097 VISNEPOL'SZKAJA, A.G.: Vlijanie cstenija na
pravopiszanie ucsascsihszja. = Voproszü Pszihologii.
1959.3.no.130-138.p.
Az olvasás kihatása a tanulók helyesírására.

*

F 3105 KULIKOV, V.N.: Ponimanie haraktera literaturnogo geroja ucsascsimiszja sesztüh klaszszov. = Voproszű Pszihologii. 1961.3.no.111-116.p.

Hogyan értik meg az irodalmi hős jellemét a VI. osztályos tanulók.

F 3100 SZEDÜH, M.V.: Opüt ob"ektivnogo izucszenija pedsztavlenij ucsascsihszja o literaturnüh gerojah. = Voproszű Pszihologii. 1960.4.no.103-110.p.

Az irodalmi hősökről, a tanulóknban kialakult elképzelések objektív tanulmányozásá során szerzett tapasztalatok.

F 3098 PROSZECKIJ, V.A.: Primer literaturnogo geroja kak faktor formirovannija licsnoszti. = Voproszű Pszihologii. 1958.2.no.100-108.p.

Az irodalmi hős példaképe, mint az egyéniség kialakulására ható tényező.

F 3099 LEVIEVA, Sz.N.: Oszobennoszti ponimanija karaktera literaturnogo geroja ucsascsimiszja vosz'müh klaszszov. = Voproszu Pszihologii. 1957.3.no.63-71.p.

Az irodalmi hős jellemének értelmezési sajátosságai a nyolcadik osztályos tanulóknál.

AZ 1967. ÉVI BEJELENTETT BEJELENTETT KÖNYVTÁRTUDOMÁNYI KUTATÁSOK

Lapunk rendszeresen figyelemmel kíséri és közli a magyar könyvtártudományi kutatás kérdéseit. Publikáljuk a Művelődésügyi Minisztérium által megadott témákat, a pályázatok eredményeit, a bejelentett kutatásokat és a kutatások értékelésével foglalkozó írásokat.

Az alábbiakban azokat a Figyelő számokat soroljuk fel, amelyek a kutatásokkal foglalkozó írásokat tartalmazzák.

A könyvtártudományi kutatások 1963-65. évi programja. Pályázati felhívás. 1962. 9/10. sz. 415-425. p.

A könyvtártudományi kutatási pályázat 1963. évi díjai. 1963. 5. sz. 207-208. p.

Az 1964. évi könyvtártudományi kutatások. (Felsorolás). 1964. 3/4.sz. 11-118. p.

Elemzések és vizsgálatok a magyar könyvtárakban. (Beszámoló a "hivatali munkában" végzett kutatásokról). 1964. 5. sz. 285-294. p.

Az 1964. évi könyvtártudományi pályázat eredményei. 1964. 6. sz. 395. p.

Az 1965. évi pályázati felhívás. 1965. 1. sz. 1-2. p.

Az 1965. évi bejelentett könyvtártudományi kutatások. (Felsorolás.) 1965. 1. sz. 3-14. p.

Kiegészítés az 1965. évi könyvtártudományi pályázati felhíváshoz. 1965. 4. sz. 276. p.

Pótlás és kiegészítés az 1965. évi bejelentett könyvtártudományi kutatásokhoz. (Felsorolás.) 1965. 4. sz. 277-281. p.

Az 1965. évi könyvtártudományi pályázat eredménye. 1965. 5/6. sz. 421-422. p.

Fülöp Géza: A könyvtártudományi kutatás helyzete. 1965. 5/6. sz. 423-441. p.

Könyvtártudományi kutatások az OMKDK-ban és a KGM MTTI-ben. 1965. 5/6. sz. 444-449. p.

Az 1966. évi pályázati felhívás. 1966. 2/3. sz. 110. p.

A könyvtártudományi kutatás távlati programja 1966-1970. (Témajegyzék.) 1966. 4. sz. 204-209. p.

A könyvtártudományi pályázat eredményel 1966-ben. 1966. 5/6. sz. 367. p.

Frey Tamásné: Kutatómunka a magyarországi könyvtárakban 1966. 1967. 1/2. sz. 14-27. p.

Az 1967. évi bejelentett kutatásokat tematikus csoportosításban közöljük. A besorolást csak a megadott címek alapján végezhetjük el. Egy kutatási téma, függetlenül attól, hogy több kérdést is érint, csak egy helyen szerepel.

KÖNYVTÁRTUDOMÁNY ÉS TÁJÉKOZTATÁSTUDOMÁNY ELMÉLETI KÉRDÉSEK.

Csüry István: A tudományos ismeretközlés folyamatai. Ismeretelméleti bevezetés.

Debreceni E.K.

Molnár Pál: A könyvtártudomány a tudományelméleti és külföldi szakirodalomban.

Debreceni E.K.

Rohla Mártonné: A marxista könyv és könyvtártörténeti kutatás fontosabb tudományelméleti problémái.

Bp-i Műeg. Kvt.

KÖNYVTÁR

Csüry István: A könyvtár az ismeretközlés rendszerében, különös tekintettel a magyar könyvtárrugyre.

Debreceni E.K.

Galántai Béla: A korszerű könyvtár fogalmának komplex meghatározása.

Városi Könyvtár, Dunaujváros.

Könyvtárpolitika

Havasi Zoltán: Könyvtár és tudománypolitikai irányzatok Magyarországon.

Szegedi E. K.

Könyvtárügy

Gombocz István: A könyvtárügy nemzetközi kérdései. A nemzetközi kiadványcseré elvi kérdései.

OSzK

Könyvtárigazgatás

Wallshausen Gyula: A könyvtárigazgatás kérdései.

Agráregy. Kvt., Gödöllő

Könyvtári jog

Farkas László: Könyvtári tárgyú és vonatkozású jogalkotásunk a felszabadulás óta és a jogszabályalkotás további feladatai.

OSzK

Könyvtári normák

Mezei György: Racionalizálás dán közművelődési könyvtárakban.

Megyei Kvt., Győr

Tombor Tibor: A könyvtári állomány tárolása. Könyvtárépítési és felszerelési normák.

OSzK

Egyetemi könyvtár

B. Mike Ágnes: A tudományegyetemi könyvtárhálózat problémái. A kari könyvtár típus.

ELTE Jogi Kar Kvt.

Németh Zsófia: Az egyetemi könyvtár szerepe a hallgatók oktatásában és tanulmányi munkájában.

Szegedi E.K.

Pálvölgyi Endre: Az egyetemi könyvtárak kiadványai.

Bp-i E.K.

Muzeumi könyvtár

Haraszthy Gyula: A magyarországi muzeumi könyvtárak helyzete és fejlődésének irányai és az ezekkel kapcsolatos problémák.

OSzK

KÖNYVTÁROSOK

Vadász Ferencné és Zöldi Péterné: A főhivatású könyvtárosok szakmai, ideológiai képzettségének országos helyzete és a korszerű továbbfejlődés iránya.

KMK

A DOKUMENTUM

Állománygyarapítás.

Bereczky László: A magyar könyvtárak külföldi könyv- és folyóiratgyarapítása a természettudományok és alkalmazott tudományok szakterületén.

KMK

Szigethy Jolán: Külföldi hungarikumok beszerzése az Országos Széchényi Könyvtárban 1867-1920-ig.

OSzK

Veress Gézáné: Könyvtárunk nemzeti anyagának vizsgálata.

Debreceni E. K.

FELTÁRÁS

Katalogizálás, katalógusok problémái.

Bodnár Györgyné: A leíró katalógus elvi és gyakorlati problémái.

MTA Kvt.

Darabos Pál: A szakkatalógus szerkesztés elvi és gyakorlati kérdései.

MTA Kvt.

Déri Miklósné: Katalógus-használat az Egyetemi Könyvtárban.

Bp-i E. K.

Domanovszky Ákos: A leíró katalogizálás elmélete.

Bp-i E. K.

Haraszty Gyula: Az általános gyűjtőkörű nagykönyvtárak -eleősorban a nemzeti könyvtárak- katalógushálózatának elvi és rendszerezési problémái, különös tekintettel az Országos Széchényi Könyvtárra.

OSzK

Németh Mária: A magyar hírlapok és a XX. század előtti folyóiratok könyvtári problematikája.

OSzK

Pálvölgyi Endre: Tárgyszókönyvtár szabályzatának problémái.

Bp-i E. K.

Osztályozás

Országos Ügyvitelgépesítési Felügyelet Tájékoztatási és Dokumentációs osztálya munkacsoport. Az Országos Ügyvitelgépesítési Felügyelet 1966-67 évi Szakirodalmi Tájékoztatójának KWIC indexe.

Orsz. Ügyvitelgép. Felügy. Táj. és Dok. Oszt.

Szöts Gyula - Fejes Józsefné: Az építésügyi információ kódolása. Építésügy. Táj. Közp.

Pálvölgyi Endre: Az ETO átdolgozásának könyvtári következményei. Bp-i E. K.

Pethes Iván: Zenei osztályozási kérdések. OSzK

Bibliográfia kérdései

Péter László: Bibliográfiai kérdések. Városi Somogyi Kvt., Szeged

Nemzeti Bibliográfiák

Fazekas József: Pótlások Szabó Károly régi magyar Könyvtárának I-III. kötetéhez. OSzK

Wittek Lászlóné-Wix Györgyné: A retrospektív magyar nemzeti bibliográfia Petrich-féle első ciklusa, (1712-1800) új bővített kiadásának előkészítése. OSzK

Bibliográfiák

Bodnár Györgyné: Könyvtártudományi szótárak és lexikonok. MTA Kvt.

Gellén Antalné: Magyar pedagógiai asorozatok 1945 után. OPK

Horváth Lóránt: A magyarországi germanisztikai irodalom bibliográfiája. Bp-i E. K.

Sikabonyi Györgyné - Ferenczi : Lengyelország. Megyei Kvt., Győr

Szabó János: Magyar irodalomtörténeti bibliográfia kézikönyve összeállításában való részvétel.

OSzK

Toldy Sára: Az iskolai értesítők gyűjteménye és bibliográfia. OPK

Ujcs Pálné: Régi magyar tankönyvek bibliográfiája (a lelőhely megjelölésével). OPK

Vavrincz Veronika: Központi zenei nyilvántartás felállítása a Magyarországon területén található, 1850 előtt keletkezett zeneművekről. OSzK

Virág Andorné: A kertészeti szakkiadványok Magyarországon. Kert.-i és Szől.-i Főisk. Kvt.

Vitályos László: Ady bibliográfia. MTA Kvt.

Másodfoku bibliográfia

Vértesy Miklós: Utmutató a tudományos munka magyar és nemzetközi irodalmához, 2. átdolg. kiadás szerkesztése Szentmihályi Jánossal.

Bp-i E. K.

Katalógusok

Fráter Jánosné: Kandidátusi és doktori disszertációk katalógusa
MTA Kvt.

Fráter Jánosné: A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára Bólyai gyűjteményének katalógusa.

MTA Kvt.

Fülöp Gézáne: Vörösmarty-Csokonay-Ady gyűjtemények katalógusa.

MTA Kvt.

György József: A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának Goethe gyűjteménye.

MTA Kvt.

Kecskeméti István: Egressy Béni zeneműveinek tematikus katalógusa.

OSZK

Repertóriumok

Sajtóbibliográfiák

Busa Margit: Az Ephemerides Hungaricae c. sajtóbibliográfiai sorozat 1. kötetének (1705-1849) sajtó alá rendezése és a 2. kötet (1850-1867) anyaggyűjtésének folytatása.

OSZK

Kovács Gizella: Uj Irás repertórium összeállítása.

Megyei Kvt., Székesfehérvár

Nagy Istvánné: Renaissance c. folyóirat feldolgozása.

Bp-i E. K.

Nagydiósi Gézáne: Retrospektív sajtóbibliográfia: Hírlapok és folyóiratok bibliográfiája, 1878-1890.

OSZK

Németh Mária: Az 1945 utáni nyugati magyar sajtó bibliográfiája.

OSZK

Salamon Józsefné: Pestmegyei sajtóbibliográfia összeállítása.

Megyei Kvt., Pest

Simon Mária Anna: A Vasárnapi Ujság repertórium.

MTA Kvt.

*

Borsa Gedeon: Claris impressurae librorum saeculi sedecimi. (A XVI. századi nyomtatványok megjelentetésével foglalkozó személyek működési helyének és időközének áttekintő jegyzéke.

OSZK

A feltárás gépesítése.

Fejes Józsefné: Az építésügyi tájékoztatási munkák gépesítése.

Építésügy. Tájékozt. Közp.

Kuchta Gyula: Könyvtári gépesítés.

Nehézip. Műsz. Egy. Kvt., Miskolc

Németh Béla: A dokumentációban és a könyvtári munkában alkalmazható
kiszépek.

OOKDK

Országos Ügyvitelgépészeti Felügyelet Tájékoztatási és Dokumentációs
Osztálya munkacsoport. Szelektív információs szolgálat I. C. T. 1904-es szá-
mologéppel.

Orsz. Ügyvitelgép. Felügy. Táj. és Dok. Oszt.

Mikrofilm

Tókécs László: Mikrofilmek könyvtári kezelése.
MTA Kvt.

Tókécs László: A mikrofilmezés és dokumentum másolás szakkifejezés
gyűjteménye.

MTA Kvt.

Tókécs László: Tudományos mikrofilmek feldolgozása és tárolása.
MTA Kvt.

DOKUMENTÁCIÓ, TÁJÉKOZTATÁS

Bánlaky Éva: A magyarországi pszichológiai dokumentáció.
MTA Kvt.

Déri Miklósné: A társadalmilag szükséges szakirodalmi tájékoztatás.
Bp-i E. K.

Frey Tamásné: Néhány országos pénzügyi és gazdaságpolitikai szerv
könyvtárának tájékoztatási készülségéről.

KMK

Károlyi Zsigmond: A szakirodalmi információs bázis kiépítésének kér-
dései. A műszaki felsőoktatás időszerű kérdései a szakirodalom tükrében.

Bp-i Műsz. Egy. Kvt.

Lay Béla: Irodalmi lexikonok problémái a referenz munka szempontjából.
Bp-i E. K.

Molnár Ferenc: Könyvtári szakreferenzség, beszerzés, tájékoztatás.
Debreceni E. K.

Németh Béla - Szepesi Zoltánné: A tájékoztatás különböző formái.
OOKDK

Pataki Ernő: Irodalmi tájékoztatás és az új gazdaságirányítás.
KMK

Rózsa György: Tanulmányok a tudományszervezés és a közgazdasági
dokumentáció köréből.

MTA Kvt.

Sperlágh Sándor - Gálosfai Jenőné: Módszertani utmutató kidolgozása
az építőipari világszínvonal állására vonatkozó anyagok kidolgozására.

Építésügy. Tájék. Közp.

FELHASZNÁLÁS

Olvasóterem

Urbán László: Szakolvasóterem a Nemzeti Könyvtárban.
KMK

Olvasók, olvasás, igénykutatás.

Dersi Gyuláné: A kutatók és szakemberek irodalom kutatási igényeinek vizsgálata. A tudományos és szakmai információk megszerzésének módszerei.

Bp-i Műegy. Kvt.

Ferenczi Zsuzsa: Középiskolai tanulók olvasási szokásai.
Megyei Kvt., Győr.

Haraszti Erika: Általános gimnáziumi tanulók olvasási igényei.
Megyei Kvt., Győr

Jantsits Gabriella: Ki, hol, honnan, milyen célból, mit olvas.
OOKDK

Károlyi Zsigmondné: A pedagógusok olvasás-szociológiai vizsgálata.

OPK

Katsányi Sándor: Az iskolai oktatómunka hatása a tanulók olvasáskulturájára.

Megyei Kvt., Veszprém.

Kemény István: Olvasás-szociológiai vizsgálatok.
OSzK

Király Lászlóné: és munkaközössége: Kutatók, termelésben résztvevő szakemberek igényeinek vizsgálata.

Megyei Kvt., Kecskemét

Korompai Gáborné: Adatok a magyar parasztság olvasási szokásaihoz.
Debreceni E. K.

Kovács Ilona: Az olvasási kultúra története a két világháború között.
OSzK

Kovács Zoltán: Szakirodalmi ellátottság a kémia szakterületén.
Vegyip. Egy. Kvt., Veszprém

Kovács Zoltánné- Károlyi Zsigmondné: A pedagógusképzésben résztvevő hallgatók szakirodalmi ellátása.

OPK

Pápay Lászlóné: Szolnok város munkáskerületeiben élő gyermekek könyv és könyvtári ellátottsága, olvasási kulturájának alakulása 1945-1956 között.

Megyei Kvt., Szolnok

Reguli Ernőné: A munkásolvasók, igényeinek, olvasási szokásainak vizsgálata a Somogyi Könyvtárban.

Városi Somogyi Kvt., Szeged

Sáráné Lukátsi Sarolta: A szegedi gyermekkönyvtár olvasóinak érdeklődési köre.

Városi Somogyi Kvt., Szeged

Szentirmai László: Olvasás-szociológiai vizsgálatok.
Szegedi E. K.

Szepesi Zoltánné: Kutatók, termelésben résztvevő szakemberek igényeinek vizsgálata.

OOKDK

Torday Aliz: Az orvosok olvasási kulturájának alakulása 1945-1965. között.

OOKDK

Tóth Dezső: A pápai járás pedagógusainak irodalmi érdeklődése.
Járási Kvt., Pápa

Uroševics Danilo: A magyarországi délszlávok népművelési és könyvtári viszonyainak alakulása és fejlődése 1944-től napjainkig.
KMK

Propaganda

Iszlai Zoltán: Televízió és könyvtár
KMK

Pelejtei Tibor: A könyvtári propaganda módszerei.
KMK

Verbóczy Gyuláné: Könyvtár és az audio-vizuális rendszerek.
Bp-i Műegy. Kvt.

TÖRTÉNETI KÉRDÉSEK

Varga Zoltánné: Könyvtárpolitikai törekvések a XX. sz. első két évtizedében.

Debreceni E. K.

Zsidai József: A modern olvasóközönség kialakulása és rétegződése a polgári radikalizmus korában.

Nehézip. Műsz. Egy. Kvt., Miskolc

Könyvtártörténet

Berlász Jenő: Az Országos Széchényi Könyvtár története 1802-1916-ig.
OSzK

Bikácsi Lászlóné: A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár gyermekkönyvtárainak története.

FSzEK

Csapodi Csaba: A Corvina Könyvtár állománya.
MTA Kvt.

Csapodi Csaba: Filipec János könyvtára.
MTA Kvt.

Csapodi Csabáné: A Corvina könyvtár története.
OSzK

Ferenczy Endréné: Az Országos Széchényi Könyvtár állományának története.

OSzK

Kaplay Imréné: Földtani Intézet könyvtárának története.
Magyar Áll. Földtani Int. Kvt.

Kardos Pálné: A polgári korszak gyűjtőpolitikája a Debreceni Egyetemi Könyvtárban.

Debreceni E. K.

Kostyál István: A "Magyar Minerva" az első magyar könyvkiadói vállalkozás és Péteri Takáts József Keszthelyi Helikon könyvtár-történet.

Lengyel Imre: A debreceni Református Kollégiumban működött olvasóegyletek története.

Debreceni E. K.

Nagy Istvánné: Az Egyetemi Könyvtár gyűjtőkörének alakulása 1780-tól napjainkig.

Bp-i E. K.

Somkuti Gabriella: A XVIII. századi magyar magánkönyvtárak állományának elemzése. Különös tekintettel a külföldi természettudományos irodalomra.

OSzK

Tóth András: A Budapesti Egyetemi Könyvtár története.

Bp-i E. K.

Vértesy Miklós: Az Egyetemi Könyvtár története.

Bp-i E. K.

Könyvtörténet

Berecz József: A könyv- és könyvtárkultúra tanítóképző intézeteiben 1868-tól napjainkig.

Tanítóképző Int. Kvt., Sárospatak.

Diószeghyné Szépe Katalin: Az olvasási kultúra alakulásának története a XIX. századi magyar naptárkiadás tükrében.

ELTE Jogi Kar Kvt.

Hajnal Gáspár: XIX. századbeli színházi sugó könyvek. (A Székesfehérvári Megyei Könyvtár különgyűjteménye).

MTA Kvt.

Kéki Béla: A magyar könyv története a felvilágosodástól a szabadságharc bukásáig.

Bp-i Műegy. Kvt.

Soltész Zoltánné: Magyar, illetve hungarikum jellegű könyvtártörténeti kutatások.

OSzK

Szénási Barnáné: Naptárak, kalendáriumok története, kulturtörténeti vonatkozásban.

Debreceni E. K.

Sajtótörténet

Dezsényi Béla: A sajtó története.

OSzK

Hölvényi György: A tanu története.

Bp-i E. K.

Kindlovits Kálmán: Nemzetiségi nyelvű folyóiratirodalom Magyarországon a XIX. század első felében. A "Serbski Letopis" szerbnyelvű folyóirat.

OSzK

Papp László: A Magyar Társadalomtudományi Szemle (1908-1918).

Debreceni E.K.

Zircz Péter: A miskolci Reggeli Hírlap története.

Nehézip. Műsz. Egy. Kvt., Miskolc

Nyomdászattörténet

Hermann Zsuzsa: Johannes Dernschwam (besztercebányai Fugger-faktor) könyvbejegyzései,
Bp-i E. K.

Kelecsényi Gábor: A debreceni nyomda első problematikus évtizedei,
OSzK

Cenzura története

Donáth Regina: XVIII. századi cenzura.
Bp-i E. K.

Erdélyi Judit: Tiltott és üldözött könyvek a XIX. század első felében.
A sajtószabadságra vonatkozó politikai irodalom.
ELTE Jogi Kar Kvt.

Markovits Györgyi: A cenzura története Magyarországon a két világháború közötti időszakban.
OSzK

Pálvölgyi Endre: Érdekes irodalmi és politikai könyvperek története.
Bp-i E. K.

Biográfiák

Boda Miklós: Jankovich Miklós (1773-1846) és a Magyar Könyvtár.
Pécsi E. K.

Remete László: Szabó Ervin külföldi kapcsolatai.
FSzEK

V. Windisch Éva: Kovachich Márton György élete és munkássága.
OSzK

Egyéb

Juhász Izabella: Gulyás Pál:
Debreceni E. K.

Juhász Izabella: A "Tiszántul" politikai napilap irodalmi vonatkozásai.
Debreceni E. K.

Krudy Zsuzsa: Krudy Gyula kéziratának feldolgozása.
OSzK

D. Mike Ágnes: Állampénzügyek a közgazdasági és jogi folyóiratokban.
ELTE Jogi Kar Kvt.

A KÖZMŰVELŐDÉSI KÖNYVTÁRAK ÉS A MAGYAR KÖNYVKIADÁS 1968-BAN

I s z l a i Zoltán

A Könyvtártudományi és Módszertani Központ irodalompropaganda csoportjának munkatársai csaknem egy évtizede figyelik a magyar könyvkiadásnak azt a -döntő- részét, amely a közművelődési könyvtárakban használható szépirodalmi és ismeretterjesztő könyveket küldi a könyvpiacra. Csaknem tízéves az a vállalkozás, amely a könyvtárosok előtt a Közművelődési könyvtárak kiadási javaslatai címen ismeretes.(1) Ennek a sorozatnak a tájékoztató része minden esztendőben visszajelentette a könyvtárosoknak, hogy egyesített kiadási javaslatok milyen hatást gyakoroltak a kiadási tervekre, amelyeknek tárgyalásán a könyvkereskedelmi szervek képviselői mellett az irodalompropaganda csoport tagjai, illetve -1964-től- az Új Könyvek szerkesztői is állandó résztvevői. Ami a javaslatok példányszám-értékét illeti, a szerkesztőség érthetően nem léphet fel a kiadói tárgyalásokon határozott mennyiségi igényekkel. Annyi azonban -az Állami Könyvterjesztő Vállalat Könyvtárel-látó Osztályának kimutatásai szerint is- bizonyos, hogy a kiadási javaslatban szereplő könyvekből kiadásuk esetén a könyvtárak legalább 1000 példányt rendelnek. Ez a tapasztalati adat valószínűvé teszi, hogy az 1968-as címszerinti kiadási igényeinket a kiadók még alaposabban tanulmányozzák.

A könyvtárosok sürgetik a kézikönyvek megjelenését

Cím és témák szerinti kiadási javaslataink -melyek egyébként a könyvtári kívánságkönyvek és előjegyzési listák, valamint az olvasószolgálati munkatársak egyéni előterjesztései nyomán szerzett információkból jöttek létre, az előző évekhez hasonlóan jónéhány kézikönyvet kérnek számon. Példák 1965-től kezdve: Angol irodalomtörténet, Utikönyvek a környező országokból, Művésze-

(1) A Könyvtártudományi Szakkönyvtárban a 2-2607 számon található.

ti lexikon, Német irodalomtörténet, Nobel-díjas antológia, Orosz irodalomtörténet, Pedagógiai lexikon, Skandináv irodalomtörténet, Szovjet irodalom- és művészet-történet, Világirodalmi lexikon, zseblexikon-sorozat - A Rowohlt, vagy a Knauers mintájára -; 1966: Absztrakt művészetek története, Élő ma-gyar írókról tanulmánykötet, Izmusokról összefoglaló mű, Japán iro-dalomtörténet, A magyar lira átnézete, Nemzetközi Almanach, Népsze-rű esztétikatörténet, Sportlexikon, Szovjetunió rövid története; 1967: Általános lexikon - a kis Brockhaus mintájára, - Arcképek a magyar ifjúságmozgalomból, Amerika földrajza, Magyar művelődéstörténet, Második világhá-boru története, Népművelési kézikönyv vagy -történet, Balaton története, Föld-rajzi kislexikon, Ki kicsoda Magyarországon, Modern balettművészet köny-ve stb. stb. .

A felsoroltakból már jónéhány megjelent, vagy megjelenésüket valamelyik kiadó tervbevette. Más, általunk nem javasolt, de örömmel fogadott kézikönyvek-ből is megkísérelték a kiadók az áttörést. Létrehozták a természettudományi és a zenei lexikon nagy vállalkozását, vagy egyes kis irodalomtörténeti monográ-fiákat adtak ki, főként a környező országok irodalmáról. A kézikönyvkiadás egészét tekintve a fejlődésnek ezek biztató jelei. A kézikönyvek rendkívül munkaigényesek, szerkesztésük és kiadásuk lassú. A könyvtári tájé-koztató szolgálatok annak reményében, hogy minél alaposabb a munka, annál megbízhatóbb és frissebb anyagot kapnak ezekből olvasóik informálására, türel-mesen várják az újabbakat. Néha azonban csalódás éri őket, Ilyen az Uj ma-gyar lexikon váratlan ujranyomása, változatlan szöveggel (!) Mivel en-nek a -korántsem hibátlan- általános lexikonnak az első kötete 1959-ben hagy-ta el a nyomdát, s irodalmi hivatkozásokat már akkor sem tartalmazott, tájékozta-tó értéke a magára valamit adó könyvtáros szemében csekély. A kiadók sem ez-zel, sem a Nemzetközi Almanach rendkívül késedelmes átdolgozásával nem tesznek jó szolgálatot saját híriüknek. (1962 után 1967-ben jelent meg.)

Érdemes elidőzni néhány mondat erejéig ennél a problémánál. Az ugyanis, hogy egy irodalomtörténet, bibliográfia, vagy akár életrajzi lexikon nem friss, az értékét nem mindig befolyásolja abszolút módon, hiszen használói többnyire azt keresik benne, ami benne van. Történeti jellegű igényt elégítenek ki, történeti jellegű szolgáltatással. De ha valaki például korszerű tudományos eredmények-ről, kül- és belpolitikai eseményekről, technikai felfedezésekről standard kézi-könyveiből 1967-ben csak 1960 és 1961-es adatokat szerezhet, vagy az -frap-pánsabban fogalmazva- az 1967-ben közismert eseményeknek és neveknek csak akkor nézhet utána, ha 1960-ben már megtörténtek, illetve már akkor is közis-mertek voltak, félreinformáltsága, vagy informálatlansága miatt bosszankodik.

kézikönyvek iránti bizalmatlansága jövátehetetlen méreteket ölthet.

A változatlanul utánnymott lexikon a szerkesztés oldaláról nézve is érdekes tényt dokumentál. Azt, hogy lexikon-szerkesztóinknek csak az eltelt idő következményeinek belátására van érzéke, a jövőben eltelő időére nem. Mert míg a Bolsaja Szovetszkaja Énciklopédija legalább az éves ki-egészítő kötetekkel, az Encyclopaedia Britannica 1963-as kiadásának 1966-os átdolgozásával bizonyítja, hogy összeállítói korántsem gondolják művü-
ket hosszú időre lezártnak, addig nálunk ez a funkcionális beállitottság hiány-
zik. Ez arra -a más úton is megközelíthető- tényre is fényt vet, hogy a lexikon-
szerkesztést mi -ugy látszik- nem kurrens és folytatandó, hanem egyszersmin-
denkorra lezárt, a többi könyvek szerkesztéséhez hasonló feladatnak tekintjük. Ennek következménye, hogy a lexikonok cédulaanyagát, kéziratát folyamatosan nem egészítik ki. Ha új kiadásra kerül sor, a kézirat nagyrésze annyira elavul, hogy a cikkeket szinte teljesen újra kell elkészíttetni, ami ismét késedelmet je-
lent. Ezalatt további avulás jön létre és így tovább. Nem először és nem is jog-
talanul merül fel tehát a kérdés: nem lenne-e kézenfekvőbb olyan lexikonszer-
kesztőség létrehozása, amely alapvetően erre a kumulatív elvre támaszkodna munkájában.

Biztos, hogy a könyvtárak -és nyomukban a könyvkereskedelmi vállalatok-
által évenként -és hiába- sürgetett zseblexikon-sorozat is elsősorban egy ilyen beállitottságu szerkesztőség nemlétéen bukik meg. Biztos ugyanis, különösen, ha a szerkesztés munkája rutinizottá válna, hogy a kelendőség szempontjából ilyen kislexikon-sorozat bármilyen kívánnivalót is hagyna maga után. Hasonló külföldi lexikon lefordítása elsősorban jogdíjnehézségek miatt nehézkes vállalkozás.

Az új Olcsó Könyvtár tanulságai

1967-ben már megvalósult, de új eredményei csak 1968-ban bontakoznak ki az új Olcsó Könyvtárnak. Formájában megközelíti a nemzetközi paper-back-et. (A Penguin-nél például jobb, igaz, hogy az új Reclam-nál valamivel silányabb.) Formai megújulását és főként alacsony árát feltétlenül üdvözölnünk kell. A könyvtárak számára is jelentős a formai változás.

A sorozat megújulása nemcsak egyszerűen üdvözlendő, hanem egy-két dologban elgondolkoztató tanulságokkal is szolgál. Érdekes a viszonya az egyéb -elsősorban az Európa- zsebkönyvekhez és a Szépirodalmi által tervezett zsebkönyvsorozathoz. Ha megnézzük az Európa kiadó 1967-es könyveit és terveit, szembeötlő, hogy a sorozat profilja nem egészen tiszta. Sikeres modern könyvek közé (amilyenekkel indult) Dosztojevszkij: Bűn és bűnhődés-e, Dumas: A fekete tulipán-ja, vagy Defoe: A londoni pestis-e is be-

került. 1968-ban is van ilyen jellegű könyv, például Erenburg: 1925 nyara - Moszkvai sikátor, Gorkij : Anya, vagy Stefan Zweig: Novellák. Tehát a sorozat az eredeti tervtől eltért klasszikus irányba, egyben elvesztette funkcióját. A Szépirodalmi Kiadó is tervez olyan zsebkönyveket - az Olcsó Könyvtárénál jóval magasabb áron - amelyek közül néhány inkább ebbe illene (például: Németh László: Irgalom). Egyelőre mellőzve azt a problémát, hogy a Szépirodalmi zsebkönyvsorozat terve a homogenitás szempontjából sem biztató, itt is leszögezhetjük, hogy "üti" az Olcsó Könyvtárét. A Szépirodalmi más sorozataival is eléggé küszködik. Önmagában és az Olcsó Könyvtár viszonylatában is problematikussá vált új sorozata a Képes Regénytár. A célkitűzés: könnyen olvasható, közérthető illusztrációkkal ellátott, rövidlélegzetű és egyben lehetőleg klasszikus értékű műveket tartalmazzon, s ezáltal a még nem olvasó rétegeket vonja be a könyvszeretők táborába, tehát fokozatot képezzen az értékes, de terjedelmesebb művek élvezete felé.

A célkitűzés önmagában tiszteletreméltó, de naív. Olvasásszociológiai tények ismeretében tudjuk, hogy az olvasásra való szoktatás még aktív módszerekkel is igen nehéz s mindenekelőtt a szabadidő mennyiségétől függ. A sorozat egyik eszköze, de semmiképpen sem megoldása a feladatnak. A jól olvasható, tetszetős külsejű új Olcsó Könyvtár azonban éppen ilyen eszköz. A Képes regénytár egyébként sem forradalmian újszerű, hiszen például a Kincses könyvek és a Kozmosz egyes művei is betöltötték és betölthetik ennek a szerepét. Hogy a sorozatnak - akár szándékában volt a kiadónak, akár nem - érintkezése van az ifjúsági olvasórétegekkel is, mi sem bizonyítja jobban, mint hogy a terjesztők a kiadói tárgyalásokon ifjúsági sorozatnak tartották. Ezért merült fel a Móra Kiadóval való egyeztetésének kérdése.

A könyvtárak számára elsősorban formai problémát jelent a sorozat kartonkötése. Könyvtári kötésbe köttetni a kis terjedelmű műveket nem érdemes, a papirkötés viszont - szerencsétlen esetében már az első használó után - szét-török és a művet könyvtári használatra alkalmatlanná teszi.

Milyen korosztálynak szólnak a Móra Kiadó könyvei

Komoly problémát jelentenek a közművelődési könyvtárak számára a Móra Kiadó eredetileg sorozatnak indult Kozmosz könyvei is.

A sorozat "Kozmosz-könyvekké" terebélyesedve elvesztette tartalmi kereteit. Ezzel párhuzamosan a Móra-könyvek olvasóinak korbelt határai szétoldódtak. Ma már a könyvtárosoknak kevés a támpontjuk arra, hogy egy könyv, amit a Móra kiad, mennyire ifjúsági (tehát 14-18 éveseknek, vagy még ennél is

idősebbeknek való), vagy mennyire gyerek-könyv. (Ezt 7-14 évesig számítják, s benne megkülönböztetik a felsős általános iskolai korosztályt). Hogy a kiadó maga sem biztos ebben, arra egy konkrét példa: miért 13 éven felüliek a Verne-könyvek, - a 8-10 éves fiúk legkedvesebb olvasmányai.

Az ismeretterjesztő irodalom terén sem célszerű 13 éven felülieknek tervezni Kepes-Szász: Beszélő könyvtár-át (ez ugyan 14 éves korig, de már 6 éves kortól ajánl a gyerekeknek könyvet), vagy 9-13 éves korra szükíteni Márkus István: Forradalom és szabadságharc-át, illetve Kékesdi Gyula: Kun Bélá-ját, vagy Sebes Tibor: Afriká-ját.

A kiadói "profilról"

Az ismeretterjesztő irodalommal kapcsolatban kell megemlíteni egy érdekes kiadási tendenciát. Megfigyelhető ugyanis, hogy a szakkiadók az ismeretterjesztő irodalom, az elsősorban ismeretterjesztő kiadók a szépirodalom, a szépirodalmiak pedig a lektűr felé próbálják szélesíteni kiadáspolitikájukat. Az eredmény elég vegyes. Lássunk néhány pozitív és negatív példát. Az első a Közgazdasági és Jogi Kiadóé, 1967-ben már megindult 5 évre tervezett Minerva sorozata, Petur László: A földgömb hősei c. kötetével. A kötetek 10 Ft. körüli ára igen méltányos, szerzői nivósak, terve -legalábbis önmagában- sok érdekességet ígér. (Igaz ugyan, hogy -ha Hegedüs - Staud - Pukánszky-né: Szinfalak között c. kötetét megnézzük, kedvünk máris elborul, mert szerencsétlen időbeli ütközést tapasztalhatunk közte és a Százvezrek színháza c., a Színháztudományi Intézet által kiadott sorozat között, melyben csaknem ugyanazoktól a szerzőktől két kötet is megjelent (Hegedüs Géza: A néző művészete avagy röpke beszélgetés a színházbajárás művészetéről, valamint Staud Géza: A rendezés titkai.)

Negatív példa, hogy többen, így a Kossuth és Zrínyi kiadó mellett újabban a Medicina-Sport kiadó is kínál "szépirodalmat". Néhány előre elretentő kiadói annotáció 1968-as tervükből: Kovai Lőrinc: A bajnok. "A világhírű, világszép filmcsillag körül három férfi jelenik meg: egy boxbajnok, egy híres, vakmerő autóversenyző és egy futballista, a neves középcsatár. Ezeknek a férfiaknak tanulságos versenye a regény fő témája". A derékmájer című regénynek két neves sportújságról, Bedő István és Peterdi Pál gyürközött neki. ("Derékmayer bácsi, eredeti nevén Dreckemayer ur, akit a sportvilág csak becenevén ismer, Foglalkozása nyugdíjas rendész a Precisa gyárban, ezenkívül ósdrukker, gyurózseni és csatárdajka" stb.) Sajnos, 1967 már megjelent sportregényei tartalmukban és stílusukban ugyanezzel a nivóval jellemezhetők. Állandó színvonalingadozás mutatkozik a Zrínyi Fáklya- és Reflektor-, vagy a

Kossuth Tarka könyvek sorozatának könyvei között is. Hogy itt már megjelent, ismert könyvekből vegyük a példát, a Fáklyában Bedecs Éva: Külvárosi történet - e kevésbé jó, mint Fülöp János: Rendületlenül c. műve; Spranger: Halálraitélt támaszpontja, vagy Amort-Jedlicka: Az A 54-es titka, bár izgalmasabb, sikerületlenebb Berezskov-Rzsevszkaja : A játszma véget ér c. művénel (Reflektor). Érthetetlen az is, hogyan kerül össze a Tarka könyvekben Andrzejewski : Nagyhét Varsóban-ja, Beljajev: Dowell professzor feje c. hátborzongató fantasztikus regényével, vagy -rosszabb esetben- Rekemcsuk: Fiatalság - bolondság - ával.

Az ismeretterjesztő kiadóknál természetszerű magyarázata van a nem megnyugtató színvonalú szépirodalmi műveknek. Az ottani lektorgárda elsősorban a kiadónak mégiscsak fontosabb szakmákhoz ért. A szépirodalmi mű színvonalát nagyobb biztonsággal felmérő (külső és belső) lektori gárdája elsősorban a Magvetőnek, a Szépirodalminak és a Móra Kiadónak van.

Ezeknél a kiadóknál viszont már évek (tulajdonképpen 1958) óta megfigyelhető, hogy a lektúr, a krimi és -szélső esetben- a könnyfakasztó sikerkönyv, vagy a fel nem ismert, mert még egyelőre ki nem mondott giccs egyre követelőbb tendenciájú és várhatóan egyre magasabb példányszámu megjelentetésével "készülnek" az új gazdasági mechanizmusra, magyarul: szereznek tartalékokat a félig, vagy háromnegyed részükben ráfizetéses, de kulturpolitikánk szempontjából multhatatlan művek kiadásához s a kiadói mérleg egyensúlyban tartásához.

A "sikerkönyvek az állománygyarapításban

A könyvtári központi állománygyarapításnak kényszerű kötelessége ennek a ma már egyre nyilvánvalóbb ténynek tudomásulvétele és a gyarapítás ilyen értelemben történő differenciált irányítása. Könyvtárosaink figyelmét mindig felhívjuk arra, hogy a lektúr a könyvtári gyűjtés számára a régi típusú könyvkereskedői, vagy magán-kölcsönkönyvtár tömaganyaga. Így kell értékelniük. Természetes azonban, hogy miután ezen az általános kategórián belül is differenciálnunk kell, ajánlásainkban azt az elvet követjük, hogy nagyobb megbecsülésben részesítjük a lektúr tudatos és mesterségbeli leg rangos teljesítményeit a még lektúrnek is elfogadhatatlan, primitív technikájú szórakoztató irodalom műveivel szemben. Ez

az alapelvünk –bizunk benne– a jelenlegi helyzetben lehetséges cselekvési vezérfonalat adja munkánkhoz, amelynek eredménye kurrensen csak a könyvkereskedelem 12-15 %-ára, retrospektíve azonban (a könyvtári gyűjtemények alakulását értve ezalatt) a könyvtárak tartalmi munkájára százalékszámbar nem mérhető, de kulturpolitikailag értékelhető kihatással van. Véleményünk pontosan megegyezik B.Nagy Lászlóéval, aki ebben a kérdésben az Élet és Irodalom 1967 évf. 40. számában (14p.) összefoglalja véleményét, elsősorban esztétikai, másodsorban irodalom szociológiai szempontból.

Ezen az alapon csak dicsérni tudjuk például az Európa Kiadónak azt az udvariasan figyelmeztető szinmutációját, amelyet a zsebkönyveknél akarnak bevezetni a detektívregényekre és a kalandregényekre, hogy az ugynevezett komoly könyvektől már külsőleg megkülönböztethetők legyenek. Véleményünk szerint más kiadónak is le kellene vonni ezt a konzekvenciát és tisztázni, hogy magának a kiadónak a véleménye szerint is vannak szivügynek tekintendő, nívós könyvei, amelyeknek – a közönségigény differenciáltsága, valamint a gazdasági tények elismerése következtében – kiegészítő, de ellentétes párja a könnyű irodalom. Ugyanakkor azonban ebben a kategóriában is határozottan törekedni kell a műfaj kiváló mesterembereinek felkutatására, akár eredeti, akár fordított művekről van szó. Kétségtelen, hogy ez utóbbi esetben az Európa Kiadónak könnyebb a dolga. (A lektür-kérdésre az egyes kiadók 1968. évi tervének rövid birálatával kapcsolatban konkrétan visszatérünk.)

Az élő magyar szépirodalom terveinek átnézésekor, mint már 3-4 év óta mindig, ismét szembetűnik, hogy alig van új név a szerzők között. Leginkább a megszokott írók műveivel találkozunk. Ez nem feltétlenül baj. Helyeselhető, hogy a szépirodalmi könyvkiadók a "ráfizetéstől" való –jogos– félelmükben nehezen vállalkoznak új emberek első köteteinek megjelentetésére. Tény viszont, hogy ennek a nagy kiadók részéről tapasztalható szigorúságnak is következménye, hogy a kiszoruló prózairók –ujabban költők– kisebb, vagy szépirodalmilag jelentéktelenebb kiadóknál (Móra-Kozmosz, Medicina, Zrínyi, Kossuth) keresnek "menedéket". Itt aztán, ahogy mondtuk, ezen kiadók szerkesztőinek esztétikailag alacsonyabb mércéi miatt művészileg nem sikerült, bár a témának úgy-ahogy eleget tevő szépirodalmi művek születnek. Utalunk arra, hogy a közismert, de kiindulópontján már messzire tuhnőtt, mert szociológiai jelenséggé változott Szilvási, de főként Berkesi –probléma alapidilemmája régen is és ma is

ugyanaz. Berkesi és Szilvási neve ma már a teljes esztétikai elítélés, a politikai érdemek viszonylagos elismerése és a közönség fenntartás nélküli imádatának keresztüztízébe került, és szociológus, kritikus, valamint irodalompropagandista legyen a talpán, aki komolyabb felmérések hiányában vállalkozni tud arra, hogy pusztán elméleti úton és a művek szubjektív ismeretében megoldja a számos kulturpolitikust érzékenyen érintő s az inkriminált szerzőkön túl az irodalmi közvéleményt állandóan lappangó izgalomban tartó kérdést.

Az Új Könyvek szerkesztőségének viszonylag célravezető eljárás módja az egyedi, konkrét művek elbírálásából indult ki a két (illetve, ha pl. Passuthot, Zsigrayt, Dallost stb. is idevesszük, ennél jóval több) szerző esetében. Egyes műveiket javasolt anyagnak, másokat tolerált könyvnek tekintettük a közművelődési könyvtárak számára. Egy-két olyan könyvüket, melyekben a magvas politikai mondanivaló és esztétikai színvonal dialektikáját aránylag szerencsésen ötvözték, az egyedi elbírálás nyomán törzsanyagnak is jelöltük (Játék a tisztességgel, illetve Bujkál a hold és Csillaghullás).

Ha még általánosabban akarjuk megfogalmazni a problémát "könyvtáros szemszögből", jobban mondva a könyvgyűjtemények arányos alakításának szempontjából, a Berkesi vagy a Szilvási könyvet, bármennyire is furcsán hangzik, a bibliofil könyvekkel, illetőleg azokkal a művekkel tekintjük egyformán elbírálandónak, amelyek, ha egyszer valaki megvásárolja őket, mindig a magáénak akarja tudni (pl. horgolókönyv, szakácskönyv). Akinek ugyanis szüksége van rájuk, törlik-szakad, megvásárolja, magángyűjteményébe helyezi, használja, illetőleg olvassa. A könyvtárak -annyi más kötelezettségüknek eleget teendő- ezáltal bölcs önmérsékletet tanusíthatnak ezek vásárlásában.

Elsőkönyves költők, elbeszélők

Visszatérve az elsőkönyves, nem-lektűr írókra (s közülük most csak a versekre, mint erősen dotációigényes példákra), nézzünk meg az utolsó öt évre visszamenőleg egy érdekes statisztikát.

Elsőkönyves költők neve és mellettük kiadott nevesebb mai
költők száma

É v	Szépirodalmi Kiadó	Magvető Kiadó
1968	Kerényi Grácia (+ 19)	Csala Károly Kalász László Kertész László (+ 24)
1967	Fazekas László Galambosi László Sumonyi Zoltán Szerb György (+ 12)	(+ 19)
1966	(+ 12)	Raffai Sarolta Ratkó József (+ 13)
1965	- -	Bella István Békési Gyula Horgas Béla Simai Mihály (+ 16)
1964	Dalos György Székely Rezső (+ 15)	Ágh István Arató Károly Gyárfás Endre Hatvani Dániel Serfőző Simon Solymos Ida (+ 14)

1964 és 1965 - amint látható még felfedező év volt. Különösen a Magvető Uj Termés sorozata hozott számos költőt a közönség elé. A Szépirodalmi 1967-ben -valószínűleg kénytelenségből- "átvette a stafétabotot" a mai kiadótól, amikoris ott egyáltalán nem tervezték új név kiadását. 1968-ban -legalábbis a jelek szerint- "visszaáll a rend". Bármennyire is támogatta az Uj Könyvek éppen a mai lírát, bizonyos, hogy a verseskötetek 1968-as, 40 fölött járó abszolút száma (eddig soha elő nem fordult csúcszám) a könyvkereskedelemnek nagy értékesítési gondokat okoz majd. Itt kell megjegyezni, hogy éppen e verseskötetek azok, amelyeknek vásárlásából a döntő részt a könyvtárak, jobban mondva az Uj Könyvek ajánlásai jelentik.

A versekhez hasonló tultermelést tapasztalunk 1968-ban az elbeszélés-kötetknél is. A novelláskötet könyvtárilag a prózairodalom nehezebben ajánlható műfaja. A verskedvelő ugyanis olvassa a verset, más probléma nincs vele,

aki "igazi", az a modern formákhoz is hozzá szokik. A prózaolvasó azonban az elbeszélésekből a nagy nevekre orientálódik, az új prózában a regényt keresi és legalábbis a kisregényt szereti. (Gondoljunk például arra, hogy a novellistának kiváló Sántha vagy Fejes először regénnyel arattak átütő közönségsikert, olvasóik csak ezután kezdték novelláikat keresni).

A kiadók 1968-as terveit

Az egyes kiadók 1968-as terveinek konkrét átnézetét éppen azzal kezdjük, ahol a jelek szerint a témadokumentáció eléggé kiterjedt. Ezt bizonyítja a Nagyvilág 1966-os évfolyamán végighuzódó, az Európa Kiadótól kiinduló vita. Továbbra is fennáll azonban az a helyzet, hogy az alapos, sokoldalú, körültekintő tervezésre utaló program itt (vagy más kiadóknál) nincs kellően lefedve a megfelelő irodalomtörténetekkel, tanulmánykötetekkel, és világirodalmi, életrajzi összeállításokkal. Évtizedes hiányt pótol ezen a területen A XX. század írói és A lira ma című, a Gondolatnál tervezett kiadvány és bizonyos nehézségeket hidal át az észti, a vietnami és a szerb-horvát irodalom kistükre is, bár ez utóbbi, miután jugoszláv irodalomtörténetünk már van, a tájékoztatás szempontjából ismét nem sok újat nyújthat.

A meghirdetett Pantheon-sorozat, úgy tűnik, egyelőre nem túl nagymértékben valósul meg. Hiszen tervében csupán négy íróról (Gorkij, Th. M a n n, S h a w, Hemingway) esik szó. Sajnos, ez a terv sincs tekintettel arra, hogy ha valaki nagyon akar, ezekről az írókról találhat máshol is viszonylag friss irodalmat. Ezért e kötetek ugyancsak szaporítják az írók magyar nyelvű irodalmát, új információtöbbletet csupán könyvkereskedelmi aktualitásuk miatt jelentenek majd.

A kiadói tématervezés előszava említést tesz arról, hogy a Művelt Nép könyvterjesztő történelmi regénysorozat kiadását kéri az Európától. Nem biztos azonban, hogy egy ilyen sorozat indítása ésszerű, hiszen a történelmi regényekre egyenként is megfelelő a kereslet. Éppilyen szép - és valószínűleg megvalósíthatatlan vállalkozás lenne - a szintén elég problematikus magyar sorozattal együtt, amely korszakok időrendjébe sorakozik - a magyar történelmet nagyjából fedő világtörténelmi regénysorozat párhuzamos, összehangolt megjelentetése.

Az orosz irodalom huszas éveinek korábban igen szükséges feltérképezése, úgy véljük, lassanként kissé túl jól is sikerül. (Ognyev, Bulgakov, Erenburg, Katajev, sőt a tartalékban még egy pár, elsősorban későbbi műveiből ismert, vagy még nem eléggé ismert íróé.) A Gondolat Szovjet írók önéletrajzai is idetartoznak. Egy könyvterjesztői példányszám-igényből ki-

tűnik, hogy az ugyancsak ebbe a korszakba sorolható Szamojlov-kötet már nem is talált kellő visszhangra: magányos név, nincs semmiféle előzménye.

(A modern szovjet szépirodalom hitelének lerontása az ötvenes évek elején a szelektálatlan kiadáspolitika miatt, meggondoltságra kell hogy készítse a kiadókat. Inkább néhány kitűnő művel, mint számos másodkvonalbelivel lehet jó propagandát csinálni a szovjet szépirodalomnak!)

Styron Házam lángra gyullad c. regénye biztathatta a kiadót első, 1951-ben írott, erősen Faulkner-epigon regényének kiadására (Á r n y a k v i l á g a). Remélhető, hogy e vállalkozás nem járul hozzá az író jó magyarországi hírnevének csorbitásához.

Günter Grass Bádobdob-jának kiadását a kiadó 1966-ra és 1967-re is ígérte. 1968-ban másik két könyvével, a Macska és az egér-rel, valamint egy verseskötettel szerepelteti. A közönségnek nagy csalódást jelentene, ha végülis nem az igazi könyvből ismerhetnék meg először. (Ez a Styron eset fordítottja, kihatása még annál rosszabb.)

Tulzás a kereskedelem részéről Malraux könyvének hatalmas példányszámban való igénylése. Manzano, egy kubai néger ősforradalmár önéletrajzának kiadása (2,8 ezres példányszámmal) ugyancsak elég kétséges és két-ségeesett vállalkozásnak tűnik.

76 ezer példányban tervezték viszont a Modern elbeszélők kötetét. Kockázatosan magas szám. A vállalkozást -bár kapcsolódik ilyen, korábbi időszakot felölelő világirodalmi, pl. költészeti antológiákhoz- éppen a mai nemzeti dekameronok dömpingjének időszakában nem ütemezték a legszerencsésebben.

Magvető. A kiadó -amint említettük, túl kevés új név felsorakoztatásával az Új Termésben- a "komoly" irodalomban megbízható, a könyvolvasók által kipróbált nevekkal operál. Dicsérendő a Gárdonyi-értékelés kiadása és ugyanígy a Filmköny-é, amely az operák, operettek és balettek könyve mellé sorakozik fel a könyvtárak kézikönyvtáraiban és kölcsönzési állományában. Valószínűleg keresett lesz a nemrégiben elhunyt Kassák Izmusok c. könyve,amellét is, hogy az ugynevezett Izmus-sorozat majdnem minden kötetét többszörösen kiadták és a szürrealizmus gyűjteményét is ezévbén bocsátják közre. (A könyvterjesztők ezt nem hitték el, ezért az óvatos példányszám-rendelés!)

A következőkben olyan könyveket említünk példaként, melyeknek kiadását egyáltalán vagy ilyen óriási példányszámban nem tartjuk kívánatosnak. Gyenes István: Külön bejárat, Kovai új könyve. (Messalina a beigért főszereplő, s félünk a már a Nagysámán-ban is elburjázott erotikától). Nem győzzük elégszer hangsúlyozni, hogy az újabb művével jelentkező Kolos Pálnak eddig minden könyve izlésbeli kívánnivalókat hagyott hátra. A Családfa árnyé-

kában c., 1966-ban kiadott műve ezenfelül rendkívül felületes történelemszemléletével is kitűnt. Ugyanigy érthetetlen, hogy utánnyomás szempontjából miért szükséges Major Ottó Megőszül a föld -jével foglalkozni (2000 példányban), amikor az előző kiadásokból (a raktáron és a könyvtárakban is) fölösleges példányok vannak.

Székely Julia sikerületlen Beethoven és Erkel életrajzai után a Magvető 26 000 példányban tervezi Schubertiáda című regényének megjelenését. Nem bizunk benne, hogy ez a vállalkozás művészi szempontból az előbbieknél színvonalasabb lesz. Annál is inkább, mert maga a téma szinte csábít -az irónőre oly jellemző- szétszórtságra.

Végül egy újabb példa-statisztika, mely figyelemreméltó képet adhat arról, milyen irányba tolja a nem-nevelt közönség igénye a mai magyar irodalom kiadóját.

Rejtő: A láthatatlan légió	150	ezer	példány
Az ellopott futár	150	"	"
Szőke ciklon	150	"	"
Vanek ur Párisban	150	"	"
Berkesi: Huszvévesek	95	"	"
Küszöbök	145	"	"
Chandler: A kis nővér	110	"	"
Christie: Hulla a könyvtárban	125	"	"
Zilahy: A lélek kiálszik	95	"	"

Összesen: 1170 ezer példány

Állítsuk ezt szembe egy igen népszerű szerzőkből összeállított másik névsorral:

Benedek: Csineva	22	ezer	példány
Boldizsár: Amerika napról-napra	21	"	"
Galambos: Fogodzó	10	"	"
Karinthy: Előszó	9,5	"	"
Moldova: Malom a pokolban	25	"	"
Somogyi-Tóth: Gabi naplója	19	"	"
Thurzó: Egy ember vége	22	"	"

Összesen: 185,5 ezer példány

Konkluzió: a kiadó a könyvterjesztők támogatása ellenére nivós lektürszerzőit egyelőre még negyed akkora példányszámra sem meri tervezni, mint a már régen külön "műfajt" képviselő Berkesit, egy detektívregényt vagy Rejtő bármelyik művét. Pedig, mint a bevezetőben is említettük, legalább a színvonalas lektür vállalása volna véleményünk szerint a giccs és a magas művészi értékű, de nem nagy közönségsikerű műfajok dilemmájából kivezető út, melyet a kiadónak mind gazdasági, mind irodalompolitikai szempontból érdemes lenne vállalni. S mint Fejes Endre új művének tervezett 100 ezres példányszáma is mutatja,

még a "magas" színvonalú művek is számíthatnak gazdasági eredményre. A túl nagy példányszámú – mondjuk ki bátran: ponyva- és az elavult technikájú, felületes, giccses, olykor (például Chandler esetében) kizárólag az olvasó ösztönvilágára ható könyvek elterjedése viszont felbecsülhetetlen – mert csak nagyon nehezen mérhető – esztétikai és etikai károkat okoz.

A Szépirodalmi terve a kiadóvállalat profiljánál fogva a Magvetőénél kevésbé sokszínű, de azért változatos, átgondolt és kiegyensúlyozott. Egy-két problémáját mégis érdemes felvetni. Amint az általános részben már utaltunk rá, a címeket átnézve nem érezzük meggyőzőnek az elmúlt évek sikeres könyveinek egy tervezett zsebkönyv-sorozatban való szerepeltetését. A siker ugyanis tipikusan az a fogalom, amelyhez könnyen lehet egy-egy mű utánnyomásakor kapcsolódni, de nagyon bizonytalan egy terjedelmes sorozaton át ragaszkodni. A diák- és iskolai könyvtár az 1968-as terv szöveges része szerint a kiadó számára is meggondolnivalókat vet fel. Véleményünk a használat szempontjából: a diákok kötelező olvasmányait nemigen gyűjtik, vagy aki igen, a kívánt könyvre valamivel nagyobb összeget is rászán, hogy szebb formában juthasson hozzá. A kötelező olvasmányok a dolog természete szerint, viszont ezen a sorozaton kívül, egyedileg, vagy más standard sorozatokban is megjelennek. A könyvtárak pedig a diákkönyvtári sorozat könyveit – jöllehet csaknem valamennyi falun és városon is egyaránt törzsanyag, – kizárólag a példányszám kiegészítésére tudják használni.

A Gondolat áttekinthető és színes terve a könyvtárak számára értékes kézikönyveket tartalmaz. Ilyenek: Matematikai-csillagászati kisenciklopédia; A növények világa 1-2; Európa 1-2; Tasnádi-Kubacska: A Föld; Kovács Máté: A könyv és a könyvtár a magyar társadalom életében. 2. köt. 1849–1960. Ezeket a műveket az Új Könyvekben előreláthatólag törzsanyagnak jelöljük a közmívelődési könyvtárak számára. Régen várt munka a Szocialista realizmus című kötet is. Itt azonban meg kell állnunk egy pillanatra. Először is: a szocialista realizmusról számos cikkgyűjtemény és folyóiratcikk van forgalomban. Egy újabb, hasonló kötet csak ezeket ismételheti, számukat szaporíthatja. Ugyanakkor égetően szükség lenne a szocialista realizmus kérdéseit szisztematikusan felépítő monográfiára, mindegy, hogy egy szerző, vagy akár munkacsoport tollából. Ez a kötet nem ezt igéri. Másodsor: a kötetet a már említett Izmusok-sorozatban akarják megjelentetni. Ezáltal azt a hamis látszatot keltik, mintha a szocialista realizmus pl. a szürrealizmushoz, vagy az expresszionizmushoz hasonló jellegű stílusirányzat volna. Erről azonban szó sincs. Többek között már csak azért sem, mert valamennyi izmus kiindulása formai oldalról történt. A szocia-

lista reazmustól pedig jellegzetesen idegen a forma felbomlasztása, sőt a harmóniára való törekvés jellemzi.

Érdeklődésre tarthat számot Majszkij: Háborus éveim című munkája. Az antik művek és a történelmi kuriózumok kedvelői szívesen fogadják majd a Historia augusta kiadását. A sorozatok közül továbbra is változatlanul kitűnő az Európai Antológia tematikája.

A Medicina programjának nagyrészt szak- és hivatalos kiadványok teszik ki. Ismeretterjesztő kiadása az elmúlt években is a jók között volt. 1968-as programja 16 változatos műfajú művet irányoz elő. (Betegtanácsadók, egészségügyi ismeretterjesztés, riportázs, orvosi innen-onnan, kulturtörténet stb.) Utikönyvei között új szint jelent a kipróbált, nemzetközi hírnevű Fodor's Guide sorozat skandináviai kötetének lefordítása, régen reklamált hiány ésszerű pótlása kezdődik meg ezzel.

A Mezőgazdasági Kiadóé jól kiegyensúlyozott terv, sok, kivétel nélkül értékes, bevált mű újramegjelentetésével. Szerencsésen választja meg néhány, nem teljesen profiljába vágó ismeretterjesztő könyvét is. (Pl. Mi a sejt, Az öregedésről). Egy-két feltűnő hiány: évek óta nincs összefoglaló és gyakorlati célokra is hasznos monográfia legfontosabb kulturnövényeink termesztéséről. (Buza, gabonafélék, kukorica). A lóápolási könyv is legalább félévtizedes, kielégítetlen igény.

A Műszaki Könyvkiadó 1968. évi programterve is javulást ígér. Bővült a választék az alapfoku szakkönyvek körében. A közművelődési könyvtárak különösen a Technológia c. sorozat kötetei, az Ipari Szakkönyvtárban megjelenő művek és az Új Technika könyvei iránt érdeklődnek. Ezek kellő mértékben képviselve vannak a programtervben. Kevés viszont az Autó-Motor Kiskönyvtárban szereplő mű és a népszerű, ismeretterjesztő jellegű műszaki irodalom. (Az utóbbi más kiadóknál is aránytalanul kisszámú!) A műszaki újdonságokat tartalmazó T-67. c. sorozat népszerű, 1968-ban nincs nyoma a tervben, holott ténylegesen folyik a kiadása.

A Zeneműkiadó nagyon helyesen, intenzíven fejleszti a hanglemez-illusztrációval ellátott, korszerű ismeretterjesztést. Elyben helyes az ifjúsági és gyermekkönyvek számának szaporítása is. A korábbi évek több sikertelen és talán nem eléggé átgondolt sorozata után a megmaradt új, olcsó és gyakorlati tájékoztatási értékű sorozatok (Mai magyar zeneszerzők, Nagy magyar előadóművészek, Az én zeneszerzőm) mind megfelelőnek látszanak. A Bartók-faksimiléknek valószínűleg meg kellene szervezni a külföldi terjesztését, esetleg nyugati kiadóval közös kiadását, mert így drágák és mégis ráfizetésesek. Csáth Géza zenekritikáinak kiadása indokolatlannak tűnik. Jó talá-

lat a Gieseking, Schönberg és a HG. Moore kötet. Az utánnovomások között igen fontos a Szabolcsi zenetörténetéé. A zenei életrajz-giccsek számának csökkenése a kiadó reputációjának növekedését jelenti (2 új, 2 utánnovomás).

A Táncsics Kiadó terve sokoldalú. Azt jegyezzük azonban meg, hogy kimondott szakkönyveit és gyakorlati segédleteit tuzás ismeretterjesztőnek nevezni (pl. Kis Technikus könyvtár). Véleményünk szerint az ismeretterjesztő mű fogalmába ezek nem tartoznak bele, hiszen funkciójuk egészen más. Könyvtári szempontból is más példányszámban és főleg más gyűjteményrészbe ajánljuk az ismeretterjesztő és a közvetlen használatot szolgáló könyveket. (Példa a tervből: Róka : Csillagászat és a mindennapi életünk, vagy Szücs: Pilóta nélkül, ismeretterjesztő; az Így gondold a Moszkvicsodat, Skodádat nem az, hanem gyakorlati segédlet. Könyvtáraink ezt már csak tetszés szerint vásárolják, bármennyire is közérthető művekről van szó.) Megjegyezzük, hogy G. Szabó László: Perben az örömeért című verseskötetének 1967-es kiadásakor meglepődtünk: a kiadó kissé túl merész fordulatot tett a szépirodalom felé. Szerencsére az 1968-as tervben csak Kulin György - Fábíán Zoltán: Ellentmondások bolygója c. fantasztikus regénye képviseli a "szépirodalmat", amelyre -legalábbis a kiadói ismertető olvastán- bizonyos jóakarattal rá lehet fogni, hogy az ismeretterjesztési programba beilleszthető.

A Zrínyi Kiadó szakmai jellegű részének bírálata nem tartozik a könyvtárilag elsőrendű problémák közé. A Fáklya és a Reflektor -sorozat könyvei (lektúrok és fél-ismeretterjesztők) viszont eddig nem adtak teljes elégedettségre okot. Hogy miért, azt az általános részben kifejtettük.

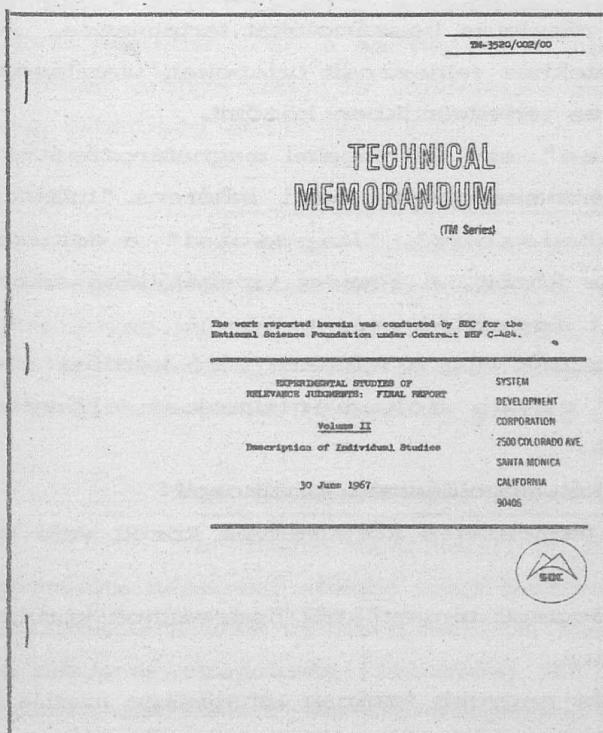
A kritikai átnézetből elmaradt kiadók (Akadémiai, Corvina, Tankönyv) a közművelődési könyvtárak számára elhanyagolható számú könyvet adnak ki. Egyéves tervük bírálata kevés állománygyarapítási tanulságot rejt magában. Nagyon érdekes lenne viszont többéves kiadásukat ebből a szempontból elemzés alá vonni, hogy közelebbről kitűnjék: milyen szerepet játszanak és játszhatnak ezek a sajátos profilu kiadók a magyar közművelődési könyvtárak állományának kiegészítésében. Annál is inkább, mert ezzel könyvtáraink a Könyvtárellátón kívüli, a Magyar Nemzeti Bibliográfia útján történő, valamint egyéb forrásokból származó könyveinek vásárlási útját is nyomon lehetne követni.

MEGKAPJA-E A FELHASZNÁLÓ
A SZÜKSÉGES ÉS FONTOS SZAKIRODALMI INFORMÁCIÓT?

A National Science Foundation
egy rendszer-elemző vizsgálata

Ismerteti:

B a s s o l a Zoltán

Adatfeldolgozó rendszerek és berendezések nagyobb mérvű alkalmazásával az 1950-es évek elejé óta találkozhatunk a külföldi könyvtárakban és adatfeldolgozó központokban. Bevezetésüket követően hamarosan "kiértékelésükre" is megindulnak a kísérletek, azaz annak megállapítására, melyek a rendelkezésre álló rendszerek között a legnagyobb, legmegbízhatóbb teljesítményűek. Az ilyen rendszer-elemző vizsgálatok lényegileg mindig annak tisztázására irányulnak, mily mértékben képes az illető kézi vagy gépi berendezés a szükséges dokumentumok, illetve adatok visszakeresésére. Más szóval kifejezve: megkapja-e az ember a témája körébe vágó szükséges és fontos (releváns) anyagot, illetve

csak ezt kéri-e meg?

A kérdéssel foglalkozó Amerikai Egyesült Államok-beli szakemberek azonban hamarosan rájöttek arra, hogy az így nyert teljesítmény-összehasonlítási eredményeik nem eléggé objektívek, nem megbízhatóak. Ennek okaként egybehangzóan azt állapították meg, hogy tisztázatlan maradt egyik lényeges elemük, amellyel operálnak: mit kell a kutató szempontjából "fontos", "szüksé-

ges" (relevans) dokumentumnak, adatnak tekinteni, illetve, milyen tényezőkből tevődik össze - akár emberi, akár gépi elbírálásról legyen is szó - a "fontos" "szükséges" értékjelzés megállapítása? Közbeeső vizsgálódásuk tárgyául tehát ennek a kérdésnek felderítését tüzték ki.

Az e tárgyban rendezett konferencia olyan fontosnak ítélte a problémát, hogy maga a National Science Foundation adott a System Development Corporation-nek megbízást a téma kísérleti úton való megvizsgálására.

Az 1965 júliusában elindított "Relevance Assessment Project" ("a dokumentumok fontosságának megállapítására irányuló terv") eredményeit magában foglaló zárójelentés első két kötetét 1967 június 30-án tették közzé. A Final Report 1. kötete a kísérletek előzményeit, célját, módszereit, az egyes kísérletek rövid ismertetését, a nyert eredmények kiértékelését, - a 2. kötet az egyes kísérletek lefolyásáról szóló részletes beszámolókat tartalmazza. A hamarosan megjelenő 3. kötet a kísérletekhez felhasznált űrlapokat, utasításokat értékmegállapító rendszereket fogja teljes terjedelmükben közölni.

A szakirodalomban a "relevance" szó két fogalmi meghatározásával találkozunk. Az első szerint: a dokumentumban benne rejlő, inhérens "tulajdon-ság", - a második szerint: valamilyen "viszony", "kapcsolat" a dokumentum és az irodalomkereső egyén kérése között. A Project vizsgálódása számára ezt a második meghatározást fogadták el.

Ezen az alapon állva így fogalmazták meg a feleletre váró kérdést: miért részesít az irodalomkereső egyes dokumentumokat előnyben más dokumentumokkal szemben?

A vizsgálat módszerét tekintve két megoldásmód kínálkozott:

1/ valódi irodalomkeresők természetes körülmények között való megfigyelése és kikérdezése

2/ kísérleti személyek válogatott tényezőkből összeállított körülmények közötti viselkedésének regisztrálása.

A kísérlet céljaira - az ellenőrzés nagyobb fokának lehetősége miatt - a 2. megoldás látszott alkalmasabbnak. Ezért több mint 500 személy (könyvtáros, tájékoztatási szakember, könyvtárszakos, pszichológia-szakos egyetemi hallgató) bevonásával, összesen 15 kísérletsort végeztek.

A kísérleteket megelőzően azonban - spekulatív meggondolásból kiindulva - előbb megállapították, melyek azok a tényezők, amik közrejátszanak a dokumentum érték helyének (relevance) meghatározásában, s ezeken az egymással kapcsolatba kerülő tényezőkön belül összeállították mindazon variánsok sorát, amelyek megléte, vagy megnemléte, ilyen vagy olyan for-

mában, mértékben lévő jelenléte növeli, vagy csökkenti az üeto tényező suryar az értékítélet meghozatalában.

A dokumentum értékhelyének megállapítása (relevance) - a Project vezetői szerint- az alábbi öt tényező viszonyának eredménye:

1. dokumentum; 2. az irodalomkereső által megfogalmazott kérés; 3. a dokumentum fontosságát elbíráló személy (judge - "bíró"); 4. az elbírálás körülményei; 5. az elbírálás, értékítélet kifejezésének formája.

Ezen az öt tényezőn belüli variánsok pedig:

Dokumentum

a/ tárgy, szakterület; b/ tartalmi sokféleség; c/ a témátárgyalás nehézségének foka; d/ a dokumentum tudományos "fajsulya"; e/ a tájékoztatósi adatok mennyisége; f/ a tömörítés foka (kivonatok, összefoglalások, referátumok esetében); g/ a szöveg külső jellemzői (pl. hosszúság, betűk és jelek, képletek aránya stb.); h/ különleges minőségi jellemzők (érdekesség, pontosság, hihetőség stb.);

Az irodalomkereső által megfogalmazott kérés

a/ tárgy (érdeklődési terület); b/ tartalmi sokféleség (egy, vagy több egymáshoz kapcsolódó téma); c/ a kérés érthetőségének fokai; d/ a kívánt anyag jellege (tényközlés, elmélet, általános leírás), mennyisége; e/ a kérés egyértelműsége, vagy félreérthetősége; f/ a szöveg külső jellemzői (hosszúság, szinonimák használata stb.);

A dokumentum fontosságát elbíráló személy

a/ tudás/tapasztalat; b/ intelligencia, c/ értelmi beállítottság (koncentrálási készség, -tömör vagy laza fogalmi meghatározásra való készség, -absztrakcióra való készség megléte, megnemléte, -készség párhuzamok vonására stb.); d/ elfogultság (bizonyos) folyóiratokkal, tudományterülettel, írókkal, kiadókkal, iskolákkal, elméleti irányokkal szemben stb. e/ az ilyenfajta elbíráló munka terén szerzett tapasztalat; f/ a figyelem koncentrációjának foka; g/ bíráló tevékenységének jellegzetessége; h/ a dokumentum értékhelyének megjelenésére (relevance) vonatkozó elgondolása (osztályozás, arányjelölés stb.); i/ a felhasználó által feltételezett felhasználásmód (irodalom-szemle készítése, kutatáshoz való anyag keresése stb.); j/ a visszakereső rendszer teljesítményéről való feltételezés ("jó" rendszernél esetleg, ahol "jól" kijön az anyag, a kevésbé "fontos" relevans-anyag leértékelése stb.); k/ "margó" hagyására való hajlam ("enyhén" bírál, vagy "szigoruan");

Az elbírálás körülményei

a/ az elbírálásra engedélyezett időtartam; b/ esetleges sorrend; c/ a dokumentum-sorozat mérete; d/ a dokumentumsorozat tárgykörének terjedelme; e/ "kontrol"-elbírálások alkalmazása; f/ egyöntetű elbírálásmódra való befolyásolás (ha a "bíró" nem egyedül, hanem csoportban dolgozik); g/ a bíráló feladat különleges jellegűvé tétele (a dokumentumoknak az irodalomkereső általi kéréshez való viszonyításakor pl. lehet egy dokumentumot valamennyi követelményhez viszonyítva, vagy valamennyi dokumentumot egyetlen követelményhez viszonyítva elbírálni stb.); h/ a "relevance" meghatározása (még a dokumentum és az irodalomkereső egyén kérése közötti "viszonynak" mint meghatározásnak elfogadása esetén is több meghatározás-változat adódik);

Az elbírálás, értékítélet kifejezésének formája

a/ az érték-skála fajtája (minősítés, kategorizálás, párhuzamba állítás stb.); b/ a minősítő kategóriák száma; c/ a kívánt felelet-fajta (a "relevance") foka, valószínűsége, a megszóvegezett kérdésben foglalt kívánalmak iránya a dokumentumokhoz; d/ "minta" utáni fok-kifejezés; e/ a kifejezés alkalmazásának könnyedsége (egyes "könnyed" kategorizálási módok felületességre vezethetnek).

A 15 kísérlet-sorban az alábbi variánsok kikísérletezését végezték:

1. tényező (dokumentum): d/ tudományos "fajsúly"; b/ különleges minőségi jellemzők;
2. tényező (az irodalomkereső által megfogalmazott kérdés): d/ a kívánt anyag jellege;
3. tényező (a dokumentum fontosságát elbíráló személy): a/ tudás/tapasztalat; c/ értelmi beállítottság; d/ elfogultság; g/ tevékenységi jellegzetesség; h/ a dokumentum értékhelyének megjelölésére vonatkozó elgondolás; i/ a feltételezett felhasználásmód; k/ "margó" hagyására való hajlam;
4. tényező (az elbírálás körülményei): a/ időtartam; e/ "kontrol" alkalmazása; f/ befolyásolás; g/ különleges jelleg; h/ "relevance"-meghatározás;
5. tényező (az értékítélet kifejezésének formája): az e/ variáns kivételével valamennyi.

* * *

A 15 kísérletsor eredményét az alábbi hat területre egybefogva összegezték:

1. A támpont-anyag (dokumentum + irodalomkeresés-kérés) milyen tu-

lajdonságait, illetve viszonyait használja fel a "bíró" érték-megállapításának alapjául?

2. Milyen felfogásra, utasításra támaszkodva veszi szemügyre az anyagot, hogyan tesz összehasonlításokat, hogyan összegezi megfigyeléseit?

3. Milyen értékmérő módok, eszközök (skálák, érték-számok stb.) állnak rendelkezésre a megfigyelésből levont következtetések mennyiségi kifejezésére?

4. Mellyek az érték-megállapítás (relevance) körülményektől függő oldalai? (A "bíró" -helyzet-szabta körülmények fényében- esetleg más értékhelyet jelöl ki a dokumentum számára, mint amelyet különben megállapítana).

5. A "bíró" -személyi jellemzőinek viszonylag változatlan volta ellenére is- bizonyos elfogultságot tanusíthat tapasztalata és értelmi beállitottsága folytán.

6. Különbségek mutatkoznak a különálló egyéni, a csoportban végzett s a megismételt fontosság-megállapítás (relevance) eredményei között.

Végeredményként a Project vezetői azt állapították meg, hogy valamely dokumentum értékének az irodalomkereső sajátos céljainak szempontjából való megállapítása (relevance-judgement) olyan bonyolult folyamat, amelyben a tényezők közrejátszásának mérve nehezen, alig, vagy egyáltalában nem tisztázható. Mivel pedig ez az érték-megállapítás (relevance-assessment) fontos elemként szerepel a rendszer-elemző vizsgálatban is, félrevezető, sőt megtévesztő a visszakereső, vagy adatfeldolgozó rendszerek teljesítményének numerikus jelzése, pl. ily módon: "ez a rendszer 83 %-os visszakereséssel működik."

A Project célját -bár ezt vezetői nem mondják ki- a fentiek tükrében mérve nem igen érte el. Nem szolgáltatott ui. a szakembereknek olyan kézzel fogható eredményeket, amelyek birtokában valamely rendszer teljesítményének kiértékelését objektívebben, konkrétébben s megbízhatóan tudják elvégezni. Az egyes rendszerek egymással való párhuzamba állítása, összehasonlítása sem lett általa biztosabb alapokra helyezhető. Inkább csak azt a felfogást igazolta, hogy -akár kézi, akár gépi rendszerekről legyen is szó- mind a betáplálás, mind a kihazatal során szerepet játszik bennük az emberi elme értékelő állásfoglalása is. Ez pedig a lélektani és társas egymásra hatás bonyolult folyamatainak olyan rendkívül összetett eredője, amit elemeire teljesen szétbontani, vagy pláne numerikusan kifejezni lehetetlen vállalkozás.

A LENGYEL ZENEI KÖNYVTÁRAK II. TORUN-I KONFERENCIÁJA

Kedves meghívást hozott a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Titkárságának ez év február elején a posta. A Lengyel Könyvtárosok Egyesületének Zenei Könyvtári Csoportja három magyar zenei könyvtárost invitált meg a lengyel zenei könyvtárak ez év június 23-án és 24-én Torun-ban tartandó 2. konferenciájára. A meghívás egyben felkérést is jelentett két előadás megtartására, melyek közül az egyiknek a témáját -a magyar zenei könyvtárak ismertetését- a lengyel vendéglátók határozták meg. A küldöttségnek Mona Iona, a Bartók Béla Zeneművészeti Szakiskola könyvtárának vezetője, Vavrincz Veronika és Pethes Iván, az Országos Széchényi Könyvtár munkatársai voltak a tagjai.

A csoport -mely a konferencia egyetlen külföldi résztvevője volt- 23-án reggel érkezett Varsóba és a délelőttöt a Varsói Zeneakadémia könyvtárának és épületének megtekintésével, illetve városnézéssel töltötte. Délután utazott tovább a küldöttség Torun-ba, ahová késő este érkezett meg. A magyar vendégek másnap, a konferenciát megelőzően sok kedves, már a tavalyi varsói AIBM-kongresszuson megismert lengyel kollégát üdvözölhették újra.

Az értekezletet 24-én reggel 10 órakor nyitotta meg ünnepélyesen dr. Stefan Burhardt, a Toruni Egyetem Zenei Könyvtárának vezetője. Az ünnepélyes megnyitó során dr. Maria Prokopowicz, a Lengyel Nemzeti Könyvtár Zenei Osztályának vezetője következett, felszólalásában üdvözölvén a konferencia résztvevőit és röviden beszámolt az előző -Katowiceben tartott- konferencia óta eltelt időszak lényegesebb eseményeiről. Felszólalását dr. Jadwiga Kolodziej-ska, a Lengyel Könyvtárosok Egyesülete főtítkárának üdvözlő szavai követték, melyben elmondotta, hogy az Egyesület legtevékenyebb csoportjának megbeszélését nyitja meg, utalt a katowicei értekezlet, valamint a múlt év őszén Varsóban tartott AIBM-kongresszus nagy sikerére, mely szintén e csoport jó munkáját dicséti.

Ezután került sor Vavrincz Veronika lengyelül megtartott felszólalására. A magyarországi zenei könyvtárak öt fő csoportját említette. Először és részletesen foglalkozott az Országos Széchényi Könyvtár Zeneműtárának működésével, ismertette a katalógusokat, az ott folyó bibliográfiai és zenetudományi tevékenységet, és kitért a RISM (Répertoire Internationale des Sources Musicales) munkájára is. Ezután a Zeneművészeti Főiskola és a különféle zeneoktatási intézmények -a zeneművészeti szakiskolák és zeneiskolák- fontosabb könyvtárait ismertette. A közművelődési könyvtárak zenei részlegei között részletesen szólt a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár önálló zenei gyűjteményéről, az Állami Gorkij Könyvtár

zeneműtáráról, valamint a Békéscsabai Megyei Könyvtár hanglezáráról. Az előadás harmadik csoportjában a tudományos szakkönyvtárak – a különféle magyarországi zenei intézmények könyvtárainról – esett szó. Ezt követően a Magyar Nemzeti Múzeum hangszergyűjteményét és a Néprajzi Múzeum népzenei tevékenységét, illetve gyűjteményét ismertette. Befejezésül a magyarországi egyházzenei gyűjtemények, illetve könyvtárak rövid ismertetésével zárta beszámolóját. A felszólalást az előadó megnyerő modora, jó nyelvtudása tette sikeressé. Lengyel barátaink hoszszantartó és meleg ünneplésben részesítették az előadást.

Adam Mrygon, a Varsói Egyetemi Könyvtár munkatársa "Katalogizálási és betűrendbe-sorolási problémák a zenei nyomtatványoknál" címmel tartotta meg előadását. Igen széleskörű irodalomismeret és szakmai tapasztalatok alapján fejtegette a zenei címleírások problémakörét, melyre Lengyelországban eddig nincsen szabvány. Kifejtette és összefoglalta azokat a terminológiai homályos, illetve pongyola meghatározásokat, melyek még az alapvető fogalmaknál is bőségesen találhatóak. A címleírás egységeit azután egyenként tárgyalta és különösen sokat foglalkozott a zeneműveknél oly fontos címkiegészítő adatok katalogizálási sorrendjének kérdésével. Talán ezek közül is kiemelkedik a lemezszám problémájának a kérdése. Beszámolójában felvetette további adatok – mint pl. a mű lejátszásának időtartama, az első előadás, az első kiadás éve, stb. – feldolgozásának lehetőségét is. Részletesen szólt a transliterációs problémákról, foglalkozott az anonim művek, valamint az átdolgozások címfelvételének meglehetősen bonyolult kérdésével. A címleírás nyelve lengyel kollégáink egyik olyan központi problémája, melynek hiányosságaival és következetlenségeivel a katalógusszerkesztés során különösen sokat küzködnek. Sajnálatos, hogy az ügyes kézzel összefogott és csoportosított előadást, illetve az ebben felvetett problémákat a konferencia tagjainak nagyrésze nem értékelte kellőképpen.

Dr. Karol Musio, a "Lengyelországi zenei könyvtárak nyomtatott zeneműveinek és a zeneirodalomnak tárgyszó-katalógusairól" címmel tartotta meg referátumát. A témát az előadó már több korábbi írásában is publikálta, így az itt elhangzott referátum elsősorban mennyiségi és adatszerű felsorolást tartalmazott. A mintegy negyven legnagyobb zenei könyvtárban, több mint 600 ezer kötet zeneművet, illetve zenetudományi vonatkozású dokumentumot őriznek. A gyakorlat – miként a világon majd mindenütt –, igen eltérő, amint az a beszámolóból is kitűnt. A legjelentősebb gyűjteményeknek, a varsói nemzeti könyvtár zeneműtárának, a katowicei, krakkói, toruni, poznaei egyetemi könyvtárak egyenként fél-százezer egységet meghaladó gyűjteményeinek ismertetésé mellett részletesen szólt az itt kialakult katalógusrendszerekről. Mindegyik önálló szakszertartó alkalmaz és ez egyik legnagyobb gátja az egységesítési törekvéseknek. Maga az előadás nem tért ki sem a tárgyszóalkotás problémakörére, sem ezen katalógusok készítésének részletes szerkesztési elveire, csupán ismertette az egyes katalógusok legfőbb tagolási módjait. Sajnálatosan ezek a rendszerek nagyrészt elavultak. Az anyagok rekatalogizálásának, vagy újra való szakozásának lehetősége még a viszonylag jó személyi keretek között működő lengyel könyvtáraknál sem látszik megoldhatónak, és ezért inkább csak foltozgatásról, egyes esetekben pedig a régi katalógusok lezárásáról és újak megkezdéséről beszélhünk.

A konferencia résztvevői az Egyetemi Könyvtár Zeneműtárát, valamint az egyetemi könyvtárnak a konferencia tiszteletére rendezett zenei kiállítását tekintették meg. Mindkettő tanulságosnak tűnt, különösen érdekes – méginkább irigylésreméltó – volt a mai lengyel zenei kiadványok tárlóinak sokasága, mely gazdag tematikája mellett a nyomtatványok magasfokú technikai fejlettségéről is tanuskodott. Számos hungarica-vonatkozásával egyetemben élménytelő tárlókban sorakoztak a könyvtár polonica-vonatkozásai is.

A könyvtár és kiállítás megtekintése után vita következett. Ezen többek között felszólalt Krzysztof Mazur zeneszerző, a varsói Zeneművészeti Főiskola Könyvtárának vezetője. Rendkívül heves hozzászólásában különösen Adam Mrygon előadásához kapcsolódott. Ksawery Swierkowski professzor, a közismert bibliográfus, a Varsói Egyetem Könyvtártudományi Tanszékének tanszékvezető tanára, aki, mint meghívott vendég, szintén résztvett a konferencián, ugyancsak a lemezjelzés, valamint a transzliteráció, illetve transzkripció kérdé- séhez fűzött megjegyzéseket. Ennek során utalt a könyvészetben elismert ter- minológiai meghatározásokra, illetve a szabványok szükségességére. A vita so- rán több kérdés hangzott el a magyarországi zenei könyvtárak szervezetével kapcsolatosan. Így többek között: kölcsönöznek-e hanglemezeket, melyek a be- iratkozás feltételei, stb.

A vita után az Egyetemi Könyvtár munkatársai a konferencia résztvevőit a Visztula partján fekvő, festői kilátású, az egykori német lovagrend épületében elhelyezett szórakozóhelyen látták vendégül. Majd a vidám hangulatban eltöltött délutánt követően rövid látogatást tettek az óvárosban. A Visztula partján fekvő, ma 110 ezer lakosú város a középkor utolsó harmadában épült. Az egykori gazdag Hansa-város, mely folyami kikötőjéről volt híres, csodálatos módon, -hatszázéves története során, épségben maradt. Nagy műgonddal őrzik ma is a 13. századi alapokon épült műemlékeket, közülük a Városháza, a Szent-János katedrális -gyönyörű barokk orgonájával, - a Mária templom, a Ferde torony mindannyi emlékezetes megtekintenivalót jelentett.

A konferencia másodnapján Pethes Iván tartotta meg előadását a "Zeneművek és zeneirodalom osztályozásának problémái" címmel. Előadásának egy részében az általános kérdésekről beszélt, így többek között röviden is- mertette a történeti fejlődés során kialakult legfőbb osztályozási rendszerek ze- nei osztályait. Mélyrehatóbban foglalkozott a zenei fogantatású rendszerek met- szeteinek kérdéseivel, sorra vette mind a mechanikus, mind a szisztematikus osztályozási eljárásokat, és ezeket a zenei forma, a zenei apparátus és az egyéb formai jegyek metszeteinek, valamint a jelzetalkotás problémáinak tükré- ben vizsgálta. Véleménye szerint a nemzetközileg is elfogadható osztályozási rendszert kell megalkotni. Előadása során röviden szólott a szakkatalógusba való besorolás mechanikus és szisztematikus módjairól, valamint a csoportalko- tás kérdéséről. Az előadást követő vitában további problémák is szóba kerültek, így pl. a szabványosítás, a katalógusszerkesztés különböző kérdései.

A következő napirendi pontban a konferencia a hazai könyvtári vonatkozá- sokat tárgyalta meg. Javaslatok hangzottak el az 1968-as esztendőben megtartan- dó konferencia színhelyéről, illetve felvetődött egy, a népi demokráciák zenei könyvtárainak széleskörű részvételével megtartandó kongresszus gondolata is. Határozatot fogadtak el a zenei címleirési szabvány megteremtésének szükséges- ségéről is. Ezután Kornel Michalowski, a Poznani Egyetem Zenetudományi Tanszéke könyvtárának vezetője a lengyelországi RILM-munkáról (Répertoire International de la Littérature Musicale - Zenei szakirodalom nemzetközi reper- tórium - tartott részletes beszámolót. Elmondotta a munka megindulásának körülményeit, ismertette a szervezeti kereteket.

Ebed után a konferencia résztvevői közös városnéző sétán vettek részt. A magyar vendégeket pedig este, a konferenciával egyidőben Torunban lebonyolított X. Északlengyel Színházi Fesztivál egyik kiemelkedő előadásán Dürrenmatt Me- teor-jának bemutatóján látták vendégül.

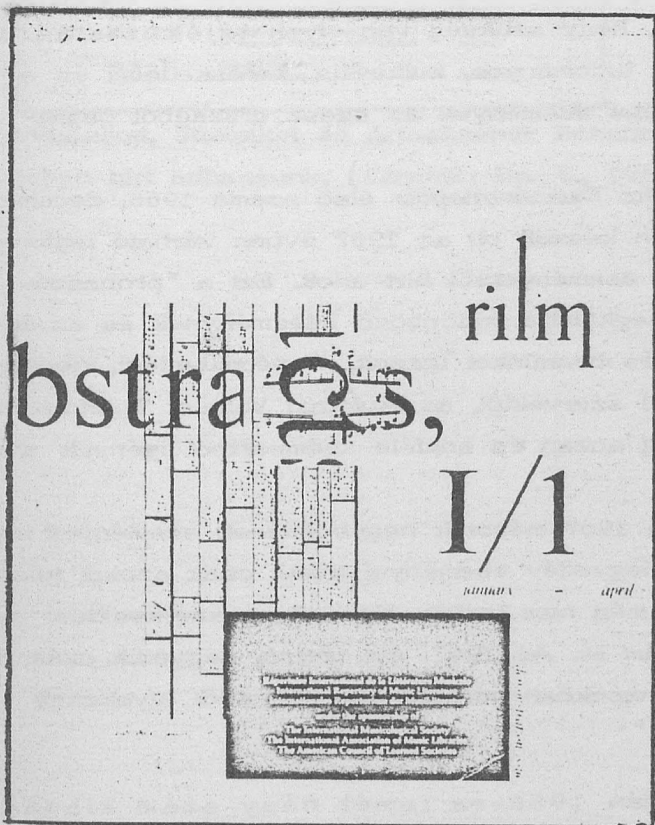
A konferencia szüneteiben és az éjjelekbe nyúló beszélgetések során igen széles körben vitattuk meg kismértékben közös, nagyrésztben azonban eltérő problémáinkat. Lengyel kollégáink kevésbé küzködnek a létszámiánnyal, mint mi. Annál nagyobb gondot okoz számukra az öröklött, rendkívül gazdag zenei gyűjte- mények feltárása és karbantartása. Ennek során nagy nehézségekkel küzködnek.

Szabványosításról csak most kezdenek beszélni. Az idők során felhalmozódott állomány, már eddig is több egymást átfedő rétegben nyert feltárást. Csak példaképpen említjük, hogy a lengyel zenei könyvtárak döntő többségében még ma is kézzel, jobb esetben írógéppel sokszorosítják a katalóguscédulákat.

Lengyel kollégáink a következő esztendőben mintegy 20 főnyi csoporttal szeretnének az itteni zenei könyvtárak meglátogatására Magyarországra jönni. Csak remélni szeretnénk, hogy azt a fogadtatást, melyben minden Lengyelországba érkező magyar könyvtáros részesül, csekély mértékben viszonzni tudjuk majd.

PETHES Iván

MEGJELENT A NEMZETKÖZI ZENETUDOMÁNYI REFERÁLÓ FOLYÓIRAT

A Répertoire International de la Littérature Musicale (RILM) negyedévenként megjelenő referáló folyóirat, amelyet 1966-ban az International Musicological Society és az International Association of Music Libraries hozott létre.

Az 1. szám, mely 1967. augusztusában került kiadásra, felöleli az 1967. január-április hónapokban megjelent anyagot. A referáló folyóirat célja a zenetudományi könyvek, cikkek, szemlék, disszertációk, katalógusok és az ikonográfiai anyag, nemzetközi együttműködésre épített, feltárása. Az indexelés számítógéppel történik.

A referáló lap – első ilyen próbálkozásként – teljességre törekszik és a hat világrész zenei irodalmának keresztmetszetét adja.

A szakrendi csoportok élén elsőként a zenei bibliográfiákat regisztrálja, majd a zenei könyvtárügyről szóló dokumentumok referátumait közli.

A szerkesztőség felkéri a világ zenetudománnyal foglalkozó közösségeit, hogy segítsék az ujonnan induló referáló folyóirat munkáját és küldjék be referátumaikat.

Az 1. szám 497 referátumot tartalmaz. Szerzői névmutató és betűrendes tárgyi index egészíti ki.

kiadja a Magyar Hirdető V. Sajtófigyelő Osztálya

Eseménynaptárt.

A Magyar Hirdető Sajtófigyelő-osztálya Eseménynaptárának megindításakor abból a tényből indult ki, hogy szükség van olyan tájékoztatásra, mely a tudományos, kulturális, kereskedelmi és a sport-élet eseményeit az egész országból összegyűjti.

Az Eseménynaptár első száma 1966. decemberében készült el; az 1967 évben várható legfontosabb eseményekről hírt adott. Ezt a "próbaszámot" megküldtük különböző intézménynek és az érdeklődés bennünket igazolt. A népművelési, idegenforgalmi szervektől, az Autótaxi Vállalat Telefonközpontjáig sokan és sokféle szempontból igénylik az

A következő -második- szám 1967 második negyedévének eseményeit sorolta fel, a harmadik és negyedik negyedév eseményei közül csak azokat közölte, melyek az első "évi" számban még nem voltak. Ugyanilyen szerkesztési elvek szerint készült a harmadik szám is. Az 1967. évi utolsó, negyedik szám az október, november és december hónapokban várható eseményekről igyekezett részletes felvilágosítást nyújtani.

Az első év tapasztalatai alapján 1968-ra ismét négy szám kiadását tervezzük. A5-ös formátumban műnyomó papíron, kb. 40 oldalon, több ezer példányban. Évi előfizetési díj 20.- Ft. lesz. Az első szám 1967. novemberében készül el és tartalmazni fogja 1968. fontosabb, már most ismert eseményeit, valamint a teljes első negyedévet. A következő három szám mindig az

POLITIKAI ESEMÉNYEK:

XI. 4 — 26.	A szocialista Forradalom győzelme
50. évfordulója	Budapest
XI. 7.	A Nagy Októberi Szocialista
Forradalom 38. évfordulója	

TUDOMÁNTOS ESEMÉNYEK:

XI. 1 — 8.	Nemzetközi Térkép Kiállítás	Budapest
XI. 9.	Városrendezés Világnap	
XI. 9 — 11.	Villamos Hőtechnikai Konferencia	Budapest
XI. 10 — 14.	A tudományos megismerés törvény-
szabási fejlődése
(nemzetközi konferencia)	Budapest
XI. 15 — 18.	Tudományos Ülések a Nagy
Októberi Szocialista Forradalom
38. évfordulójáról
Eötvös Loránd Tudományegyetem	Budapest
XI. 21 — 25.	IX. Szilikátipari Konferencia	Budapest
XI.	Iványenko akadémikus
(szovjet matematikus) előadását	Budapest
Pécs
Szeged

KULTURÁLIS ESEMÉNYEK:

XI. 1 — 3.	Színhátszók Országos Találkozója	Kapuvár
XI. 1 — 7.	Szovjet Dráma Ciklus
(a Szegedi Nemzeti Színházban)	Szeged
XI. 5 — 12.	Szovjet Filmhét
(Filmmúzeum)	Budapest

tóanyagainak összegyűjtését, vagy összegyűjtetését (a Sajtófigyelő ebben is bármikor segítségükre lehet) is időben megkezdhetik. A társintézmények rendezvényeinek ismerete is hasznos lehet a könyvtáraknak.

A KMK Eseménynaptárával együtt, amely elsősorban az évfordulókkal kapcsolatos elvi, módszertani anyagot tartalmaz, azt hiszem Eseménynaptárunk lényegesen megjavíthatja a könyvtári és népművelési propaganda céltudatosabb szervezését.

Ezúton is kérjük a Magyar Hirdető Eseménynaptárának felhasználóit, hogy közöljék velünk észre-

vételeiket, ötleteiket és értesítsenek bennünket rendezvényeikről, hogy arról idejében hírt adhassunk. (Címünk: Bp. V., Petőfi Sándor utca 17.)

PLAGÁNYI Emőke

a Magyar Hirdető Sajtófigyelő
Osztályának szaktanácsadója

2-2664

**Якутская
республиканская
библиотека
им. А. С. Пушкина**

Már elkészültek a Könyvtári Figyelő e számának oldalai, iveri, amikor a Könyvtártudományi Szakkönyvtárba meghozta a posta a Puskinról elnevezett Jakutszk-i Köztársasági Könyvtár működéséről és történetéről szóló 150 oldalas könyvet.

A borítón -bár igen gyenge kivitelben- annak az épületnek a fényképét látjuk (ez kiderül a könyv szövegéből), melyben 1942-ben W. Willkie járt és a 298-299. oldalakon közölt napló-részletben erről beszámol.

A kötetben sok fénykép van a könyvtár munkatársairól, közöttük néhány csoportkép a régi dolgozókról is. Ezeknek a dolgozóknak -a képek tanúsága szerint- tulnyomó többsége nő.

Talán e képek egyikén ott van az a "vékonyka, művelt arcú asszony" is, aki-ről Willkie olyan kedvesen emlékezett meg.

KÖNYVTÁRI FIGYELŐ. 13.évf. 1967. 5.sz. Kiad. a Népművelési Propaganda Iroda. F.k. Nemes Iván igazgató. Szerkeszti Gerő Zsoltné. Példányszám: 600. Terj.: 10,7 A/5 iv. Készült az NPI sokszorosító üzemében. Bp. VII. Gorkij fasor 45.
F.v. Fehérvári Tibor. Tászkaszám 1159/67.

Szerkesztőség: Bp. VIII. Múzeum utca 3. Tel.: 134-000/272

Sárosi & Ullrichovics & B
Eötvös György (1844-1894)

1) Nyelvtan és Szótár (Dr.
Sárosi György) 1874
Könyvtárunkban van és szótár
nyelvtan és szótár
szótárban és kézikönyvben
Szótárban és kézikönyvben
szótárban, szótár és szótár
szótár Szótárban (Szótárban,
Szótárban és szótár)

2) Magyar nyelv és Szótár
szótár és szótár 1874, és
szótár, szótár és szótár

3) Тамалбонни жаб Таблиця ³
 жанрер дубб сиргубу, как доларис
 в кылыгубу сиргубу сиргубу
Таблиця и капалбонни жаб
Таблиця и капалбонни;
Сиргубу, ка сиргубу
сиргубу и сиргубу, и
 8 ка. сиргубу жа 11 ка. сиргубу.

4) Кылыгубу капалбонни
сиргубу жанрер дубб капалбонни
сиргубу сиргубу и сиргубу
сиргубу Таблиця и сиргубу
жа и ка сиргубу. (с капалбонни
сиргубу сиргубу сиргубу, сиргубу
сиргубу сиргубу сиргубу и сиргубу)

A boritón a 253. lapon közölt, Lenin a Petrográdi Közkönyvtár feladatairól szóló irásának kézirata található. (A kéziratot lapunk a Lenin Könyvtártól kapta ajándékba.)